

Biblioteca estense universitaria

Largo S. Agostino 337

I-41121 Modena MO

Tel ++39 + 59 222248

Fax ++39 +59 230195

b-este@beniculturali.it

<http://bibliotecaestense.beniculturali.it>

alfa.q.9.3

HIPPOCRATES: De natura equorum; De nutritione et educatione pullorum; De morbis naturalibus; De morbis accidentalibus et de eorum curis

ANONYMUS: Liber aliarum receptarum equorum

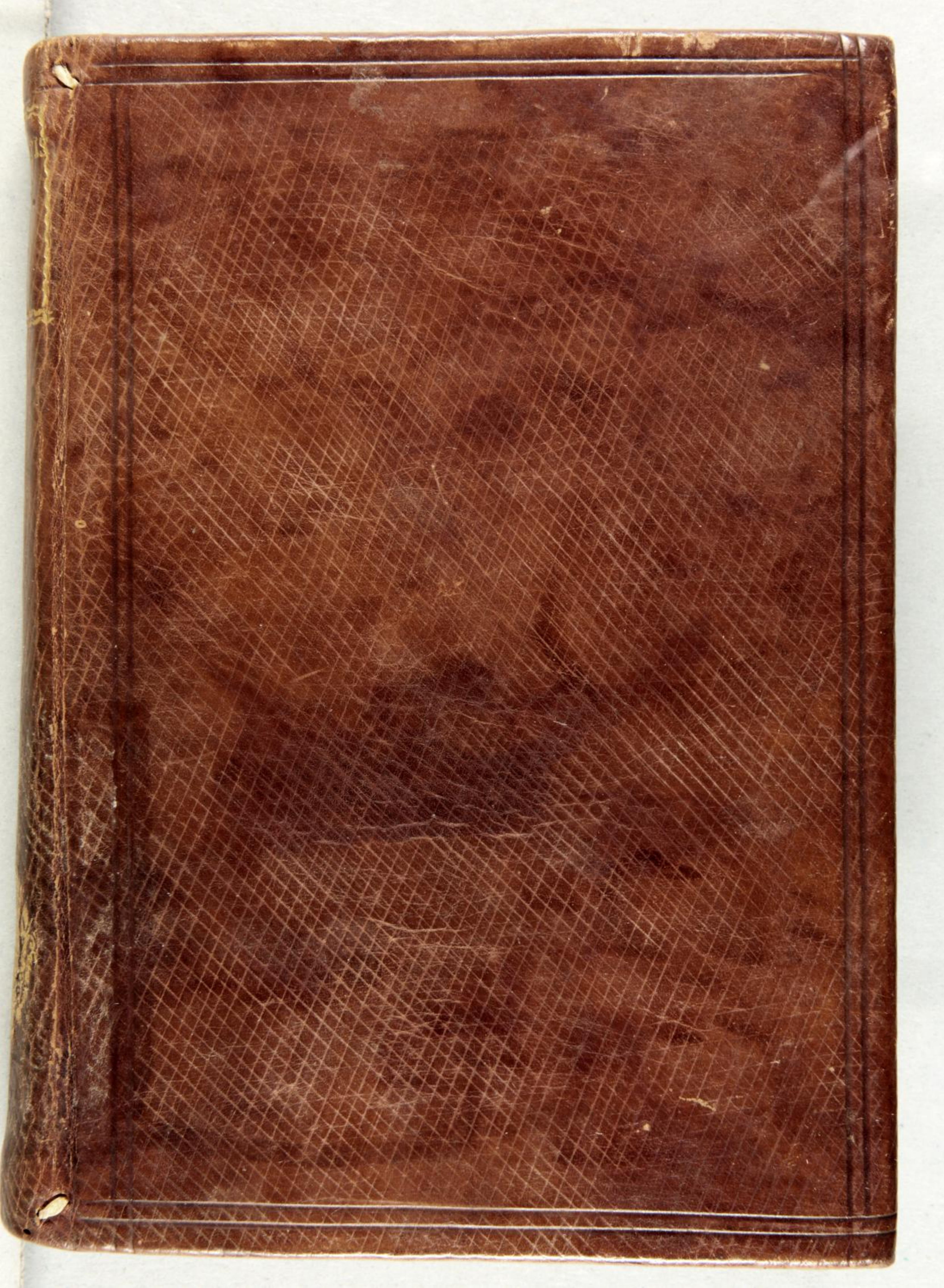
HIPPOCRATES: De infirmitate equorum et curis eorum

ANONYMUS: Liber mariscaltiae equorum et curae eorum

Ms., sec. 15.

Img: BEU, 2010

X. Q. 9. 3.
(Lat. 111)

De colloribus equi

Ollores equi sūt hy. Badius aureus. Albineus roseus araneus cūtil
Sulz scutellatus. Albus guttatus. Candidissimus. Vig pssus sequentis
muri. Varius cū pulchritudinē. nigra in limbo et albino l'assia mure capere.
Spumeus maculosus. murinus obliuor. s; de dñz ideo dāpmū. Rayus et
Sciabus obliuor sup cōs est laudandus. sed i emulatus p'pue clari et
vniū cordis. elligendus est equus. Ceterū despuendi. nisi magnitudinē mure
culpas tollens excuset.

De mirto idest bñtate equi

Quartus dicitur leuitas equi pluribus accidit q̄ aliquis equus ē turpis et mille
formarū et mala colorū. Et est tñ ualde leuitas bonitas facit equi hū
canus quia potius hō cupit leuitatem equitūq̄ pulcritudinē. **T**ercia si res habet
pp̄ uillitatem. uillior est leuitas q̄ pulcritudo. Et ex affinitate magis leuitas
q̄ pulcritudo. Ideo bonitas equi uillior est pulcritudine. sed si utriq̄ iungat
tenet eorū mellius tñ est ut equus sit uillior q̄ pulcritus. **E**t notandum q̄
plus certitudine facit bonitas equi melius ē magis pulcritudo q̄ uillitas. Et pingui
Clas pp̄ pinguedinē aliq̄ faciones cellant. Cuius insuperanda
et maxie si sit magni et longi ventris et corporis.

Quia etiam ex scriptis ad generalem

Quia pat. robustus, virtutibus et mibus. Robustiores gerunt natus. pro
ea quodam mibus completa virtutibus perfecti in eo reperiuntur. Nam fortis
iumentulo in equis nam mibus boni completa et solida nam virtutibus perfecti gerunt
erit erit nam debilis. Ergo in ipso quodam animi quod equis mibus et virtutibus est
perfectus. est aptus generationi. cum non desit nam perfectus ad generandum.

fillius infirmus et debillior ex quo nascitur. Quia ex minus perfectus minus
perfectus perdit. Et ex magis perfectus magis perfectus. v v v v v

Colr circa ipos sit agndz cu st aditru

Quoniam equi admittendi sunt ad generandum debent huius et copiose passio et
nutritio et sine labore et aliqua equitatione. **E**rgo minus labor deficit
humiditate. euacuat spiritus et debilitat virtutes. quod tunc si necessaria generatio
quies multiplicat humiditatem et copiosius nutritio multiplicat spiritus et virtutes.
ex quibus et nutritio roborantur. Unde ex leuandi desiderium augmen-
tandum intelligendum ab his labore penitus. sed tunc accidunt equis potius sibi delentibus
nisi fiat quod delentibus frangitur. quia labor sine exercitibus temperantibus
callores natos ex utroque superfluitas sunt. spiritus et virtutes exolvunt cum
virtutes digestiones adiuvant. **U**nde cum conceptus fiat melior ex puriori quam
ex impuriore semine. cum tempore sibi modo quiescant ad generandum quam reparata
bona ut equus vel leu. **T**ertia est quies superfluitates generat.
multas et humiditates. Unde ex hoc talis et spiritus debilitat et magis corpus
humidius infundat et magis semen. **E**x semine fuso et multas humida-
tes. **S**i autem conceptus sit conceptus. et si fiat generat ex eo femininus sexus. **M**agis
et humidus semine perierant fere. et ex temperate masculi. **E**x nimio
magis quam calor agens sufficit ex nimio siccitate sili. quia materia non
ascendit. **S**i et nimio calido si sit siccitate adhuc sicut nimia humiditas
non informat. **E**x temperate igitur semine format. **C**onsequenter igitur ut non multas
pingues. sed humidi non siccitate. sed ad modum tendentes sint apti ad generandum
et magis circa humiditatem quia ex copiosa materia corpus grande creatur.
Ex modica etiam materia modicum corpus generat. **U**nde dicitur est ita fere
sunt et admittendi ut pingues cistentes ad modum tendant quia sicut

modum materia non esset sufficiens. si superflua non esset apta quia calor
agens in re multa non potest eam depurare et informare sed debilitatur in
actione sua iure modum non habet et subiungitur idoneus tunc debilitatur et
evanescit. Si vero sit temperata qualitate agens undique in ea libere agit
et informat cum fluxu idoneus et non aptus qui totum depurare et regere
possunt de exactione faciendo deinde quod ad eos qui sunt in stabulis quos
exercitatio et gressus facit homo per velle. Nam anima non possit se latere
ex parte eius hinc passendi dngit et libtas animi per velle disponat. Eadem
in equalibus consideranda sunt.

Et si necesse supponere

Quomodo sicut dicitur est equi cordibus et sic viribus considerandum est ut
virescentibus viribus caliditas parva inuola gignat. Remittantur que res faciat
eos etate non parva durare quia primus calor et anima facit cum senescit
ac diffinitur. Remittantur gignat humiditatem. Remittantur debilitat calorem
nalem extinguunt. Si facit exallare quare sequitur more vino puer tam
in equo. Viribus forma que gignat ad plus quidem post admittit equo
ceteris per qualitate suam remittendi sunt. nunc **v v v v v**

Quo tempore aditum sit equi ad grana

Quoniam equorum natura sit ad nihil parum absolute. puerendum et de tempore
acceptiois quoniam tempore naturam. Ergo cum necesse sunt pullos tempore
etate et hinc viribus natura non ledant corpore fugiunt nec esse la-
nguescent in copias habent lactis. videtur quod longi calidus amplificationibus
magis pueri admittendi sit equi ad grana cum hinc quoniam natura
tate ipsa. Et hinc temporibus nam pullos acies temperant et copias
velut inueniunt naturam. **v v v v v v v v v v**

Qua etate eq apte st ad recipien

Quoniam femine sexus i eo magis frigidior est masculino sexus puer
ad etatem sue pfectior. Unde pmi duntaxat equa ante sua puer et p
decem ad ocephoez officij inuillit iudicat si qua ex ea solles oritur.
mox et mada nascit quia sunt aous masculo etatez sua pfectior
sic et aous i ea decessat. Unde calor ex vntis p decem valde i iag
sane diffiat et inuillit deputat ad parturiz. **v v v v v**

Quo tpe ferant equie parturiz

Quia agnus iure multa tardius ca disponit ac informant. p q mo
dini cu matre ocephoez equaz p maioritatz sui corpus maior
sit q alioz animalu et magis hunda quia aliqz no est ut longus
qz hanc calor ad informandiz. Unde minus anni spatiz natura plect
eq absolue parturiz i tanto tpe soler ppleo zodiacu. hanc minus qz
requirit quia ma sua mellius retinet informandiz et aous iudicatur
quia hunda. In animalz hz matia minor est cu minus frigida et
tardius p disponere ad informandiz. In alijs animalz p ut matia
animalz apta e ad informandiz breuius aut longius natura cubat
absolue parturiz.

Quid sit agnos si eq patit eqz no ult

Ut plures accidat q equa equi patit ^{si se tam} no vlt equi q a calous
ipius defectu circa nalia agit licet ipaz na stimulet frigiditas
tami illoz miboz equis recusat. **Q**uo si illa nalia ipius membra
mhaunt gatabit i ea liba. **E**st pteca notandiz ut emissam aem
entore aliquibz modis spant pper p noxiam finis altu

4
quia cum ipse esset sicut animalia furesa si se gresset se invicem ledissent.

Quomodo tractare sit eam per conceptionem

Postquam equi concepti fuerint a matribus nec se fugis quia tollit nec laboris nec inter se longum gerant angustias quoniam abortiendi magis festinant parent nec minus macie nec minus pingues existant. sed medius teneant utriusque. Et si minus macie aut abortientur propter nutum penuriam aut fetui modicum et debilius nascetur. Si minus pingues propter loca repleta non possit conceptus materia per se expandit dilatari et sic minus corpore ouetur. Et non quod generosus equus alterius animi se mittit advenit. si quod masculus nutritur ut plus pium et opus lactis robur infundat et semper armis pinguis pueri pascua. Porro vero venit a apica estate fugida et pauca alii opaca. v v v

Quomodo tractare sit eam per conceptionem

Primo equorum sit feni anno uno portare ut patet est. id tempus concepti ac naturam gerunt sudant. Unde ipse dicitur quia cum sit temperatus et cum humoribus in animalibus sint tali tempore sint temperationes et sanguis in corpore dicitur quod temperatus humor et dulcis nullus ipse sit aptus concepti videtur. cum humor temperatus sit necessaria concepti sibi aptus est naturam quia cum novum genus pulli sint teneri. et cum quod fugere vel estu ledantur per verum temperatum. tali tempore nam pulli non fatigantur estu nec algore repressant. Et cum pulli teneri copia lactis indignant neque famis inopia tollerantur teneri quod non ipse opus let nutrimenta et cretamenta magis ac magis nutrimenta diuina operantur. hoc tempore copiam habere et teneram pueri ut ipse sit et hinc ad minus tendit.

Quis locus est bonus ut in eo nascatur

Quia consuetudo est sua natura et secundum consuetudinem quod ab origine animal
gubernatur et vivit in eo quod magis est animal officio agitur ab origine
quod habet animal debet in eo custodire naturam ut levis tollerent quod parum postea
nascitur est. Unde illud quod dicitur ex multis huiusmodi consuetudine si fuerit deteriora
in consuetudine minus molestare consueverunt. Cum nascatur sit equus ad la-
boris labor quod suo agitat ungula duriores et fortius loca deo mollia red-
dant ungulas teneras atque molles velle ut quod pulli postea et motu
nascantur ut in mollibus natus locus ungularum firmitas et asperitas non
formatur sed dum longum suum origine locorum asperitate duret non
mola loca videntur velle duplici de causa monstrante cum montibus inter se
per sursum et deorsum eundem sic difficillius redditur intrare planum excessu
foris ad laborem et quia descendere difficillius est quam planum intendere
descendendi ac ascendendi exercitio ad laborem aptiores informantur. Cum
ita crura et pedes foriores grossiores et duriores reddunt. Itaque ex labore
fit maior nutritio attritio ad minus laborem et non semper intendit
ad minus defensionem quibus magis est necessaria. Unde cum crura et pedes
magis alijs membris laborant natura indicat illuc nutrimentum ad augmen-
tandum et solvendum ea ut magis tollerantia sint labores et ideo crura
grossa in omnibus et pedes in ungulis efficiuntur duriores. Bonum est quod
pulli ^{utuntur} assidue dum in augmento consistunt tali cum ut eis videbitur expro-
bit non vult velle vel posse fingent sed levis ambulando. v v v

Liber ipocritis de nutitione et educatione pulloz hys incipit

- 9
- De nutritione pulloꝝ paruozꝝ
 De educatione adultozꝝ
 Quante tꝑe ſeqꝛitꝛ matꝛ
 Cũ & quo tꝑe laqueaz dñt
 eꝝ educantꝛ & armentꝛ
 Cũ & qꝛ tꝑe dñm dñt
 Quò dñm ul dñm dñt
 De tꝑe custodia poſt dñm
 Quibꝫ abꝝ matꝛ eqꝫ ſuicꝝ l ſenex
 Quomodo & qũ purgꝛ equꝫ
 De plenda equꝫ
 De potu equꝫ
 De ferrando equo ul qmò dñt ferrari
 De parando eqꝫ cũ dñt eqꝫ
 Quo tꝑe dñt eqꝫ dñt eqꝫ qmò
 Quomò custodiũt eqꝫ p lalozꝫ l eqꝫ
 Quo mō i eſtate l hyeme adꝑiat
 Quomò i aũt eſt flolomaduꝫ
 Quante tꝑe eqꝫ inuāt i virtutꝫ
 ſi bene custodiatur
 De diſciplinando equo
 Qd abꝫ dñt equꝫ p loca ubi ſũt
 ſonitꝫ et ſtrepitꝫ
 Ut ſeqꝛitꝛ equitꝫ equꝫ aſſidatꝫ & deſſidatꝫ
 De cõhendꝫ dñt equo qmò dñt
 ſup liones ul alꝫ ſcalones

E Que i pull' l'oe m'ol'ly q'lid'au post

E Oh agnoscat' etas q' ed'ag' s'z d'm'g

De nutrone pulloz paruoꝝ

Omnis i p' parte de ip'is q' g'riand' restat i hac sa p'au d'
ip'is educat' ac detronat' dicend' est. **E**uz g' pulli nat'
fuerit manu tangendi nō s't quia ex l'odit assiduis
et as'gore ip'is rano p'ant' d'ffendat' ut nō f'igore algore q'p'sent' s'ib'
z anime cillare ingrit' est' nō estuent. Unde g'gna loca d'it'g' t'p'u' ell'
gendi s't. d'z t'p'u' s'uo' stabullis calig' et t'p'u' calō f'ig' et vmbros' long'
locandi s't. nec d'it'g' a matre separent' nec famem aut s'ing' p'ant'ur
v'anes aut s'emp' bonis p'as'is z h'is s'uffic'entib' nutant' ut capiosi loc'
rob' pull' infundant' et pulli p'acelle s'ugge' lac'g' h'eat' facultat'g'.

De educatione adultoz et q'to t'p'e se

Quoniam mag' adult' pulli fuerit leuit' manu tangant' ut m'it'g'.

tact' euz d'm'ari uolunt q' tact'g' assuetudine m'iores i d'm'and' i
ueniant' s'ibi et i ferand' et ducant' post matres f'ieq'nt' p' m'ol'osa z p'isa
loca p'p' eaz s'up' d'it'g'z nec separent' amantib' d'm'at' g'p'leant' duos āng' sed
eas o'm'ne sequant' p' bona p'as'ia z g'gna loca. **P**remi d'it'nt' a
mat'ib' separent' tali etate iaz m'ip'it' n'ali ad coit'g' s'm'ullat'z. **O**nd'
si matres i antea seque'nt' ob d'ellat'at'g' euz mat'ib' ul al'is d'etronat'ur
de leui et i aliq' p'au' coit'g' possent' f'ac'h' ledi. **S**i tam' equ'g' usq'
ad etatez t'ui ānoꝝ lib'it'g' p' bona z s'uffic'ientia p'as'ia sine s'oc'etate
iun'it'ur z mell'ig' et salub'it'g' foret equo quia camp'g' iugant' in
m'oradi aer' et lib'it'g' ai s't i equi corpore ac m'ib'g' n'ali consuet'g'.

**quāt
mat'io**

sanitatis spali aut

fiunt al oi macula mudi z poia melliora

Comio et q tpre laqai debet ai educit dainto

Postq ad etatz puenit q domari debet et a matubz separay pulli qui a dainto educit debent leuit z suauit laqari laqo grosso z forti drent d lana pposita quia pp suaz mollitez habillior est ad hoc lino vel canapo reperi laqueet pullus reuenit ul suo tpre quia si nimis cito tpre capet a insueti captione nimis astuando laboraret. Ven leuit possent mibroz et corpus manie lesionez. **E**o aut capiv q ductu est ipu sine q sibi capstro de canapo feto ad societatz aliau equi domi oducat ad locu ubi domari debet velut dicitur et quozq de simille appret sing simille / cu aliquo sui generis facillius conducitur. **v v v v v**

Qu et quo tpre domari debent

Qui ad etatz duoz anoz pulli puenit aut plus domari debet quia tali etate pfti st mibz z corpore z domari possunt z robusti mibz uallentz sufferre labore et teneri et leuoz ai ut facillius detinent. Sicut eiz temerariuz facili ad plucanduz et sic tener nimis. **C**ontra vero hanc etatez difficile domari possit ai ferocius ai sint z mibz robustiorz.

Quomodo domari debent ul doint

Quando bo domari deb pullus diligens equitator debz adhiberi cautela bz q equus i pseprio m bimis retinuz totali ul tali alligatur q pp suaz indomititez adherens retinuz i auribz aliqt no ledit et dnt i sua ferocitate pmanet suo simille dainto societ quia tunc z ferocius eidez possit adhereri sepius ai p oia mibz manu tangenda leuit z suauit

na dñi i pñpio cura euz acut hñm indignari ne pp indignatōez virtut
aliqd mīdēns forte assumat. **E**nd euz magna pñciantia leuitatē et mans-
uetudis mansueffiat. donec mansuetus et bñ domitus i oibz efficiat ut deat
p assiduis et cubitū tactus manibus velut dñs est. Ita q plene ac secure
sua mībra curāria tangant spālē pedē secutans et sepius ellevand. Ad
modū feriendi pedē pñcendū nec tm̄ biennus om̄o domari l laqan debet
quia quā iunior pp laborez mīuetūz dñtationē aliquē lesionez mīruantibz
tanti facillius manere possunt.

Custodia p̄ domatōez

Domatōne fīra tali custodiāt. supinat capistuz fr̄z d'aruo fīra z hñh
sine leuitibz actibz pñpio dñtū alligat. Ut sup̄ius dictū est. Pedēz
do anteuoz pedica de lana pposita uident nec vñ uo pedū postuoz
fīnez lancez. Qui vltz angustelluz dñ alligandū nec ante ullatē mī-
re possit et hñ fīr ad sanitatēz curāz pñuandaz. **P**ostea loc' ubi morat
fīr fīmo bene mundus. Inde de fīat stratus cubille de pallea ul fīno longe
vsq ad genū p quētr q fīmo mane n̄ tollat. equz uo fīmo dillucullo
tergat p totūz corpuz z cura dñtū fīno fīme struglia p dñ melluz
videt apudie. **D**emū ducat ad aquaz paruo m̄ passu tēuat euz i aq
tāz mane q̄ sero usq ad genū ul paullo sup̄ius aut p̄r aquā dulcēz
z uellōez fūz ul marinz circa tñū horaz spariuz. fūgidituz aq dulcēz
ul fīrituz aq marime nālē equi cura dñtūz chortandū hñuoz dñtūz
m̄z ad cura. ex quibz egritudēz fieri solent i euz. **P**ost uduz nō stat
intret stabulluz nullo modū donec sua cura tēgant z dñtūz ab aq
quoz fīmositaz stabulli solet induc gallaz molles hñuoz. curibz ma-
dānt pp suaz caliditatēz. **C**onū de semp memorie tēuat solutur
equz tāz assidue. tñz infiruz lux pedēz anuoz anordāt q vix pñdaz

fieri ob hoc capere possit quousque ipse intente caput et collum extendat per amplexus
summas per omnium flatendi visus choventante manu. collum et caput gracillius
et efficitur ad firmidus abillius pulchritudine ad videndum. Ob hoc etiam curat
illius curat in grossum quia manus et caput intente cum assidue faciat
sup arboribus curat in pessione et quia maior ibi sit affluere nutrimenti. v v

Quibus abis utat equus iuuenis l' senex

Quoniam autem equus. ferri. huius. paleas. ordens. auenaz. peltaz. et heze
timidus. q. et nates ppe semp equos abis. Si tam equus sit iuuenis
et huius et senex cum ordo ul alio simili. aut sine ordo sufficienter passat
quousque huius ac ferri ventres dilatant et corpus et per sunt humiditate
et sine augere mibia male augent. Et si ex aial usque ad optima iuventute
sit humidus sine iuuenis sine senex restat debet humidus abis. ut nali optio
ghuet. Postquam i iuventute phta ghet sitionibus abis mutat. si paleas. et
ordo. ul eidez filii moderat. Et ppe paleas sitionibus equus no taz facile
impinguit. sed i competere hitudine continet et viribus fortior habet. quia
abz durus difficile dissoluit et ideo ad labores aptior reperit. Et melior
aut mediocrius habitudo. Sed abz tener facile dissoluit. Unde abz multus
et tenuis et leuibz debillior viribus reperit. Equi melior aut habitudo. ut no
nimis pinguis nec nimis macer existat. sed mediu teneat. utriusque. Qui
si nimis pinguis existat multz i eo fistulatur et mali humores existunt.
ex quibus i curat et alijs mibus plures et diuise egitudines euenire cum eas
decurere gtingit occidere aliqua dissolutas et forte si gnu labore ipz iuxta
gtingit ppe dissolutas huius decurrentes p corpus possit moribus pluibz
eiz ul eis facile diuastare. Aut ex artanaz benaze oppillatione subuo
moru sufficit eiz sibi suaz pinguediez deportare. Si uo macer existat

inibus reperit in hermis et oribillis ad videndum

Quomodo et quando purgetur equus

Quomodo equus ad etatem perfectam ultra pervenit. herbis domesticis et silvestribus comedat. solummodo ad purgandum. verus tunc. spatio unius mensis. non foras ad aere sed sub tecto et grosso tegmine lancea et rostris. qui hinc consuevit propter nimiam humiditatem et actuales et naturales fugiditates equos infundare. unde posset equus leniter infundari aut moribus manere graues

De prebenda equi

Prebenda equi non vel aliud simile prebenda debet attineri. prout tunc nullo vel alio simili prebenda darentur. et postea ordei similia. consimilibus fiant. huiusmodi inducet et corpus interiora dissolvit

De potu equi

Aqua pro equi potu mollis esse debet. aliquantulum salta et turbida. suavitatem. aut quod nihil. quoniam hec aqua propter suam grossitatem et grossas suas virtutes. propter quod nutritiores et ad plenius refferiores equis efficiunt. Sed aqua frigida quanto feriores et belliores existunt. tanto minus equis refferiunt et alluit. non quod ratio videtur. quibus nimis calidis frigidis et dulcibus aquis ut calidiores infundantur et sicciores rependant humectantur. Est etiam in hoc et in alijs consuetudo in qua nutritus est non medicum attendenda. Et si adisuerit aliquid adducendum est paulatim paulatim ad aliud. et si subito de induit quia natura non sustinet subitas etiam mutationes. quia equus nisi bibat quomodolibet ad plenius comedere non potest. Abluat et eius antequam et fuerit cum sale vino. Laeto madefacto. qui ob hoc equus libentius aquam sumit

De ferrando eq' l' quomodo debeat fieri

Ferrandi equus ferus. gignit ad magis ungulle rotundis. Externas enim
ferus sic stricte et levis quia quanto leuius ferit tanto facillius et
agillius leuant pedes et agillius. Et quanto equi ungulla ardui equi ferri
vntu strictione tanto magis et fortior efficitur per ut dicitur et non. quod quanto
humor ipsius ungulle molliores et debiliores sunt. quoniam usque eundi sine
ferus a pueritia nutrit eas ungulas nates duriores magnas. v v v

De parando equo cuius debeat equitan

Quoniam oportet equum equitari per videndum est ut bene possit tam in pedibus
ut sit ferax gignit ut dicitur et quoniam in dorso ut non possit sibi oppressionem
aliquam facere per quam ledi possit dorsus eius sella vel pannellus vel aliud
sille hinc in se duntaxat aliquam partem oculis vel oculis et constingatur
cingulis idcirco ita ut sella non sit mobilis super dorsum eius hinc et illuc
Vnde selle minus facienda oppressionem ledit dorsum equi. nec strigat superflue
quia possit inducere tumores circa ventres et latera et circa in interioribus
doloris constingendo ventositatem quod non hinc autem vel leuare amplitudinem
in qua manere possit potest inducere mala in eo. **S**ili sella nimis stricte
per nimiam oppressionem ledit per dorsum eius. tunc nimis calidum non imponat
ei sella grauis nec pannellus vel aliud quod possit equum nimis callescere quia habet
equus ex inde nimis terribilis et humilis dissolutus ipse consuevit facile ledi
ex qua malla superuenit acrida morbo. **I**ntende etiam sit equus ex
inde vinosus vnde leuis ei sella est imponenda. et leue quod de submisso si oportuerit.

Quotiparum debeat equi equitari et quomodo

Sciendum hoc est quod tempore nimis calido scilicet a medicamine nulli usque ad finem
angusti equitanti equus rediote non debet quia tunc per nimium calorem
tunc per immoderatam equitantiem l'equitantiem possit intusque leuiter dissolui
uel scilicet manari. Unde tali tempore de p'p'us long' huiusmodi custodiri. H'bas et alias
res rationis amandandi quod aliqui sanguinem sibi et per nimium facit. Scilicet de p'p'is
vel Januarii sunt sanguinem non debet quoniam est scilicet ex labore l'sudat
per leuiter infundari. **S**ibi insula equitatio scire etiam ledit equum quia per
laborem magni tunc equo sudor sicut quod per obsequientem noctem
velut audire dissoluitur ac etiam more solito plendari et per noctem acrius
supp'uerit quia fugidior est per caliditatem et infundari. Mahiana igitur
equitatio multimodis amandatur quia tunc nimis callosus inuicem blasphematur.

Quin custodiat equum per laborem l'equitantiem

Alien' est autem post laborem cum equus sudor fuerit vel sup'flue collectus
ab eo et ponit ei plene. Dicitur coherere aliquo p'ano paulisper ambulando
ductus fuerit et sudor et calor recesserit prout quia per laborem calor natus
ad exteriora dissipatur intus modum debili' tepit. **U**nde ab eo tunc assumptus
possit oppillari intus facit et ab accidentali calore corripit possit morari
fieri. Sibi et calore extinguere natus cum valde intus debili' tunc cessat. **V V**

Quo in estate l'hyeme cohopiatur

Semp' in estate sit equus coptura longe a p'p'is ne ledatur a muschis tunc
alij g'nullibz. In hyeme de coptura g'rat lancea per fugi et sit
ei tempore custodia sibi g'ratia in omnibz. **V V V V V V V**

Quoties in anno est flobotomand'

Quatre autem

Quatenus autem in anno per consuanda sanitatem flouendum est equus advena
colli vix assuetus. **P**rimo verus tempore semel. **S**uo estate. **T**erme autumno.

In autem hyeme et sanguis quicquid videri ei per ut aperit per hanc. **v v v**

Quot tempore equus uiuat in virtute si bene custo

Sciendum est autem quod diligenter et bene custoditur equus per ut superius dictum. **D**icitur
est comoditate per ut aperit equum ut non sit nimis et si fluit labore
affertur ut in pluribus xx annorum spatio in sua virtute ac libertate persuezat. **v**

De disciplinando equo

De doctrina equi taliter scribitur. Requiritur in principio fienus debile ac
lenius quod inueniri potest et equus prius minus immittat. **C**um vero infrenatur
inungatur fienus morsus aliquotiens aliquotiens aliquoties mellis aut alius
liquore quia eorum gustata dulcedine lenius tollerabit. Sit autem fienus ut
dictum est in primordiis debile quia quanto minus malum ori eius infert
primo dicitur tanto mellius et acceptabilius in antea sustinebit. **Q**uod si fienus
sine difficultate superius hinc et illinc mane usque ad sero ad manum ducatur
donec optime ductores sequatur. **D**einde sic utrumque melius sine sella et calceis
lenius et suauius quam potest equitatem et paulisper paruo passu ducatur a
dextris et a sinistris eum sepius reuoluendo docent ut aperirent amandar
eum aliquos pedes quia plures equi dum grauius morantur in stabulis et extra
nullatenus exierint ex nimio standi usu ambullare nesciunt nisi aliquis
eum perdat donec usque habeat ambullandi. **C**um vero mane tunc diluculo
ut superius dictum est per plana loca et non petrosa donec equitatorum quicunque
placet eum sine ductore ac societate educat. **C**umque minus spatio et plus min
ut oportuerit tali equitator fuerit deinceps sella ei sine tumultu ac

Strepitu imponat et cu sella ulterius egerit usqz dñs ipz p̄p̄nquauit. s. yemale
Cuz de equitator equi suauit assendit nō euz moueat donec p̄m̄as sibi
ap̄t̄ ut dicit. Quiaqz equus signa assuit ad om̄duz equitatorū. **E**t hoc
aut adueniente ip̄e suo faciat ipz equitator p̄ magis ul aratra cap̄stra
moderate trahat. **V**t dicitur. **S**umo mane reuoluendū ipz sepius ad dextrū
euz frequētius q̄ a sinistru p̄uū halena fieri dextera p̄ unū pollicē
fissile curtorū alia ostentū nāz euz equus est p̄mor ad sinistraz et si fieri
fortius expedire uidebit mutet ut agunt ut p̄ uelle fuallus teneat. **D**eb
aut trahere ut dicitur p̄ magis ul aratra magna q̄ p̄ plana loca qz
uallibus et monticulis qui sibi p̄ sulaz assueuerit equus et stant cotidie
cura et p̄d̄y leuius et altius p̄ ut condit elenare. **P**ot̄ etia hoc simili
fieri p̄ loca arenosa cu simili ratione. **C**ond̄ i p̄d̄y locis accepto usu
equus p̄d̄y et cura dextrū erigit et gressus suos tutus et salubres
agit. **C**ū i suo gressu minis p̄cipitat et sic nō eytantēz nō se ipz
offendit. **A**ssuefacto equo iūz bñ et habilis p̄ quēuēny t̄p̄y spatūz
ad dextrū ut dicitur est et a sinistru trahere. **E**si p̄ p̄libata loca sumo
dilluculo paulatim t̄m i p̄napio et i minor et breuior saltu quo potit
galloperit. **C**auēy t̄m q̄ nō dū ul tedio se i die galloperit ne tēat
equi forsitan galloperat. **I**p̄z q̄ idz pigrit ut q̄ esset error maxime
equitanti. **M**az de leui i post̄z ob hoc retrogradus possit fieri
Cū sane uille bñ nō modicus q̄ equitator trahendū ul galloperandū
aut equi mouendo ad cursū t̄m trahat fieri halenas manibz aua
d̄isqz inferius circa guardasse q̄ equus p̄licandū ul curuandū collūz cap̄
p̄x p̄x̄ melinet. **H**oc aut i p̄napio paulatim fiat sicut uidebit exp̄
d̄re q̄ q̄ studūz et cautella ibi adhibeant. **H**oc aut uille sanis equis
ac salubre fore cognoscat salubres equitanti. **E**t eūz cū equus cap̄

melioribus dicitur fatis pinguem portum et collu dunt aruatq. rorand 2
gallopand clarius 2 aptius rorant gressus fusi 2 mellius adxstus
int' sinistis faallus q. ad libitum rorant et ut breuit dunt h' est
a maioribus commendanduz.

De formis frenorum

Quonia pntentia capitis ut dicitur est parte maxie fieri sicut dicitur
exordit ut afficiendi modus 2 maneris expmunt frenor. Est igit
quedam fieri forma q. dicitur ad barra. eo q. ad duas barras p. rasilis
p. longus p. posita est q. forma leuior et dillatibilior alijs q. existit. Est
2 alia fieri forma q. ad mediu morsus ulgarit nuncupat ab opere
assuens eo q. mediu h' morsus dicta p. dicta similliz cu fallis rorant
siue planis i morsu fieri uelut i morz amille positis q. fortior et
tractabilior supradictis. Est 2 alia fieri forma q. dicitur ad caraduz
h' morsus alijs longioris usq. ad palatuz equi et int' q. fundatur
post tenentiz i morsu eius supponit falle multimod. ac diuise q. fieri
et acuer p. dictis oibz approbat. Sunt 2 alie fieri forme quibz aliq.
p.inales vnt ipso equis oribilibz 2 asperie absq. modo quas p. suaz
asprutanz 2 scutanz explanare inceptu est. Inueni d' h' duritiez
et induriez oris equi et fieri eiusd' m' q. durz et non durz q.
habuerit in p. ad pleni satisfaciatur equitanti. Demd' sic p. d' h'
est equis modici sine violente cursu iugit equitanti. v v v v

De duobus locis quibus plura ibi se sonit et strepit

Utile videtur non modicum equi p. ciuitate paulatim 2 frequenter equitare
spati ubi morantur fabri i laborand sonitu 2 strepitu facientis maiore
eius audantiz 2 scituantiz ob hoc equis assumit minusq. fit pauidus.

Vel antea deueniet:

Ut frequenter equitas equi ascendat et descendat

Posuit autem equitantes ut equus in disciplina melius informetur frequenter eque de die ascendere ac descendere leuit et suauiter suum posse sicut assuescit in discendando et ascendendo stare libere eius pacifice ac quiete. Custodiat vero equus in hac omni posita disciplina donec eius dentes profecto fuerint mutati quod equi contingit quinque annis per septem.

De exheredis dentibus eorum qui dunt scilicet

Asputans autem dentes per ut saluberrime fieri possit de maxilla inferiori dentes sibi quatuor extrahantur duo ex parte una tendens ex altera qui scilicet et plane a pluribus incipiunt fieri morsu plurimum adusantur. Hoc praesto si equus actenus ex duro et forte habuerit prouocant eius vulnera prius aliquantulum solidare per fienum ad barbas quod est leue mutatur eundem. Si uero tenero ex et non duro huius in secundum vel tertio die euulsiones dentium ei fieri ad barbas sibi imponat ut praedictum est et equum eius cotidie afficiendo ut deot moderate tamen ut expedit gallopendo. Illud vero quod dicitur est si durus ex dudum huius solidari aliquantulum eius ulna prout quoniam carnes noue in vulnere citius quam vetuste rumpunt et ideo equi fienum magis tenens per tenuitatem vulneris equitanti prius satisfiat. Quod si molle sit vel tero die more solito equitanti quia sibi fienum dentium ulna solidant et cotidie magis contendit carnes callosas ac duras in postremo in ulnis gerant. Unde ex equi habillius ad frenandum parat. Cuius autem sit malus ex equi ne minus durus molle forte daret sed in medio utriusque gliscit. Si durus huius praedicti dentium est inouabiliter extrahantur per quos euulsiones eius equi durities mitigantur quoniam

equi debent ordinare astreueri. nō possit etiam alius nullitares equis i eorum
extractione glaciū. ut eia experientia sepe nominat. inducat de murep pignudis
z gressines corpus quia similitudo z supbiaz et furdies ab hoc amittit dnting
yghu a tripatione feta ut dicit est equit ad saltu parauit remouendo equis
quia alys sepe sepius euando mtrid et eximio dicit audat dnting ab eia
fienū modicū fortit fortius inuitando dnt sibi oguuz sit vidit est ut
mutato fieno sibi oguuz ul dntin nullū sibi dnting immit aliud quonaz
p euulsiōez dnting ex ciebra fienoz dntione ou equoz asolent dntastan
sed ubi equis se habuerit uclut dnt est quoniam ad fienū totali q longo et
fienū vlti modis nouit affenandi glaciū ipz ad curandū assuetudine opa
abit. **C**urat igit equis limo mae semel p quilibet septimanā p viam bene
planā z aliquantulū arenosā i pncipio sui cursu circa spatū quat pty
vniūz miliariū. Deniqz si libuerit usq ad vniūz miliare et amplius poterit
attempare. Sciendū est aut q equis qnto frequentius z modicior curatur sit
cellerius z agillior cursu glaciū dntine mstratur. Vniūz tūi gūi ex cursu nimia
frequentia glaciū qnto sit ex mae fiantior equis z impatiens et qnto retro
gradus sine debite festinat ad cursu assuetudine affenandū morioz ptyz poidit
Postq bene dntus et assuetus equis affenandū fuerit nō diu maneat in quiete
quia longa quies dntidia parit et eoz quibz artificiali dntū mstratus fuerat
obliuionez. Vnde nō pigrat equitāez facere ipz facit fallit gallopare ac cu
reue modicior ut nō semp i acquilina dntiplina glaciū. **v v v v**

Que i pull bōc uidoll glidraī post

In pullis ppetis multo ea glidrandā st q signū bene mduis st monstrant
q i parentibz spectanda st dicta dabit z illarū et alactas agillūz dnt
mūz glidrandā magna longa musculosa et arguta corpora testinū paret

et aere qui dum sit mores i parentibus ul a summa quiete gaudere facile vel
a mutata festinatione no difficile teneantur. **v v v v v**

Qualiter cognoscant etas eorum et eorum huiusmodi dentes

Etatis. Consideratio. Requiritur talis est. bimus et vni menses dentes. modis superioribus
cadunt. quadrimo comit mutatur et int. septimum anu. quos primo mutantur
exequant. septimo anu. oes eius dentes expleant. latent ad hunc etatis. note
sed pueritombz tempora curari mapunt. supallia amessore. dentes plerumqz
pminere. **v v v v v**

Liber de morbis naturalibus tertius incipit

Qui dicunt morbi naturales. Quidam ex augmento. Quidam sunt a diminutione.

Quidam a etate. Quidam a etate. Quidam a etate. Quidam a etate. **pars**

In istis superioribus capitulis ul partiali de generatione et custodia. equorum et iporum
disciplinacione. Dicitur est i hac terna particula de morbis et eorum curacione.

Sane quia morborum quidam naturales. quidam accidentales. puenire videntur. Primo
de naturalibus est tractatus. quoniam accidentales pcedunt. Et ideo pars ista i duas ptes

diuiditur. de ordinacione libri beat. et latoru. fuallum. occurrat. q. inuenire afficitur.

Prima pars igit de naturalibus morbis. et eorum curacionibus. q. curari possunt. tractat.
quare no oes naturales morbi curari possunt. sed aliqui. Secunda pars de acci-

dentallibus morbis. et quiete. igit ad ppositum rediens p. de naturalibus exequendo.

Qui dicuntur naturales morbi

Morbi naturales dicuntur. qui contingunt i iugum matris. eorum quibus aia nascitur.

no hntes cū cōtūores vnde fiant . sed aut ex ore nature . aut ipsius defectu
vel spiritus aut sanguis & quo fetus format in impuritate aut & pa
rentis vnde morbores contingunt .

Qui morbi fiant ex augmento

Morbores natiū Quidam ex augmento Quidam ex diminutione Quidam ex ore
nature Quidam ex parentibus pueniūt Sed p de his q ex augmento
padiū tractandū est qm augmētū sequit habundā Quidam ex pnatū
Quidam q morbi qui fiant ex augmento Alii fiant ex habundantia spiritus
et sanguis . vnde fetus formatū prius ul prius nō pvenitū ubi i habu
ndantia exarsit ul exarsit i nātū morbores augmētū mēbra i nūmō
forma . In nūmō qm nascit aīal cū duobz capitibz l duabz caudis hys filijs
Alii st ex matia corrupta i natura sup habundantia . aut i sanguine vnde
format fetus ex spiritū aut ex mēmbz corruptione . hā matia nō pvenit
i nātū morbores ali mēmbroz qm i nātū est . sed gēnāt ex ea scrofulle .
testudines . et glandulle . et hys similia

Qui morbi fiant defectu

Morbi qui fiant ex diminutione pueniūt ex defectu matie generātis
Et hys st qm aīal nascit cū diminutione mēbroz totius . aut partis
totius / cū & totū deficit ei mēbrū . scilicet cū nascit sine auriculis et cū
et hys similibz Partes cū mēbro fiant diminutū i quantitate nātū . si quā
nares aut oculus aut testiculi unus est minor altero . Aut auricula vna mi
nor altera . si curtiore vnde totū diminuit cū lūet partem scilicet

Qui morbi fiant ex ore nature

Orbi qui sunt a calore nature. Et qui pueniunt quoniam erat natura in forma
quoniam sunt. Et cum nascantur cum rubeat ut oculis obliquis. Vel ungulis
in anteriori vel posteriori parte aut vtriusque. aut cum nullo aliquid non habet
longi nates.

Qui morbi nascuntur in utero penitus

Orbi qui pueniunt a parentibus vitiis. Et qui contingunt equis natis a parentibus
morbidis vel vitiis. si contingit eos gignere. generant filios ipsius morbis
et vitiis uestitis. Et cum sperma corruptum parentibus sit. nascitur vitiis per
corrupta productum corrupta et eo gignunt corruptum erit primarius natura
in filiis unde parentibus radicantur.

De varietate oculorum et pilorum

Oculorum diversitas. si quoniam unus fuerit albi coloris et alius niger. Aut
unus albus et alius varius. et huiusmodi filii sunt per mater diversitatem et filii
pilorum varietatem accidunt in colore diversarum naturarum materies ad locum diversam
diversitatem efficiunt in colore alii colore.

De muro siue cello

Omnium naturalium morbi non omnes curari possunt. sed alii deperabilibus
obmittuntur est quia nichil utile sequitur inde tractare. Et de curabi-
libus exequendum. Et per de muro siue cello. quod non alium morbum quod proprium
dicitur quod celsus siue murus est quedam superfluitas carnis granulose
aut in cunabulis. aut in alia parte corporis provenientis a corrupta materie
generatur faciens quandam grossitatem carnis granulose siue cello et pillo
ad magnitudinem avellane vel magis quam numerus super cello superfluitatem
superfluitatem.

Cura contra celsus

Contra tales infirmitates tale fiat remedium. Inadat illa fistula cautius
q̄ fieri potest. **D**emum si locus carnosus non fuerit, frigus remedium darentur
ignis cadit ad equat. **S**i vero nervosus fuerit, Rualgar darentur tutum
ad t̄m i unū pondus asportat. Et si plus expulerit, plus imponatur
si q̄ magis aut minus videbitur morisse, quousq̄ rualgar erodit acut uelut
ignis. **D**emum corrosis morbi radicibus funditur. Invenitur t̄. **V**lneris cur
Stupa cum albumi darentur intincta, et de tali Stupa ulnus totali impleatur
Usq̄ ad tertium diem, semel q̄ i die mutetur tali Stupa intincta. **D**emum p̄
festina vlneris solidatione. Accipiat calx viva, et tantumq̄ mellis, et ior
p̄sent i sinu agitando et mandat igni conuolat i caplo vniū, dant
de tali puluere imponat vlneri cū Stupa minime itala, co h̄i intincta
bis in die mutando, prius tam abluto vlneris uno forti aliquantū reprofactu
i differt de rualgar. **C**alix calicis, tartari, an. 3. x. auripigmenti
viriū, an. 3. l̄. puluiza stibit et pariter vlneri bis aut tri quant
sufficit dno morbi radicibus funditur erodunt. Semp tam prius abluto
vlneris cū aceto. hic puluis minus violentus est puluere rualgar. **S**icq̄
aut q̄ vix aut magis ibi pili nascuntur. **V** **V** **V** **V** **V** **V**

Glandull. testudibz et scrofullis

Glandulle, testudines, vel scrofulle, sunt ex materia corrupta i uno loco
siccis adiuvante nit coru et carnes q̄ sic curant. **S**andat cū d
sup p̄ longum q̄ hat manibz caute ungullis exarnand ul scisso prius cruo
supa p̄gat puluis rualgar darentur tuti. Aut puluis ex calce et arsenico
p̄t̄p̄o caplo ductus. **D**emum usq̄ ad solidatione eadē cura q̄ est i celsi

caplo dicitur est in illis obliquis adhibetur. Si uero ex matione ul ex carnatione artore
aliquis ul bene sanguine nimis participat fiat sicut inferius docetur.
Sic est aut. si si dicit morbi longi inuolunt. ul venosus artore / tunc et
saluberrimus qd p mitionem aut dicitur supradictis uliulz curari ferunt. v. v.

De curis obliquis. cura

Obliguas curas fit ex eorum natura ut dicitur e au tali. Si cura
posteriora interius obliquat pcurando ul flendo vni pdeq. si alio
igadiendo. dicitur ferus ad hoc idem i interiori parte curaz. in test
culis. faciendo vtraz pte curaz lineas a transito. Deinde more solito
ingit egit. quoniam i suo gressu cogit una curaz cu alia tangit. lofatione
Deinde fignit giratione curaz ad pmoq. quedaz inuolunt. pcurando ul d. pl
aga pp dicitur. vtraz q arduis equo i ambulando inferunt. Deinde sentiens
equus arduis necessitate pgit largius soluto ul dicitur. cauendo sibi pposse
ne ofuat. vtraz ad pmoq. ne sentiat minus arduis. Si fiat d. anu
ribz facit. vtraz videtur i lacertis. tunc cura obliqua curantur. et
si ad plenuz modum tantum aliquo emendantur. v. v. v. v. v.

De ungulis obliquis remediis

Ungulis aut. obliquis abutis p. talis adhibet remedium. tunc fignit
parit. 2 aptum. ungule ad modum rotunditatis fieri et si no plene
q. tunc mo emendant. Tunc vni restat d. ungullaz pparatioibz. tunc dicitur
q. m. fortione. tunc ad vniq. p. ad aliu p. fortionez multum p. dicitur
si q. ungule i ferando mag. arduis q. interius p. parent ut ferus mag.
alto i. arduis q. i. interiuu parte sepe ferent. et sic q. m. fortionez
remedium habet. Solz i equo ex m. debilitate m. fortione i. m. fortione

14
pedus coniungit quas reliqua pinguedine a cunctis credimus mobilis v v

De yelda et eius remedio

Yelda est quedam mollis inflatio ad magnitudinem cui alii minor quam tamen in ceteris
quod in interiore parte nascitur in garrutis et huiusmodi nati ex materia
rupta in ulnere ex qua generatur aial et corruptione nutrita data a generante
Evidentia accidit eam per nimiam laborem et crebri equitatis festinationem **C**onsequenter
autem maxime in iuvenibus equis pinguibus per tenuitatem corporis ex repletionem cui
nimio namque labore vel equitandi festinatione callescat equus. calor namque
dissolvit humores humores namque dissolvunt si fuerint mali carentes per diversa loca
corporis generant morbos sed qualitates corporis et abundanter suscipiunt morbi
dilationem quidam a materia quidam a loco quidam de demeritis ab effectu quidam
ab aliis similitudinibus. Unde si humores ita dissolvuntur deiciuntur ad garrutis ge
nerant yeldam sicut vulgare appellatur deiciunt humores magis quia magis
sunt in motu magis callescit. Unde maior fit ibi humorum actio et quia hu
morem magis inferius arant per grauedinem figunt in garrutis magis per
loca habilitatem **E**t deo ad alia loca humores fluxunt sed diversitate locorum
suscipiunt diversitates morbum et huiusmodi qualitates quidam viciant quidam tunc
faciunt quidam duri sunt et grossi. Quidam molles. Quidam stiles. Quidam
generant. Quidam non alii interius morbus quidam manifestus **E**t quia aut
dicitur autem loci humores non ita dissolvuntur nec deiciuntur sunt et mali. Quamvis
quod boni humores semper custodiuntur et reguntur a natura donec nimium si fluant
ita quod eos et sic corrumpunt. Unde non videntur semper regere eos et custodire. igitur
autem corruptis natura nuntius eos expellere sicut potest. Unde membra potentiora
et nobiliora expellunt eos a se mandant quod debilioribus. Quid huiusmodi et illa si post
mandant alijs et cum ea susceperunt eos quod a se expellere non possunt per corpus.

vinis abilitatiz morant i eis et faciunt morboz membra debilia et
potentiora longi huius retinet ad nutrimz et custodiam ipsoz. **¶** Qui longi
huius pones se retinet. malos aut habere permittit. et sic cu quodam
avidant. si longi retineat no post ad loca diuisa aut i s. q. v. m. auge
mibo mittit a nata pp sui nutrimenz / defensuoz et custodia vinu
suaz. Malos aut repellit. ut pote inimicos et sibi noxios. **¶** Significat
alio longi habundare no faciunt morboz i quantitatz partantz et post
quatu a nata requirunt. cu no vallear eis ob multitudinē tollerare. **¶**

Cura contra yerdas **¶** **¶** **¶** **¶**

¶ Contra yerdas sic facient. decuat ai ferre ignem i medio tunc facient
saluat ierde p longu et obliquu i hac forma. **¶** hoc acto spiat
acture. Strius lumen ai oleo tepido agitatiz semel tunc et no amplius
supnat. Demoz equis parens tū a riuo q. qd potius vndiqz retinet
et pedes alligat. ut acturas nullatenus ore tangē possit. ut pedibz ofuscate
I locu duro aliau adherend et ofuscand. vellent valeat scruare. **¶** Iaz pp
eximiu pūctiz fuerit audius locu et fortasse se mordet si quod
modo tangē possit. **¶** Caueat enaz ne vltate a sordibz ul aqua tangant
adie vltimis usqz ad dies ^{novos} 21 obfuerit qd ductus est semel tū i die
husturas aliquantulu oleo tepido in unguend. **¶** De hustaz loco
ai ab eodē coru separatū q. i nenem ul dūz dūz spatio actus sic hu
stus equis i aqua fūa et vellonissima teneat ita q. supacordat hustaz
et a sinno mane usqz ad mediaz pūz i aqua morat. **¶** Deinde remou eq
ab aqua puluiz **¶** ulmens filius sup hustaz lineas affigat. **¶** Iaz ab
hora vespina vsqz ad solis occaluz i aqua frigida ut p dictū est retinet
et eo acto / supponat duct puluiz / vltus / rallit fiat comedie donec blara

folliunt. **U**ltaz aqua fena ulazp ulallioz huores ostingit et repmit. Vnde
Volera ignis dissuat et solidat. **E**t nota qd equis ab aliqua infirmitate usqz ulali
deh tallit custodia q nullatenus hustriaz mordre valleat ul loca adheueru
alieu ofuare. **U**ltaz pp gmmu et nigenz pruritus usqz ad nuz l'ossa
se ipz erodit et mordet. **Q**uidaz xoe tali huc morbz curant friz l' friz
hustriaz i mane ut ditz est et p meridies supponit stercus bouz calliduz
Et dicit p tres dies post triduu vngit oleo calido pma post ignis motu hustriaz
imponit cineres calz donec sanetur.

Ad gallas equoz

Galla est qdaz molliu timectio ad mox vestia magnatuz euellana l' nux
aliqui minor aut maior q circa uentuz curiu nux vnglas gerant
et hoc alii nalt aliqui accidentalit nascit ex huoribz ad locuz fluentibz
Nalt accidit qd fitu gngit i ^{vulua} ulnera pp eaz dnta i caplo de uerdis et lurt
ai fit eadz vniuersalis diu sitas. tmm cozo huoriz et looz diu sitatz fac
ut morboz accidentalit eruz. Aut ex imediate grau labor dissoluz
p mdr huoribz et ofluentibz ad locuz. Aut ex vaporibz i frustitatz stabuli
equi curibz madfactis.

Remediu ad gallas

Consueuerit sic gallas aliq curare fasso ouo loca galleaz lanatta
vestia illaz de qua fit galla vngulis xtruz extirpand cautuz
qhebant. Vel fasso ouo cu lanatta calga bi tutuz intra mittendo
destruebant sz qd experientia pluzes dicit qd destructa galla auz calga
i tantuz huoribz ofluentibz ad locuz etiaz dnta auz puzulose no med
iaz existebant quoz loaz iunctaz curuz neruz et auzaz e plim
intucatz. Idcirco fang est rimenduz loca illa massione l' hustriaz curat
Vnde qd melius est salubruz nescit experientia ofirmare subscrubam.

si q equis gallosus manū ac ferro usq ad genū dū i aqua frigida & bellonina
 trineat / donec galle qstingant et mod aliquo decessat pp aque resissioez
Quindā circa pueritias uelut p dicit e cūent et sic tū p longū q p obliquū
 cūent dūent q postea uelut p dicit est cūent et sic p aq dūent
 tū pp corossionez acrimā galle augmētā nō uallent i antea s; dūe
 sicut **Q**uidā aut ali curant dūit eas d sup & d subus cū ferro igit
Aliqui lauant eas forā aaru et postea ungūt melle **Q**uindā sup assgūt
 melli puluerēz am sup tegullaz calefactaz **Q**uindā sup ligāt oratūz
 uingalle mudatūz et tūz cū aaru cū pta linea hoc dūit apertū
 liat p dicit morbi etaz accidentali qstingunt equis / tū q mālū eis accidit
 i uulula ul ulua mo int nāles omūmūt quia nāle prius ē accidentali
 Et quia cūre accidentales & nāles cedez s; nō dūis s; uno sil cā fctū dūit qz

De uarietate oculoz et pilloz

Oculoz uarietas et pilloz color dulcis mutari nō possūt quia qstingūt
 i ipa generatione i pma matia vñ semp reatūt s; idēz

Liber ipocratis d mōbi accñtalibz qm

De infirmitatibz caput
De infirmitatibz oculoz & p d lacrimis
De lacrimis oculoz
De calliginez oculoz
De calligine pam
De panno oculoz & adidz
De panno betru
Contra maculaz oculoz

af 17
 af 18
 af 18
 af 18
 af 18
 af 18
 af 18

Incipit
 et de co
 allis

De oculis p[er]cussis	18
De strangu[li]one oculi	19
De strangu[li]one	19
De malo oris	19
De lesione lingue	19
De scabie et pruritu colli et caude	20
De h[er]me equorum no[n] volanti	20
De h[er]me volanti	22
De h[er]me antici dicti	22
De restringentib[us] fluxu[m] sanguinis	22
Carmen pro h[er]me	22
Capitula gmentina de lesione f[em]i[n]e equorum	22
De generatione pillo[rum]	23
De spalanis	23
De pulmonello	24
De cornu De navillis et mib[us]	24
De lesione gressu	24
De pullino tunc bullino	25
De aspalav	25
De grauedine patris	26
De dolore ex sup[er]fluo sanguine	26
De dolore a ventositate	26
De calore ex sup[er]flua exsione	26
De dolore equorum p[er] m[er]itum h[er]me retentionem	27
De infusione equorum	27
De aragato De scalmato	
De malferito	
De scalmato et scalmato	
De lesione falsis	
De inflatione testiculo[rum]	
De lesionib[us] ungulato[rum]	
De spalanis	
De curba	

De spinellis siue spinellis
 De ossibus super
 De artificio .i. aucto
 De rappis ali. grappis
 De crepatis
 De crepana ex solo
 De stoniliatura
 De inflatione aurium
 De tunicho aut spina t. eaze
 De fuma ul. fumella
 De lesioibz ungularum et p. de seta
 De supraposta ul. supposita
 De inclauaturis
 De clauatura q. capit l. capit i. corona
 De fici
 De subacturo
 De spumaturis ungularum
 De dissolutis ungularum et ana eaze
 De mutandis ungularum
 De pinguedine
 De m. h. h. h.
 De canis
 De fistula
 De neuio malo
 De nio g. h. h.
 De m. h. h. h.

De equo qui lene

De equo qui bene comedit et non impiguit

Ad omnia equi vulnera

Ad ossa fracta

De pilis regenerandis

De gutta renali

Ad equos timidos

De morbo et gravi

De equo super quem luna splendet

De equo apertus de ante

De culicellato hinc inde fugit pedibus

De equo qui mittit mactum ex anis

De humido super leproso

De equo qui comedit penas

Si equus doluerit per dolores

De velle et sagitta collata

De modo humilis

De nimio pingui ut macrescat

De malis diebus in pede

De quibusdam pulvis dicitur

equo vultibus

De infirmitatibus capitis

Sunt quedam infirmitates universales capiti equi doloresque universales infirmitates totae ac stoliditates siue stuporationes inducunt, tussas, prostrationes, oculos inflant, alii eos lacrimari faciunt, et quoniam illa propulsare que lenit equo accidit, cum in stabulis suis calidius manent

uatay infirmitatibz. aliqui pp viney qui di Volatilis. unde tota hie caping
humiditate equis p naves emittit. **C**ura q ameyraz sic faciendū est. fiat
equo theophrasta lana i caput semp q i calo loco consistat. et cala comedat.

Volet etiaz p dte huiusmodi materie panemz passore pias libas qm capl
i terra a flexo pp simidas libas pns maria humore extrahit p naves emittit
acapit. **A**llud ad idz. balz etiaz dte infirmitatibz fūguū & pira. vel

lombax veteru hūsta. quoz hūores antiquos coagulantz dissoluit. **A**llud
ad idz. balz stamutane & sapone faracumz fūa ut i poru caplo gūnt.

Allud gūnt hūc & p dte modicamibz libraz si raro ut probantz est
in pluribz inuabillz. **v v v v v v v v v v v v v v v v**

De infirmitatibz oclor et p d lacrimis

Quidē equo plē infirmitatibz i oculis. alii lacume. alii calliginatio.
Nules. rubred. panis. et macilla. q fuit & hūoribz ofluentibz ad locū
Aliqū & cā mīnūta. ut & fugiditate ul calore hūores dissoluerit. **A**liquando
& causa extrinseca ut pūssione.

De lacrimis oclor

Oculo lacrimanti sic obuenit. **F**iat strutoriu i fronte lacrimanti. scilicet
panemz & ollibano et mastice sumptis equalibz et puluerizans omz albūc
agrans sup vna pira linea positis quatuor digiti lata et ab vno ripore
vigi ad aliud lata. faso pūg locū i quo strutoriu ponit. et tūz diu str
toriu teneat donec lacrimanti oculi sistant. **C**uz de strutoriu lenari
voluerit. eūz aqua calida et oleo leuiter ellenerit. **A**llud ad idz.
Valer si amle uene magistru l magne vtiqzqz impozāigne vranm.

Ad caliginez ocilloruz

S oculi calliginantur / aut ex reumate / aut ex percussione . ponant sup alij
saucos astellerte am^l in digitis deorsu . **D**em^l saltaturz libillat am^l
quodaz canello i oculis myciat . **A**liud . sand^l coru^l sbruz oculis . m^l
duas venas / et separa coru^l a canibz cu lanotta . et sand^l rubuz digitz
p transusuz / et pone ibi lignu^l vngalbe / acoris supioru munduz . **v v**

De calligine panni

A cape pane pumuz . et edia^l trestez / et lene tere . **D**em^l sume lianz
et uzam i sbruz ul simul misce filu^l . et ola cu pane lince et mte i ocluz .

De panno oculorum

S pannus i oculis fuerit / siue recens siue antiquus . **A**mp^l hos sapie .
tanz . et salgema equalit^l z sbr^l tere . am^l sufla i oculi panchi bz i
die . **A**d idz valz . sal minus cu streore lacrtanz sbr^l tuz / i oculis ilu
flatus . Cauenduz est ne supflue ponat^l / ne oculus ledatur . **v v v v**

De panno veteri

S pannus fuerit antiquus prius bz ul t^l galine pinguedine supenat^l
et pmoz plies mutat^l ul iyanat^l .

Cont^l maculaz oclor^l

Omma maculaz oculor^l . **A**mp^l s^l sapie . tanz . et pip equalit^l z miaz
sals . puluiza subillit^l / et misce / oz melle . et q^l faciendi i testa ou^l et
pone cinerez calliduz allu ad soles vt callescat et munge oclz ex coru^l pna .

Ad oculuz percussuz

S oculuz percussus fuerit . **A**mp^l pomez et q^lhe m^l m^l . i . m^lll^l et ipte

17
crustas carumby acutis donat gluat mirum. Postea pone i vine alba
suppone oculis. fac hoc sepe. Postea fac saponatam & saponem i aqua frigida
et laua singulos oculis et si non cessat minue sanguinem & vena capitis
que vadit ad oculos.

De strictione oculi

S oculi sunt stricti. Primo minue sanguinem & vena oculi. et postea
laua oculum cu saponata frigida. postea ponat solletta sub oculum.

De strangullione

Hunt quedam glandule circa caput animalium equi. quibus
aliqui sub equi gutture moriunt. q aliqui inflantur nimis et ingrossantur
et quare inflatione tunc guttur inflat et stringit i tantum modo
quod equus respirare potest et male comedit et etiam male bibit. Et tunc patet
aut hic morbus strangullio quoniam qd patens strangullari sit autem pp
fluxum humorum a capite ad dictas glandulas. **Cura** Statim cu cogni
tione ee ibi strangullio. ponant serones sub equi gutture. duarum cox
mane. ac sero etiam sufficiant caput et huiusmodi. caput lancea. ungat guttur
sepe butiro maxie locis strangullionis calidum sicut pmanendo. Sin
aut ille glandule tunc non decessant. ad modum humorum radunt extraxerunt
et humorum ul & ulnere humorum ardet. Post etiam curam cu reatgar pulue
distans modo superius dicto. Sciam est qd pulvis reatgar quatinus iol
fiene curam ul ruptam suppositis modum carnes comedit uelut ignis
Vnde magis est i eius positione adhibenda cautella quia si ponat i modum
fundi carnes corrodit.

De violis

Sunt et alie Glandule q̄ iacent int̄ colluz et caput equi q̄ in tantum
 aliqui augmētant̄ & multoq̄ huiusmodi influentia q̄ maffiaz gutturis ita
 ostingit q̄ vox patens de gutture p̄t̄ apparere. **Conde** mli succurrit mltat̄
 claudunt̄ artare gutturis sufficit patens. Vnde cogit̄ p̄t̄ se i t̄ng
 tantū caput p̄t̄t̄ ibid̄ q̄ vox aut vnḡ erigit̄. hic aut morbz diuile
 vel diuile nominat̄. **Cura** Contra diuile sic s̄buenit̄. Cū uident̄
 diuile uelut oua plus minus. f̄zre cuspid̄ b̄i ignit̄ fundit̄ urant̄.
 Vel eiz lanatta p̄ longuz fundit̄ madant̄. Aut q̄ mellus est sicut vnḡ
 modo de x̄me op̄sso cautuz extipent̄ tā & una p̄te maxillaz p̄p̄ &
 alia p̄te expedire uidebit̄ quibz extipant̄ ulnera uelut verminū ulnera
 solidant̄ et medicant̄. Vellut de x̄me superius dixi. **v v v**

De malo oris

Acadit aliqui q̄ i ore equi efficiunt̄ quedaz tumores ul glandule lege
 ab utraq̄ parte maxillaz / amygdalear̄ magnitudine. quare i tant̄
 exant̄t̄ eq̄ mandibulles q̄ vox equi comedre p̄t̄. Cūq̄ ob tales occasionez
 vniuili & tenui infirmat̄ nutrim̄t̄ et maxie paulat̄ nutim̄ tūc q̄
 vox equi comedre temptat̄ patens. h̄ infirmat̄ vlḡant̄ d̄i malū oris.
Cura Hunc morbz sic s̄buenit̄. Si vnḡ & fuerit inflat̄ uniuili
 flolotinet̄ ^{i lingua} d̄ signa. s̄ d̄ vnḡ q̄ ^{i lingua} s̄ signa patens tenente ore m̄thi
 calh̄ ap̄to et euacuat̄ sanguē p̄t̄ mellus fieri p̄t̄t̄. Sumam̄
 de falle bona quantitas. et t̄nd̄z tartari. et trant̄ simul et ex m̄d̄ &
 totuz m̄t̄uz fuerit. Infusis p̄ sale ac tartaro i aceto vel vino
 fortissimo. Si uo p̄ p̄dura morbz nō recesserit. ap̄to ut dictuz est
 euz ore ille glandulle ab utraq̄ parte mandibulles f̄idit̄ iadant̄
 cū quedaz vna. i. rampino h̄uio p̄mo / eaz capiendo quibz extipant̄

20
Stans fuerit. Vlnera. sale tartaro. i. gregula. et aceto. Si uero pallatunz
inflatunz habuerit. tondat p longu cu lanetta bene cuspada. dñz fuerit
paulatim vlnera cu sale nō tute hñz homibz. utendo. lilezabit. v. v. v.

De lesione lingue

Lesio lingue diuisis orationibz et fuit ibi vlna multimoda diuersa
qñz ledit & morlu fieri. qñz morlu dñtunz ipmz equi. qñz a quadā
infirmitate q dñ pinguetate. vnde satis eq affligit et i comedendū deficit.

Cura. Si ledit lingua & fuisse accidit. vlna fieri erit. Vlna
medietate. lingue penitus madat. quoniam lesio illa incurabilis q fore
difficilis. et pōz equi & ind detruat. si partes aliqua lingue perdit.

Si uero illa lesio sit transversalis & parua longitudinalis. siue parua. siue
magna. talle fiat vngt. Sumat. mel rubez. et rōmūdz de medullis
& caribz salinis poroz. aliquantulū calēmie. tantū q pipis puluerizati
milleant. oia & bulliant donec illud fiat vnguentū. Et de tali vngto
supponat lingue vlnen. Prius oblung vlnenibz ul vlnenibz vñe aliqui
annuliz repid. fieri poterit equo usqz dū nō solidata fuerit vlnera
nullatenus supponat. Si vero lingue lesio fuerit propter pinguetate
Cura. morlu tali ut dñtunz inferunz. vlna lingue curantur. v. v.

De scabie et pruritu colli uel caudæ

Afficit aliqui i collo equi. iux garrulle quedaz scabies. ul pruritus. cucl
lenes. rones. radit. Si le audit i tona caud. vnde agit patens
in tantūz fūcare collūz aut caudaz. p qñz. & curat & vñt. Coniungit
aut hic morlu & habundant sanguine infirto. ul alijs humoribus
salsis et coleris. sm sanguis pulcritudine. Si habundat sanguis faciet

fames albas. Si colla scabies facit q̄ fieri. Billes hūiditas emittit et pa-
 uas. Si flāsalis emittit multas hūiditas. et aliquid facit sc̄pas. Si
 Si mellancollia vincta facit scabies. Si curat. Ad idz flōvū
 aut patiens de vena colla consuetū sufficit. Deinde fiat hūguentū
 q̄ta p̄uātū et scabies sanz et mirabiliter ap̄batū est. **¶** Sulphur dūm
 salez. et tartarz equali trant. p̄modū agitur cū aceto fortissimū et
 tūdz olei usq̄ ad spissitudinē vnguentū et de tali vnguento bis die
 vnguat locū patiens dūm sanat. P̄us tūc longū p̄uātū scalpellū
 et facit i tūmū q̄ q̄ sanguinez emittat. **¶** Ad idz aceto fortissimū
 cū p̄uātū vna mixtur et sua cūgillū p̄ductū mō p̄uātū valet.
¶ Aliud ad idz. **¶** Sulphur. olz. aceto mūmū. filligine. dura sallem
 mūmū. steraz p̄uātū. et caloz mūmū. Hec oia simul bulliant tūmū
 p̄uātū. et fiant velut vngtū. et cū vngat patiens. **¶** Aliud
 ad idz aceto mūmū. cū q̄ p̄uātū de albat p̄elles mūmū. cū aqua et vngtū
 Ad idz valet litargiz p̄uātū. paulatim agitur cū aceto fortissimū
 cū aliquantulo olei superpositū.

De verme equi. nō uolantili

Uerme est infirmitas incipiens i equi p̄uātū. l' mō aceto p̄uātū. Deinde ad curā dīstendū tam efficit ea. cūbus ulcibz p̄ferando
 qui moribz et malis creat hūmūbz calis ad quasdam glandulas quas equi
 singilli hūmūbz aceto curā dīstendū. Fluunt aut ibi aut
 p̄ dolores ibi venientez. quoz ad locū dolentē. Fluunt hūmūbz et p̄
 Aut a labore nimio dissoluentē ul dīstendū. Vel a longa hūmūbz ibi ressi-
 dentia. et putrefactionē recipiūt loca illa hūmūbz et dīstendū q̄ curā
 glandulosa. spongiosa est. q̄s alis q̄s hūmūbz ad locū et ille

dehincque et putrefactis tumescit glandula. Et ab inde postea cum putrefacta
concreta ul' conuulsa ibi multitudines humorum. Deinde tumet rura et ab humoribus
ad ea differendibus ul' exantibus per conuulsa et mordantia ipsorum quod blanda
multas emittit humiditates. Et si fuerint tota corporis humiditates per ea
evacuaretur. hic morbi qui in diuisis locis nascuntur diuisimodum inuicem parantur.
Sed ab eo quod ad curam differendit incipien est quoniam si magis apparerit
Cura **I**tem cum uidetur in equis putrefacta ul' in coxis lux testicularis glan-
dula tumescit. Itaque de osueta uena colli lux caput et de eius osueta
et utique pariter corporis inuulsa sanguis ut humoris si fluxus euacuentur.
Deinde ponantur fetores osueta putrefacta ul' in coxis ut ibi humores grime-
dumant per osueta agitantur fetores. Ad locum in quo dolentem osueta
humores et ipsi. Deinde fetores locum dolentem per agitantur ipsorum et per malicia
loco dilacerato humores ad causas osueta glandulas si postea ducunt
et per uia illorum locorum eis aptas ex eunt. Scien est autem quod fetores non
post biduum agitari debent. Deinde de mane et sero in huius iugum agitantur
quod duo iugum ex inde fatigantur equo plus paruo passu non modicum equitatio
ut per laborem tantum dissoluantur humores et ad locum lenius osueta et equis
ex inde fatigantur. Deinde non esset equis die qualibet fatigantur et tamen ne
cedat huius autem semper per humiditates quia huius et de alijs parte comedat
solum ad uirtutem osueta donec longum fuerit maneat per quietem ne
callosum nimio labore et aeris fiat plurimum tediosum. Si non per detra-
ctas domus non decessat. sed humores superflui differant ad tibiae iugum
eas nimium inflantur. tunc tali modo sibi et salubritate exant. Spondat igitur
spondant per longum curam et carnes usque ad domum cum lanetta ut sero ad
hoc dispositum et ungulis tantum manuum exarmandum domus sine glandula
illa radit exant per ut mellius et salubrius fieri poterit nichil ibi

de hunc aliqui remanente. hoc fit supa munda cum albumine infusa suffrag²
vlnus totale impleat. Et p^a sup^a ulnere ne supa nullatenus possit exire
Si uo vlnus sit i potere / p^ana linea ul linea coraz vlnere pp^a uchi ligat².
et dictu vlnus ad tudinu no mutat. **D**enique bis i die mutet cu supa
madefacta i oleo / cu albumine agitat². p^a ulnus vno calo abluend². Et
vlnus ad noues dies tali cura vrit². **D**enique abluat vlnus bis i die vno pa
ulat² tepido / et mutet i ulne supa minuit mola / et vlnus puluere
inuoluta. **E**t cala miaz et mel siquidz cap² mullant² et agunt² i t^any
q^a fieri pot² plaumila q^a postea p^auocat² i igne ut fiat carbo. **D**enique
pulueret² et eo pulue utat² donec vlnus d^ant fuerit solidat² et vlnus
nichilomin² iugit² agitat² / et equo cotidie fatigat². **S**icq^a est uo q^a
vlnus d^ant / equus usq^a post tudinu equitatu no d^ant. **D**enique diu et sine
modo iugit² equit². **E**t huc ali² ad d^antu vlnus cura saluberr² vlnus
l^ant². vlnus q^a fuisse loco usq^a ad vlnus / calgar puluerat² d^ant² t^any d^ant²
ponere autim² ut ap^adit² sup^asp^agat² vlnus semel t^any posita p^amod²
bonbare fuit q^a vlnus ore ne possit vlnus / de quo cura noue dies vlnus
corodat² vlnus. **E**t vlnus vlnus continue p^adicta cura vrit² que in
vlnus extractione d^ant² videtur. **S**i vlnus p^adictis h^ant² oib² h^ant² vlnus
ngi ul d^ant² no post² quon² ad cura d^ant² vlnus vlnus vlnus
forama seu vlnus facient² / stat² t^any i caput vlnus illa vlnus fa
ndit² d^ant² vlnus p^ant² mag² vlnus p^ant² et ex transuerso q^a
tendit a loco vlnus inferius vlnus ad p^ant² / h^ant² aut² ill² vlnus
curu² / stat² p^ant² ibi caluina bis i die solimodo separata p^ant² vlnus
foram² ibi facta. **E**t nota q^a si ex vlnus remansit curu² inflation² tollit²
vlnus. **S**umat² ^{linguist²} studius et cura inflationes curu² imponat² loco p^ant²
vlnus raso ul toto curu² / denique vlnus sanguine q^a ai vlnus p^ant²

toti eius ad aere et alba cetera i simul agitantur emplastrum. V. teneantur
laqua figidissima diu cotidie mane ac sero et hoc iugiter fiat. donec
crusta gracillia redigantur. **C**ellij autem iuvant aliter equos patientes
talles infirmitatem sciunt cum breuibz tantis. **v v v v v**

De verme volanti

Quoniam q. accidit occasione vermis p. d. q. efficiunt i equi p. t. r. e.
ul corpore ulcera plurima. et diuisa sp. al. aut i capite. donec tum
sciat equi caput. et p. nares velut aqua humores plurimi emittunt. hic
autem vermis nollanilis vulgariter appellatur. quia potius superiores ascendit. quod
gignit qui humores ad superiora ferunt. **Cura** h. hic cura tollit
adhibet. minuat de venis q. s. u. s. amboz temporu sufficienter sanguis.

Deinde serenis. si guttura ipsius periant. **D**e serenis. de agitatione. de
comestione. et equitatione talis fiat et p. oia. tunc i superioru detrimenda
videtur. **S**i vero vermis nollanilis i amoyras transcat. qd. sepe contingit.
fiat sicut i caplo de amoyra monstrat. **C**ellij vocat talpini huius vermes.
qui sic arant. iuvante capite vermis. sandunt long et q. huius vermes. qz
foramina ferre ignis huius. et dant ei h. b. z. a. u. e. n. i. a. d. e. d. h. i. q. custodit.

De verme anteor dictu

Quoniam aliqui q. illa glandulla vermis dicitur. q. manet i equi p. t. r. e.
minimz augt. p. p. matie multitudinis q. s. u. e. n. t. z. i. b. i. d. z. et ad p. t. s. a. h. a. z.
nullatenus d. m. a. n. t. z. et apostemat. s. b. i. v. quia v. m. v. i. a. n. s. n. a. q. z. m. i. n. i. m. z.
est corpus. **S**i q. s. u. a. t. a. p. u. s. t. r. i. m. a. e. t. v. m. o. r. t. i. f. i. c. a. t. a. u. p. u. a. d. u. e. r. s. a. n. g. d. n. a.
sicut p. t. a. n. s. u. a. r. a. t. e. i. d. z. n. e. a. p. u. s. t. r. i. i. b. i. q. s. u. i. m. t. **Cura** d. v. e. r. m. i. s.
aut huius morbi anteor. id est contra eum. huius tali s. b. i. v. e. n. t. a. u. z. v. i. d. e. t. i. l. l. a.

De restringebz fluxu sanguinis

Carmen pro Vinc

Capla qñtia d'lesioe tgr equoz

23
Acadunt lesiones triplex equi plerumque et diversimodis. Quia quedam
a causa intrinseca et corruptione humorum. Quedam a causa extrinseca ut
incepte felle oppressione et alijs occasionibus fiunt. Contingit autem a causa
intrinseca et corrupte sanguinis ac superfluo vel alijs humoribus velut bestiarum
parue et plene sanguinis et imbre putredine. Quare rumpuntur oculi et canes
equi. Deinde fiunt ulcera parva sive magna. Quod vero ab extrinsecis
fiunt causa et habent manifestationes. autem videntur lesiones duntaxat. Sciendum est
vero quod quanto propinquiores oculis sunt. tanto priores equo. Primum
corpus plures inferrentur. Quoniam autem sunt lesiones a humore incipit
idcirco a principio talis desistat. Statim autem videtur equus terribilis ubi tunc humores
oculi optime cum ratione. humor cadat. Deinde fiat emplastrum de farina tritici
aromatata cum ovi albume agitata. et humore cum quadam portione panis lini su-
perponatur. Deinde remoueat exinde violentiam sed cum leuius fieri possit videtur
bit. Amota inde portio si putredine ibi aggregata fuerit. Conueniens autem ferro
cuspidato aliquantulum calido in inferiori parte humoris usque ad putredinem
perforat. Ut putredine exinde potius educatur. Per hoc sepe igitur aliquod ligamentum
Item de alijs lesionibus sunt etiam quedam occasionibus
vel triplex rupture oppressione aluius humoris vel aluius barulli vel canthari
et superflui sanguinis in oculis. que statim radi darent optime videretur. Postea
superaspargat ibi cotidie puluis calcem omisit cum melle. sic in capitulo de
bone dicitur est. Ablungit semper lesionibus prius modo calido vino vel aceto. cu-
mendae patientibus assella. et quomodolibet domus lesiones fuerint sanantur. Scien-
do vero quod emplastrum farine tritici agitata cum albume ovi predictis oculis applicetur.
ut superius dicitur etiam in oculis de lesionibus planis vel occasionibus
sollicitandis. Absorpti puluis apponatur salicis melle siccus. et puluerem.
Item fiat lenissimus. et galla lenis. Item portio robusta. Cornu paratim

hustuz. filtruz. gbushtuz. punedo ligni diu putrefacti. oia ista valnt ad idz.
Ultio sup allis diuis puluibz. puluis a calce ac melle mirabilis ad
solidationez carnuz operat. Ante pdictoz bo puluiz appositionem.
lesiones ille abluu debent vino calido vel aqva: . . . . .

De generatione pilloz

Ut pilli post solidationez carnuz. renasscant. Auellane testa ul tulleis
ambulas voss gbushta quelibz. z puluizata cu oleo agitentur. Et am
sepius caratuz vngant. **A**d idz mag valz casta lombarda husta. ul caru
gbushta oleo agitare. **A**llia imple ollos noua. cu paruo ferame sanguibz
et suppone altari olle ipozata q distendat i ea usq. ad medietatez et imu
gant int se massa cueda. z supponat int. penat sb tiza olla maior
vlsq ad sucturaz supposita fiat q ta diu ignis circa illaz suppositaz dona
tota pingued. ^{a. sanguis} i inferuoz vadat. Deinde. sumes q dictam
pinguedmez missa cu suoz zumiis. et agumome unge sepe ubi voluz
optuz est. **A**d idz puluerz laudai gbushta distempera cu melle distemato
et unge. **I**tez aptanuz mode subtilissime tr. missa cu oleo ucti. z unge
de pbanissimu esse.

De spallatijs

Hic quedaz lesio i finitur spallaz. tumorez faciens. et callositatez quadez
carnuz sup spatulas reigz supfraz supantez diu ibi existentez et indu
tataz q genat a frigida honczz aparatu. equi male parate. vna fit
ab eo opilio ductaz. inducens calositatz q spallane vlgant nuncupant.
Cura Cum sic obuenerit. pindat circa circa lesio illa foudus. z radus
extirpetur. quo fito foudat long vlnicus ubi mag dpendat de nichil
putredinis i ulnere rehneti possit. **P**ostea supponat stupa cu albume

24
omni summeti usque ad tendum fermet i die mutando. Deinde usque ad carnem solidam
nec supra minime mola ipulue calogumie et mellis mollita sufficienti vln
totalit impleat. ablato prius vlnere vino ul aceto ferit aliquantulu tpfactu
Hic big i die fiat donec vlnus fuerit solidum. **Q**uod cu realgar pulue sicut
i caplo vlnus ductus est. qd leuius et salubrius est matione. Quicqz sine in
flione aliqua medicant equo dolore minime patiente. **S**i no spalane dicit
fuerit. mollificat cu malua iussco et caullibz tuis cu assungia porana.
veteru. politis ul arsenic i paritana et brancha insina. bi ety i mixty
cu assungia et postea decoctis i oleo et suppositis. **I**stud aut mollificatum
fiat angz spalane madant ut realgar dissipet ut i ca vlnu ductus est. **V**

De polmoncello equi

Hic et alia lesio i equi tge tuorez inducens ex mepte selle vel heneus
frequent. gplione gnata que cu veteressit putrediz genat et canes
infestat. Et cu vix ossa putrediz fuerit antiquata. fit ibi qdaz coagullatio
carnis ieffatv ac putred. carne. rumpens et vruiz. et omne putrediz hui
duraz emittens ut aq dicit vulgarit polmoncellus quia simillat pulmonem

Cura **C**ui talis adhibeat cura sicut de spalane ductus est. scilicet
de matione et extirpatione. de solidatione vlnus. Et de cura cum realgar
fiat p oia similli modo pty de mollificatione qm ipa no indiget. **Q**uod
sic faciunt. extirpato polmoncello vt dicitur est. decoquit bn malua et sup
ponit donec vlnus fuerit. et lauat cu aq illius malue. postea ponunt
calogumia cu stupa bn tuta. et cu caro creuit imponit puluez nungalle

De conu **C**onv est et alia lesio i equi tge albi rumpens et mo
rtificans parte aliquaz conu dicit equi fodiens longz et plus usque ad ossa
et sic curant. **V**

fit autē a sella ul' flegmā et mala plexione q' ulgunt' apparet' cornu i.
Cura Tenant' folia cauluz eius assingia porana veteri et supponat
 Demā imponat ei sella ul' panellus sture q' angullemz premit' vnt' cornu
Aliud Valer' scabiosa ul' maluanis' sicut folia caull' patat' **Aliud** fiant
 annis calidus cū ol' agitat'. Valer' fullig' eius sale minuto et ol' agitat'
Aliud Itēz steraz hūanuz recens suppositus valer' nimis. Et notū q'
 cornu atē cadit radiat' si equitat' eius illa p'us medicaminz p'dutorz
 aliq' suppositu et sepius renouandū. Demā cornu emulso radiat' eius d'
 stupa minue mola puluere q' calogunue et mellis p'modū totalliter
 impleant'. prius tāmū uno ul' auro fiant aliquantulū calidū abbluat'
 Cauendū tū est ne pondus aliqd' imponat' tūge donec carnez vel
 veruz fuerit cornu coequales et carbunculi. v v v v v

De vauilis et carbūculis

H vnt' a supfluitate sangūis aliquandū et a alijs hūoribz mōtis
 quoz' cognito et cura i caplo de lesione equi requiratur v v v

De lesione gūresse

Quā gūresse fuerit nimis inflatus p' pūredinez. dicit' a vtraq' p't'
 plumbz pūredinez ignis sicut expedire videbit'. Postea ponatur in
 forāmbz olz calz cū p'ma cordie donec libret'. Si hoc nō fuerit multa
 pleniū pūredine/ quo q'ue eius tasto. et vbi tastus intrauit pone pūctū
 foci siue ignis. **I** tēz q' opūz est cū fuerit gūresse. i. vedulūz
 nimis inflatus et multa pūredine pleniū findat' fūro idoneo et edu
 cat' fames totū dem' ponat' stupa cū om' albūne. postea lūcet' uno tepidū
 vel auro. Demā vnguat' a q'qz felle hūit et sup'p'gat' ad g'solidandū

••• Pulueris Jueg •••

pulueris itaq; vel thuris sup. ventionez. sicut usq; ad sanitatem p. fortis et
impleantur. Vltimū supra minutā mēsa sup. nationez pullus si vult fortis
p. fundus. hoc autē medicamē ualeat usq; ad carumz carnes comedentz. Aliud
scilicet ad dēsinz equi factuz. vnguat melle et supponat puluis galle vel
amz ai oleo.

De pulfino et bulfino

Hyt quedas infirmitates equo i canalibz pulmonis opillans ea ita q; vix
equus flatuz emittit p. et ex qua ei gemitu nariū gemitu et magis
sufflans et crebra illoz pullano. Tandem autē leuit et magis equus
pinguis et repletus et subito multo q; labore hūditans sup. pulmo
nez dissoluentz ul ad canales eius defluentz et q; ul ea opillantz
quibz oppillans i respirandū impedit. Di autē morbi iste ulgatur bulfinus
vel pullinus. **Curatio.** Vm fit morbi iste p. pinguetudinez vel
hūditans alias dissolutas et ad canalla pulmonis defluentz et angulla
tas ibidē. fiat i p. m. ei potio cala que resoluat illas et mondificent
canalla pulmonis q; sic fit. **Recipe.** garofoloz. zingibz. gardamoi. m.
3. immatura caria. m. p. plus alijs sup. dictis. hys oibz bñtis
et ai bono vino albo agitat. cū cōn gguā quantitate. dēma ponant
i tella ouoz ad quantitatē oīz p. ductoz. distemperent simul oīa i simil
agitatione. sit autē potio tantuz liquida q; valeat leuit. et glutu. **Quid**
parato equi capite sine fieno ut hanc q; altuz et apptuz vltus aerez
cū cornu bouino vel alio simili plene obstructione ul potione ista bz
vel ter inieciat i gutture patientis equi. Ita q; ipas bene transglutinat
et teneat autē sic alit. suspensuz p. horas ut bñ p. no ad inferiora labat.
Tandē ducat ad manus ul paruo passu modicu equit. ut ductu
potio bene ac optime suauit. ne ipas euomere possit. per diem.

aut illud et nocte nichil comedat neque bibat ne ob aliud vel propter occasionem
impediatur potius efficitur. **Secunda** de die rorantis comedat huiusmodi ut herbarum
frigida ac humida calor potius in aliquo tempore duo aut ego pro sibi
quinta vel sexta eius potius potius apponere plus ualleret quia pulmonem
pungat et aliorum calorem inibi tempore. Si dicit morbi rorantis fuit
ut dicitur est ante curat. **Si** de humectatis fuerit mirabilis esse creditur. **Quia**
sic fiat exquirit utraque illa huiusmodi dicitur in uno ad mox duas lineas
facientur. ut per ignem illorum pulsatore minoret et naris utraque per longum
feriat quoniam lenius ardeat aeris et remittit. huius et alius regis adhibere
remedys si uisus foris existit foris curat. **Aliter** quidam sic faciunt
equo per rudem de fume eliso et per bibere de lomo multo roranti quantum
voluerit dimittere in loco suo et pariter huiusmodi dant. In diffinitione multum dicitur
vini dulcis si aliquantulum vini forte fuerit apponatur ei eo aqua decoctio
lupulinis.

De de spalato

Quoniam aliquando in spatulis equi lesio quoniam spatula resillit a loco suo
natura quare agit claudicare. **Curat** autem in ingressu equi in conspectu
labit ultra velle. Deleat autem velle terram prout indicat. **Curat** fit qui per
anterioris equi alii aut posterioribus uiculant quoniam per calorem igitur. Et huius spat
latus vulgariter appellatur. **Cura** huiusmodi tali sicut ponatur stellata quoniam
si lesa spatula caput promittit ut huiusmodi illud affluant et astringit educant
sepe in die stellata longis manibus vndique operando. ut putredinem aciem edu
cat de quo per passu ambulare fiat ut ex motu humoris aciem ad stellam
longe deuenit et deinde fluant fiat structura hoc modo. **Per** per manum
quod de ovis aliis partibus. Cere. thuris. mastice. equali. aliquantulum de
sanguine drac. pulueris ovis pulueris drac. cum per manum singula liquant

Demde talis gummis calida quoniam potest supponat caput spatuli felle
 p tota lesione totali extollendo. **Postea** de statim supra minus morsa
 supponat. **Al**lud ad idem valet sang. si loco lese fetores ponant ad cru
 rez ut ex corp agitatione assidua, gfluentes eductant humores. **Al**lud ad
 idem qd ultimum remedium iudicat, locus lesus spatula tiz p longum qz per
 trahituz decem bz lineis draguat, quoniam ignis nali humores dissipat tale
 hunc lesionem remedium adhibet.

De grauedie pectoris

Acadit plures partes equi sic grauari q videt i ingressu aliquatulu
 impedit. **C**onungit ex habundantia sanguis ul aliaze humiditatz ad
 parte gfluennuz q inmoderato labore ul honore dissoluunt. Cui tale reme
 diu adhibeat. **C**uratur ab equo sanguis ab utraq parte pectoris ducit
 gfluens. **Demde** fetores gguu sibi pectoris fiat bz i die ul de i ca. hunc drz est
 agittando. ferant aut fetores p x dies. demde ad statum psumu reduratur.

De dolore ex sifluo sanguine

Hut dolor equo plies ex sifluo sanguine induens tortiones mltimodas
 et diuisas. **De** m illor mflationes induit ul cogit equu eicere se
 in terraz. sed mmodu pstant. **Cura** **T**unc tali. **V**icent cum videtur
 equus dolore intensus massant absq aliquo illor timore. sepi illa
 respiciens circa qz. **T**unc de vena angliana q sit vlgant. decet prope
 angulu ab utraq parte corporis usq q ad debilitanz corpus minuat.
Sili ex qz parte corporis ducit ex quibz sanguis hui pte flolutoan valet
Demde paruo passu ducit ad manuz parte p eo nullatenus aliqd conu
 dunt ul bilent. donec dolor ex toto cessasse consenti ul uideat. **v v**

De dolore ex uentositate

Aliqui fit dolor ex uentositate. Simitans plus p. porus corpori p. latvi collectam
ac sudorez **Cura** Qui sic curat. Accipiat canellus unus & grossus
canna q. muci p. ad longitudinem palmi et sumit ab uno patens imit
p. maiori parte qui post h. caud. cu aliquo spaci aligrit. ne imit possit
ab uno ore. hoc actu stanz equit. vsus loca mentiosa. notand. canis
dant. et fucatis p. us illis opte cu manibz olo calo madefactis et sic tra
tand. ul notand. equis collectis et uentositas dissoluat. q. p. canellu emitt
astra. Deinde dnt i. p. u. et olo sibi cala. ut fucatis. stela. et fenu et ad
deuota can. vno et seme fenu. lona q. muci. ac fucata cu pauci fenu
fucatis. taz diu equis sentiat. donec dnt bibat aquaz temp. q. i. loca calid
maneat donec plene qualescat. **De calore ex si flua coctione**

De dolore ex uentositate

Alti fit dolor equi ex coctione si flua. ordei ul sui similibz. m
grauis tortiones et inflationes inducens lacrimas. illa q. affligens
g. muci i. tantis q. vix pot. curat. stare. quon i. taz cadat. g. muci. i. aare
exat. fit aut. ex si flua coctione ordei indignat. i. uetie. tunc f. n.
Cura Qui sic curat. fiat decocto. ex malua. et brachia uelina.
pantura. mercuriali. diollaria. fucatis. et seme fenu. uel anisy. uel
sale que huc collata dissoluat. i. ea mel. g. muci. q. muci. addat. q. allent
et fiat m. sibi clistere. cu m. s. ad hoc aptu. fiat quidaz. v. m. s. lly.
et lignu i. co. canellus unus & cana et p. illuz inyeat. s. fit aut. equis
altior postremis q. antem. istud fit. ut aqua imissa mellus possit p.
ventez discare. Quo fito. stanz optant. anis. ut aqua ore no possit

absq; velle & dū sic manet cū ligno rotundū bñ qz pollitū nēt sufficiēt
durat polire vñt sufficiēt durat a duobz hoīmbz imo ab una parū
& alio ab altera impientibz ab invicem parū usq; ad posteriores iunctū
prius vñt oleo callidū. **V**enit aut bñ dūctū ul' ductū depillat anūz
ut egrotat et equit parū passū vñt loca mātiosa ut oēs emittat aq;
mictūz & struat & sic liberabit. **A**d idz alij sic faciūt sumūt duos
pugillos salis et i unā catinā vini mīssunt et mittūt p q; equū anūz
Ex mīd faciūt ei suppositūz de pūro mīcto & sapone nūzo. **A**llud
dicitur dicit si durat i aure dextra hoīz ul' eq. vñt cū tubz parū mī
liberat a dolore.

De dolore pp idbitā uric retētorz

Contingit uric dolor eq; a mādita retēione vñt uessicaz mīflang tū
nonēs graues inferens et dolores cū parua mīflatione circa locū
vñt ubi est vessica & quo agit equus satis ac crebre dūct illa. **S**umūt
separationes .i. tressonūz .cietūz .paritūz .radicūz .pāz et trullā .bū
lliant i aqua et cū fassia longi et lata ponant callida circa locū vñt
ligandū dūctū fassia sup' dūctū . fiat hoc sepe cū fuerit mīflang data
ponant alia cala. **S**i vñt paritūz mādūz vñt oleo & struat
& facit oleo tepidū . dūctū aliquantū pūz tū et alci cū auricullā
digitū mīz forā vñt mīponat alij mellūz cūctū tū cū oleo cūctū
& pūz mīz forā vñt mīttat. **A**llud mirabili opat si dimittat
equus libz cū aliquo sumit p stabullū . & chēcūdi voluptatē . patiens
necessariū pūocabit ad urināz. **E**t nō q; istud vñt dūctū dūctū dūctū
singulos repit vñt et quōz voluptatē cūctū vñt cūctū vñt.

De infusione equozūz

Accidit equo plurimum aut a comestione porus superfluo ut a immoderato la-
bore. aut quoz doloz vexatione / qz dissoluti huores ad cura descendunt
ut ad ungullas. Unde agit equus claudicare aut a uno pede aut a duobz. alii
a oibz / et cura i ambulando grauissime mouet et i sua reuolutioe disille
se hnt. **E**x alio porus superfluo accidit qm sanguis et huores alij a id augmē-
tant. **E**x labore nimio aut doloribz quoz huores a inde dissolunt. Unde
tag a superfluitate qz a dissolucione decurrit huores ad cura nisi statim obuiet
Qua aut infirmitas infusio vlgant appellat. **Cura** si eq pinguis
fuerit a pfecte videat etatis / statim p velle porus sibi tribuat. **P**ostea de
a oibz impubz a singulis impubz a vena tollit qz usqz ad debili-
tatez cordis sanguis minuat ut a motu huores decurrentes ad cura strahant.
Demum uellent i aqua frigida current usqz ad ventres immitat i qua teneat
assidue nichil ni ipso aquaz bibente demoz aut comedente dnt a totu fuerit
liberaz. Si uero ieiunius equus mane extret no dnt aliquis sibi porz sed
i aere frigido ai fiene et tunc alio lignu ut caput et colluz argat atende
ilus aerez sicut pot. **D**emum lapides mui renudi st pedibz eius supponant
ae si fuerit a inde sibi stratis ut semp lapides pedibz pmat qm a qssioe
continua lapidiz / pedz et cura continue st i motu. Ex motu vero porz
superfluitate decurrentes ad cura qssunt nec fit ibidez attractio quoniam
superz partes euacuata st p motionez et p abstinentiaz si fit repleto.
Sic igit necu curui grauedinez suaz pdunt et legant. **C**ohopertat de
equis panno lineo nil comedens neqz bibens nec enaz aliquah a sole tignit.
Hoc aut fiat quousqz dnt plene sanet. **E**t nota q p dnta infirmitas iuue-
nibz equis no nocet imo prodest qm pp huores dissolunt ad cura tunc igssant.
Aliud. st vero aliqui pumiales alij facientes decurrit aqua i ordinz imponit
porz et differant oibz eqz pedibz iponit calz a legant equz ad libitu ordinz cedentz.

28
Allud quidam alii ad idem faciunt. Infundunt poney in aceto et dant equi bibere
illud ponentes eum in loco fresco. et plent ei comedere ac bibere sicut volent. **A**llud
alii lavant equi in aqua bene et statim egerant ut sudet. deinde inveniunt ei
sanguinem et ambrosia curant. **A**llud dicit anthonius. si dicat hoc oratio inducit
multis ambrosia. a pedibus usque ad corpus per oculos pedes equi librat ab infusione
omnis equus. hoc si nova. Emitting. Emitting. Emittere. **V V V V V**

De aragratu

Hic aliqui quedam infirmitas equo in ventre rugitus faciens in micturibus
et ventris fluxus maximus emittendo egressiones l'egressiones liquidas
velut aqua. **C**ontingit autem ut ex rebus superfluis et indigestis. Cum statim equus
antequam digeratur in festinantia equitetur aut ex potu nimio usque fuit post orationes
eius ordi sine intervallo assumptis. Aut ex nimia inflatione vel inflammatione
per nimiam uexationem laboris debilitatur equus et fluxu nimio in tantum quod
vix potest curare sustentare. De autem hac infirmitate aragratu. **Cura** Cum
videtur equus his aut tunc longe stans emittit quod aqua et ordu indigestis. tunc
dimittatur in omnem libere habere pastorem donec fuerit gressu non in inter
aliqualem moveatur. quoties motus corporis ventris et intestina agitat. **S**i
comedit huius rationis pastus ei quoties facili digeratur et equi debilitatus
stomachum si valde nocue a potu deinde quoniam potit caueatur qui aqua propter
suam liquiditatem morbus augeret. hoc fiat donec equus sanetur. **C**uandoque
hoc ex hac infirmitate contingit equi infundi sicut fiat ut infusio caplo edocet.

De scaltroto l' scalmanato

Contingit equo plures quedam infirmitas corpus macerans et inferiora
dissolvans. Stans quod fetidum facit. et enim illo magis accidit ex diutina

materie minus q̄ modica sibi comestione largita ul equi collectione / quare
 marcescit equus et desiccatur q̄ osimpt. paucis hanc infirmitatem docetur
 scilicet manat ul scilicet. **De ei tempore fugda** **Cura** ut humectetur
 corpus et infugiat fiat igitur ei decoctio de subscipis. **¶** Viollaria. parva
 zia. malua. pimpinella. lactuca. scariola. brachianthia. de quocumque
 remissat ei eis de finis oidi. eis de octis collat et i collatura dissol
 nat butiro ogina q̄ntate. ac cassia fistula. Et a tali decoctione fiat sibi
 elixir ut superius dictum est. Remnat aqua ierta q̄ dicitur p̄bit qm̄ mēiora
 mellus humectabit. **¶** Et etiam eidez pone de vitellis ouoz et roo et oleo
 violato eis lono vino albo agitando tanni de p̄dictis oibz p̄dictis q̄ de vitellis
¶ Deinde cu coram pleno. bis ul ter decoctum parum eq̄ p̄ ut caplo de pulline
 et duos. **¶** Ad idem. ponat equus i stabullo solus p̄ dies duos aut tres q̄ nō
 comedat neq̄ bibat. **¶** Postea d̄t ei lardines p̄viam falsi p̄ uelle comedere
 quia nō p̄p̄ famet. h̄ p̄p̄ falsediez comedat ip̄e lardine. **¶** Comedente bo ip̄e
 de lardinebus sine modico sine satis d̄m ei bibere aquas calas sive velle
 mixta p̄p̄ farina ordina op̄ent. Deinde paulisper equit̄ d̄m ventis
 euacuet de comestis. **¶** Ventre aut purgato a aliquo medicamento p̄dictorum
 ad statum p̄sternit redigat. Int̄ cetera vero q̄ d̄nt sibi comedat si finit
 bene mōdo cu aliquantulo falsi lardi decocto ad solis ul alibi assiccat ad
 quantitatez suū vinellaz ul moellaz qualibz max anteq̄ bibat. bis
 i die d̄m ei ad comedendū. **¶** Et tale finit multū m̄rit et reficit
 corpus. **¶** Hoc fit equis impinguabit facit mixta velle.

De malo feruto

¶ Cedit equo plures morbi i lombis ul renibz ibidez dolore infirmitas
 z neius at̄heng mōssant qui aliquid ex humorz supfluitate illuc

decurre. alii ex multitudine fugiunt. alii ex humore immoderate pingui. ubi
 dix se per equos ex parte posteriori eugre/ut cura lenare. hic equus patiens
 hanc infirmitatem dicitur maleferus. **Cura** Radant lombi uel renes
 ex bene. Deinde fiat strutorum tali modo. liquat per manus et in pelle
 nulla ascendant ad renes uel lombos longitudinem et latitudinem. Radant
Colluarmem. 3. 7. armoiar. collesore. gallum. thuris. masturis.
 sangfior. gallaz. celi. et puluis. quibus pulueris super prius liquidi
 affigunt. Deinde parata pelle lombis uel renibus apponatur. nec exinde
 remoueat. donec leuissime valeat remoueri. **A**liud strutorum. Per
 asolidum maior. armoiarum. gallum. colluarmem. sanguinem dunt
 equum totum. aut si cur. de masha. pice. gta. olibano. quibus de omnibus
 alijs trant. terenda omnia simul uel separata et agitentur cum ovi albumine
 sufficienti. Deinde ibi missant bona quantitas faris. et cum alio
 agitando. extendat aut talis ostio super prius linea foris. et
 apponatur. fiat aut per oia. sicut dicitur est de pcedentibus. **A**liud ad idem
 remedium ultimum. Dant lombi uel renes multas et crebras lineas per
 longum ex una parte renes ad alias pcedentibus superaddita ^{capitula}
 ostingunt renes. collidant. inuicem et mitigant. **S**ili ignis humores dissoluit
 et euacuat et gunt. Deinde rationabili uel ex equis maleferis dicitur
 ex aliquo predictorum medicamentorum adiunx. **v v v v v**

De scalmato

Contingit equo casualiter anhe. torbui a loco proprio recessit. cui
 pes equi labit ultra uelle. uel in terra pmit indurte. aliquando
 cum pedes posteriores rethmiz anizuribz dometant uel uictant. Equus hic
 patiens appellatur scalmat. **Cura** Hec fiat in oibz sic dicitur de spalato

De lesione falcis

Leditur falcis equi diuisis occationibus aut ex percussione in aliquo duro loco aut ex ictu callosi aut ex truncho vel spina ibidem intrante. Unde falcis equi leditur ita quod tumescit. Et quia falcis equi longus delatus est multisque partibus carnosus in ibi leditur equus affligitur et pariter vehemiter et vocatur. Vulgariter haec infirmitas lesio falcis nuncupatur.

Cura Si lesio falcis fuerit ex duro loci percussione vel callosi ictu contingat radat totum locum tumorem. Deinde sumat trinitatis. absinthii. parietariae. biancardinae quantitas equalis et trinitatis cum assingia portina ueteri. bona quantitate bulliat quod in vase mudo. mixtis aliquantulum mellis. olei. farinae tritici. omnia agitando donec optime decoquantur. Huius autem coctus tantum calidum quantum panem potuit super locum lesionis apponatur. et sic ligando nec cadant. hoc autem ter vel quater vel amplius in die si expedire emittatur. **A**liud ad idem. balat suavis. absinthii et appii. et ora et assingia equaliter aliquantulum vini et olei bulliant omnia admodum agitando farina tritici. ibi massa quibus decoctus superponatur locum tumorem. **S**uavis absinthii cum melle. butiro. et oleo celi. agitando balat. et amixtis farina tritici coctus et agitando superposita loco lesio. **S**i vero fuerit lesio falcis. truncho vel spina ibidem intrante. Curatur per omnia sunt in omni ubi per truncho vel spinas continguntur cum longis de huius afflicto. **S**icut. **S**i putredine tumor generata fuerit quod sepe contingit coquantur tumoris pars minima ferro cuspidato ubi putredine magis declinare videtur perforando ut exurgat et ita sanis educatur. **D**einde unguat locum butiro vel aliquo unctioso bis in die. **S**i vero tumor induratus valde super quod durus fuerit. fiat coctus decoctus super omni superficie decoquantur.

De inflatione testiculoz equi

A cadit aliqui equi testiculos duosq; cum tumefieri grauit / qd sanguis albi
periculosus est. Et autem aut ex humorum superfluitate illuc decurrit
per ipsum in corpore plenitudinem qd maxime in vere ac huius contingit
tempore / per huius humiditatem et humiditatem huius / quibus humoribus augentur / aut
ex immoderato labore ut hunc rumpit pellicula qd manet inter intestina et
testiculos / quare cadit intestina in osseum / et ex modo testiculos sanguis inflantur

Cura Hinc tale videntur / sal et acutus fortissimus / et cura alba ita
intantur aguntur ut fiant sicut molles pasta / immiscendo ibi de sale
bene tuto / et ex tali pasta pinguantur testiculos. Aliud / ponatur equus
in aqua frigida uelocissima ut testiculos expiantur / et tunc tunc mane ac sero de
cento spatio. Tale fructu bene decore cum assingra porina bene callida su
pponantur per totum tumorem / si vero fiat per intestina in osseum cadentia
castro patens / et certo leso testiculo ut amboz / nam intestina redu
cantur in locum suum. Postea ruptura illa ferus latus vndiq; dequatur
Postea autem vltimus sicut curat vltimus bursis testiculoz castro / rup
tura vero pellicule qd fiphar dicitur. ut in pluribus mirabilibus esse videtur.

De lesionibus ungularum

Dicitur de lesionibus capitis / tragi / et corporis / de lesionibus crurum et
ungularum est dicendum.

De pauaniis

Aut quidam lesio circa garrum / et interuallum lateris subitus garrum
ut pars inferius tuorum quibus inducitur circa venas magnas / que
sunt fontanella / humoribus ibi graue affluentibus per pedum venas. Quid

cuz fangat equus cogit inde modicus claudicare. Accidit aut equo p omnia
ficut yorda humoribz hic morbz pparatur. **Circa** allaque
fuzly in mtrouu parit ex vena dicta fontanella / q tendit inferius
p mediu pparatur / p quaz huius ibi deunt / qua euacuata et mola
euacuet i tantu fanguis donec p venas que distat. **Deinde** longi
morbi p longu et obliquu ceteris d'antibz dequat. **Deinde** aut p oia
ficut yorda.

De curba

Accidit egreditur magis nervo posteriori sub capite garteti / timore
faciens p longitudine d'eti nu / et euz g'ime ledit / et quia dicitur
vnu q' subit totu corpus / eo leso cogit equus m'illano claudicare.
Contingit aut ai iunior equus inde forsitim equitare / aut homines ei fipor
vltia posse. Euz euz p' t'itatz etatz / tuz p' grauedinez homis / neu
cognu p'antari. Ob hoc hic morbz notat curba. Euz p'dit nervus a
capite garteti tendens inferius iux p'as i posteriori parit euz m'illano
vel plus debito ingressu g'ingrit. Videtur / sustinet tumor tuz p longu
q' p obliquu / ceteris et d'antibz ceteris m'at. **Deinde** aut p oia
ficut yorda. **Causa** e aut q' q'ng' causant equi curba / fiant lince
p longu et obliquu q'posu. Choopit mag' minus q' apparet et c'p
minus ostendit vel hostendit. Si forte huiusmodi m'us ledit. **Ally**
sic facit / sandit conu q'm' est curba / et l'm p'at' d'at euz iun
eluta cu iuno calid' m'ponit / donec sanat.

De spinul & spinell

Hic quidam morbz sub garteti circa iuncturas ossu euz / quanduz
i utroq' q'm' tantu i uno / supra ossu durissimu ibi euz ad mag
m'udinez acellane q'm' magis / q'm' minus / q' i tantu iuncturas rep'mit

31
q̄ equus agit claudicare qui morbo accidit ut de curba super e ossi ulga ut
autem p̄milla n̄cupatur **Cura** Cauterizentur spinulle deorribus et
crebris cautis p̄ longus et obliqui sicut mellius additur. **Demum** au-
rent cautiva sicut superius edocet. **Notum** est vero cur sit ignis om̄is
fere medianas equos remedium ultimum / semper fiant cautiva p̄hida
decent / ut nō oporteat ignis remedium reiterare. ¶ ¶ ¶ ¶ ¶

De ossibus super

Hunt preterea curibz equi plurima et diversa / et diversis circumstantiis
generata. **Alloqui** ex tenui calos. **Alloqui** ex percussione. **Alloqui** ex alienius
duri loco op̄ssione q̄ ut i pluribz nō tantū nocua / quantum cura reddunt
turpissima / q̄ nō tantū i curibz verū etiam i pluribz ossibz corporis
generantur semper initium a timore fumentis et materia p̄mo flucte
postea putrefacta. **Cura** Hys ossibz sic succurritur solet. **Cura** cuncta
supra ossa fere a quadam callositate incipiunt / itaqz illa callositas cur
videbit tota radat. **Demum** sumat q̄ manus tenere est de absinthio
appio. paritaria. ac brachaurina / et trahit ad sufficiens assigra
iunctu p̄milla. **Demum** coquant / et decoctis / cala quanni pari potuit
supponat ducte callositate ligata. **Et** nota q̄ mollificationi multum
valet ad eos inflationes curum et aliqua percussione contingit ad cal-
lositates p̄milla destruendas. **Decoq̄** radix malvausca. lily. et rapsiba-
zabasi. Et ad sufficiens assigra. Dni i mōz emplu. sicut cur p̄milla sepi-
renovando. **Aliud** cep̄ assatu rutilu ad lombrias terrestribz oleo
cui decoctis et agitatibz supponant calidum et bis aut ter renouet in
die sibi q̄libz p̄ductis. **Si** vero callositas sit vetus et dura raso p̄milla
loco scilicet aut lamina duntaxat munitur ut sanguis quoquo modo

emittat. **D**emum pulvis talis tactus bene cum aqua super supponatur calidus
 ligatur cum poma vel ad tunc struatur. **D**emum soluat et agatur cum burro vel
 aliquo viscoso. **A**liud. Hanc locum equat omni usque ad duritiam super
 carbores. dicitur mundetur a cortice calidissimus ad mox placemule super
 struatur ligatur et usque ad tunc dies. semel in die omni tali renouet et
 amplius si videtur expedire. **E**trius capiti cum farina ordei et cetera in
 aceto fortissimo agatur in mox emplastrum supponatur valet. **S**i vero
 callescat sit ita dura quod perducere medicamentum aliquo modo decessit
 sed in superos redacta est aut superius existat antiquum curat cum curis
 quod est vltimum remedium. **Q**uidam vero sic curant supra ossis infundunt
 locum supra ossis cum aqua frigida. demum supponunt frigus calidus ut depellat
 locum. demum tale supponunt vnguentum. **P**er vnguentum. sulfureum.
 Cera. oleum. sepius et lardum dissoluant ad ignem et misceant singula
 et hoc vnguentum supra ossis. **A**liud aliqui alii faciunt ad idem. raso loco
 sciuntur locum totum ita ut sanguinet. demum lauant cum sapone et
 aqua calida. postea supponunt semini sinapii bi tunc cum succo matricarie
 mixtis in mox paste redactis asero usque ad manum dimittitur. **D**emum
 unguentum in oleo calido usque dies sanetur.

De anecto. i. anecto

Hic quod casualis quedam lesio in uno magis casus antiquorum accidit
 in uno ledens et tumescere faciens quod contingit vel in festine gressu
 vel casu cum acume postuon percutitur in parte anteriori uno scilicet
 plibato quod vnguentum equis necessario claudicare hic autem vocatur actinus

Cura Statim cum nimis multa p[ro]ducta ledit et videt[ur] remissionem hinc a
vena p[ro]ducta sup[er] g[ra]m[ma] paululuz adiacenz i[n] interiori parte v[er]o immutat[ur]
ut educant[ur] humores ibi contenti. deinde fiat solut[ur] et mollicat[ur] et
humectat[ur] valens contra humores et indignationes humor[um]. **R**emign[us]
seiglin[us]. s[em]illa. flennina. radix maluan[us]. equali r[ati]one et m[od]o parat[ur]
e[un]d[em] assingia sufficiens bulliant agitando continue. h[uius] decocti sup[er]
ponat[ur] sup[er] longitudinem n[ost]ri lesi ligata e[un]d[em] p[ar]te q[ui]nta bis i[n] die tantum
modo remouenda. **A**liud exp[er]i assingia cu[m] lombis h[er]ic[us] et limari[us]
et cu[m] butiro cortis donec fiat m[od]o inquent[ur] semper d[um] coquit[ur]
agitatur fang[us] val[is] si n[on] i[n] die nimis lesus & co[n]tingat. locu[m] p[ro]p[ri]o raso p[er]
longitudinem n[ost]ri. **S**i vero attincho sit vetusta flolutorum d[icitur] vena p[ro]ducta
quod m[od]o sumitur et p[ar]te q[ui]nta ul' exteriori latere. fiat p[ri]m[us]
mediane p[ro]ducta. **S**i vero ducta mediana p[er] aliquos dies opta nichil p[er]ficiat[ur]
aut p[ar]te h[uius] v[er]o v[er]o lene raso fiat strutoriu[m] d[icitur] pulvis rubeo et om[ni]
albino. sicut m[od]o fiat strutoriu[m] d[icitur] ferri cap[ut]o ponitur et a hoc p[er] long[um]
ubi stat lesio. e[un]d[em] cu[m] lino ul' canape involuat[ur] q[uod] usq[ue] ad dies ix. ex m[od]o
remouit[ur] n[on] debet. postea mollicat[ur] e[un]d[em] aqua calida caute a curie leuiter
i[n]ueni[er]it s[em]p[er] n[ost]ri aliquoties. si uero p[ro]ducta n[on] valeat cautis decoctis sumat[ur].

Sapre ut zape sic curant. **E**t calogunc ptes nj. ptes una asenur.
— hys tunc agitentur i aqua calidissima, et coquat donec prima
ibi massa depilletur instans, et de tali pilularo vngat unctura zape
tunc calida quinz par potit et dimittat ibi donec pilli sine difficultate
pullent. postea cu aqua sufficienti zape lauent ut pilli exinde cadant
Demum pillis depullis lauent zape cu aqua decoctionis maluarum suffrag.

et sepi' anctis / quoz' similit' legit' postea cu' p'ia cura iuncturaz a seors' usq'
ad mane et c. **P**ostea fiat unguentum de sepe anctis ul' anctis extra munda
resina et gum' habens equali' a oibz et tali unguento aliquantulu' mlt'
etarto bis i die cu' p'ia / grappe sufficiant' unguant'. p'us grappe suff'
unus vno fori' tepido long' optime postea dissolvat' unguant' aut dicto
unguento donec fissure fuerit solidate cavenda semp' patenter a fori-
bz et ab aqua solidans vltimibz alaqueet' et madat' vena magna cu' hui'
pau' axe ut i caplo spanane g'mit' **E**uacuato de sanguine p' b'
dact' iunctura crebris cautis et decentibz urat'. Deinde curentis cura
sicut supradictu' est curatur / Sicut aut' q' grappe infirmitas i pluribz
phor' vni curat' **A**ly sic dicunt. R' calceumaz. viride eius. fuliginis
arsenici. et olei. misceant' cu' fori' axo et bulliant' vt fiat spissu'
addito sale. Deij' lauit' leuig' cu' axo et unguat' a p'dictis **v v v**

De crepatis

Huiusmodi quedam sunt iuncturae curis et ungulae cum r'p'm
et carnes q' ad similitudinem scabiei magnis ardoribus plures i'ferunt'
q' g'ingit' et f'icilitatibz stabuli madefactis curibz et t'isore valde g'gunt'
na' f'icant'. vlgant' crepante m'curant' **C**ura **C**uiusmodi mod'
fiat ut i grappe caplo dictu' est axo q' neq' alagano neq' caut'
zato in hys aliquantulu' fiat **A**ddit' tam' quedam i p'm q' crepatis
sp'cialit' valent remons' ignis pilis tali unguent' unguento qd' ante
eas mirabiliter opat' **R**' fuliginis. 3. v. viride eius. arsenici an. 3. q'
hys rebus addat' mellis tantu' quantu' de oibz et coquat' usq' ad spiss'
tudinem agittand' cu' spanilla donec fiat velut unguentum additu'
ibi aliquantulu' caliginis. de tali g' unguento bis i die crepante iungat'

Mod' p'dicti

modo p[ro]prio / semp[er] eas a foetib[us] p[re]ueniend[is] Et n[on] q[uod] dictu[m] vnguentu[m] n[on]
debet app[ro]priu[m] nisi p[ro]p[ri]e vni[us] lotione op[er]ante d[is]solvitur Aliud ad id[em] na[m]
a[n]glic[is] et l[ati]na si co[n]stat usq[ue] ad o[mn]ip[ro]p[ri]etate[m] p[ro]p[ri]a crepante fuerint
ei[us] aliquid n[on] si p[ro]p[ri]e m[an]e ac fero d[ur]i m[an]e aqua marina . et
q[uod] supradictu[m] de fuligine ac virid[is] eius z arsenice mirabiliter crepant[ur]
solledat et co[n]stingit Aliud quida[m] sic faciunt . lauant crepant[ur] cu[m]
aqua cala . deinde intingit istu[m] vnguentu[m] p[er] xl . dies / bis i die caue[n]t
ip[s]e ab aqua ¶ Fulig[is] due part[es] virid[is] part[is] . i . z tuta . h[uius]
t[er]m[in]is m[ul]ticat[ur] cu[m] melle z vnguat[ur] ¶ a[n]i[m]i fere . calid[is] m[ul]ta . arse
nic[is] . et strig[is] p[ro]p[ri]a . bulliant h[ec] simul ut fiat vnguentu[m] . et ex co
d[ur]is ul duod[ecim] ei[us] p[ro]p[ri]e m[ul]ticat[ur] . m[ul]ticat[ur] melle tepido z p[ro]p[ri]a d[ur]
s[ic] forma p[ro]p[ri]a q[uod] malua t[er]m[in]is assingit[ur] co[n]ta p[ro]p[ri]a . v . v . v

De crepantia ex v[er]bo

H[uius] aut[em] quida[m] magna longa et t[ra]n[s]i[ver]sa crepantia p[ro]p[ri]a allia[m]
crepant[ur] p[ro]p[ri]e que fit int[er] carne[m] m[ul]ta et vngulaz . d[ur]is et i bulat[ur]
g[ra]t[is] mag[is] m[ul]ticat[ur] supradict[is] . eo q[uod] ex t[ra]n[s]i[ver]so efficit[ur] sand[us] can[is]
ex t[ra]n[s]i[ver]so q[uod] co[n]tinuat[ur] cu[m] vngulaz . id[em] cu[m] semp[er] ab eis p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]e
mag[is] q[uam] ab alijs affligit[ur] ¶ H[uius] aut[em] cu[m] m[ul]ticat[ur] ul vnguentis m[ul]ta m[ul]ta
p[ro]p[ri]a h[uius] m[ul]ticat[ur] ex t[ra]n[s]i[ver]so eius cu[m] fero rotund[is] i capite d[ur]i qu[od]
quida[m] ignis b[ur]st[ur] augu[m] n[on] p[ro]p[ri]a s[ic] m[ul]ticat[ur] z d[ur]is v . v . v

De non illiatura

Adit plures q[uod] iunctura carnis p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a z p[ro]p[ri]a
ex violenta p[ro]p[ri]a i aliquo duro loco ul ex alio fero . ul ex p[ro]p[ri]a
itatu[m] m[ul]ticat[ur] ul i carnis equi aut ex p[ro]p[ri]a ist[us] t[er]m[in]is i d[ur]i p[ro]p[ri]a

vnde agit equus claudicare / cui iunctura curus sit longius inuoluit et attingit
 pluribus iuncturis. hoc patens de stentilhatul stentilhatul **Cura** fuit
 i actu i actu fortissime agit et addit sepe auctus sufficienter agit
 usque ad spissitudinem agitando / deinde tunc cala gigni potest supposita
 dillennet ai pna ligata ponat et hoc plures lig i die renouetur.
Si vero tunc aliquid ibi fuerit pp indignationem inuoluit. fiat empl
 fennigra et seimis lina fiant supposita i ca d attinere dicit. si ed
 occasione stentilhatul os iunctura a suo loco aliquantulum moueat pps eq
 seimis claudicanti ellectur i altus. et cauda patens liget pro ut
 mellus fieri forte valletur. **D**einde dicitur ad manu usque loca munda
 paululum ablans / quod ex necessaria usus huius opssione / os lele
 tunc disiectus aliquo instant ad locum suum p ut apert redigatur
 prius tunc p dicitur molli fennigra fieri debet. **C**onducit aut alii quod
 iunctura tali disiectur / qd vix ad locum abutur redigi post. vnde
 gignit iuncturas durissimo timore inflant qm curat salubrem
 curatam oportet. **E**t no p post omz medicam experientia i p dicitur
 curatam / igitur ultimum remedium debet esse. **v v v v v**

De inflante curus

Acadit aliquando equi curia posteriora timere / qd ex huius
 ibidem deorsu gignit / ai multi placent aut dissolunt. et
 ad infima loca deunt. vnde tunc et huius i corpore augm
 timor / ul augm tationes qui curat timore / midunt et
 patens i postrioribus pignus et graues efficiunt. docet autem huius
 morbus inflans curum **Cura** Allaqueet pignus fennigra i cura pignus
 vena magistra timere curus / et euacuare sanguinem sicut dicit

39
cicuta alba cura cu aceto fortissimo sale bi' tano addito agitata ut fiat
ex ind. **Cura** pasta / tumori cuius totaliter emplastrat bis i die fuge
renouando. **Aliud**. Scorp cap nuz dissoluti i aceto fortissimo cu tunda
forme ordacoe agitati i miz paste redacti. **Demd** eius inflatu ex
ce totali emplastratu ut superius dictu est renouando. **Aliud** ad
idz ualeat si sanguisugae plime circa curu tanni vndiqz apponantur
puz locu abraze cu euacuando sanguinez huius educant. a cura
gfluxu. **Si** uero tumor pp hoc curu no decessit inflatu cura
dormibz vraz cauteriz. Ad curuia sicut superius dictu est. **v v**

Cōtrichō aut pīna i cruce

Contrichū calz plicz qz tunicis alioqz lig' ul spina partz alijs
corpuz equi s'bitat / remanens int' carnes / ex quo ulnus itraqz
timet / et qz crux totuz maxie si aliquis fuerit ind' tunc alii ex ind'
egit claudicare. **Cura** Ad hocz extrahz fiat talis cura puz vlnus
vndiqz abraza. **Demd** cura lactaz cupata modicu vlnu apertu
ligata cu ptra. **Ad** idz ualeat radiz arundinis z dyptai tute ac sup
pulve ac ligat. **Aliud** ualent limace t're ac cuz butiro maxime
pulve acie ac s'p'oliz. **ex** aut dicit modicu sepius renouat. **Spina**
vel spinaz int' carnes existens mirabilz ad extruora reducit / quibz
extrahz caret vlnus cu omi albue ac alijs g'olidantibz ut i p'cedentibz
continet. **Si** uero tumor aliquis ob p'dictaz cuz i loco remansezit
cuz emplro absinthij . paritaze . braccursine . assingw . facie ac
nulluz t'ng ac d'uctu p' ut superius g'net illa tumefactio rep'mittit.
Et nota ad aqz tuorez ul inflatu mollez ac uentuz q' fit p'nt n'atuz
a p'assion' i aliqua parte cruris aut i g'mibz aut i iuncturaz molli

canum. horum extrahentes absinthij. parutur. et aliorum. ut superius dicitur.
sunt valent super timentes longius sepius remediando: v v v

De furma l' firmella

A cadit quidam infirmitas equi q' furma dicitur dicitur ante iustitiam
super equum pedis
pedis et ungulas propter i' pastura. q' fit i' sui principio humores vel
callositates carnis super pedes. Contingit autem ex percussione alium duri
lora aut alia si forte fiat alii ex mali pastoris curamine. Si hinc
i' p'p' infirmitas est callositas obsecutus curus non cito veniat i' duri
mum suppositum induesset atrox se aliquando vniu'sali p' coronam
vnde panens i' ingressu patit' vehem' **cura** Si fuerit iuuenis. ut
nova ul' ex negligentia forsitan antiquata tale remedium adhibeat. fiat
i' oibz sic i' suppositum cura datur. Et nota q' p'dicta infirmitas nimis
redola gressibus panens quoraz longi ubi nascit' ex balda molis duri
etaz auraz plenius: v v v v v v v v v

De lesionibus ungularum et p'dicta

O ycto de infirmitatibus curus dicens dicitur est de lesionibus ungularum
primo igitur a-feta q' fit i' eq' p'd' usq' ad tuellum i' infirmitas ungularum
p' medui sandus alii ex latere fissura eius a corona pedis purpuris illis
ad extremum ungule ul' pedis p' longius inferius tendit emittens q'q'
vniu's sanguis p' fissuras ul' fissuras. **Quid** autem ex lesione tuelli manet
i' ungulas. cu' tal' morbi i' m'it' h'nt a tuelle. aut iuuenis equus in p'd'
ledit aut percussione. aut alium duri op'ione tuellus vnaqueq' curus
fuitet suspiciens lesionem. vnde panens equus molit' claudicat
nucupat. **A**llud ingrant' primo radiaz eius v'sus tuellum i' corona

39
pedis int' vna et mortua ungulas cu' zafura d' sup' ungulas p' m' d' d' q'
usq' i' caput sanguinare. **D**em' amputat' sp' m' d' d' ipz p' frustra m'
nata: p'ng tam' malis cauda z caput ac ab istis zoffuata frustra cu' olo cu'
exquirit i' t'ant' q' carnes ille i' olo dissoluatur z liq'fiant' et fiat ex
inde illud ul' aliud ungu' et oia p'nt' are fiant. De tali unguento rad
ices s'c' unguant' alij p'nt' calo/bis i' d' z d' m' s'c' mortificam' et
ad stans ungulla reducat'. Cauenda ne p' p'nt' a sordibz z aq' t'agat'
nec h' bag' equis comedat ullo modo. **A**llud s'c'z aliq' sic faciunt. p'nta
p'ng ungulla d' sup' cu' zoffuata usq' ad ungu' radices s'c' f'ondit' exquirit
ul' mortificam' cu' puluere affudilloz ul' cu' alyz pulu'ibz carui extinguitibz
Dem' q'nt' q'ndaz m'nt' d' puluere oliba' z m'lt' z s'c' p' arctius
z ora egle z decoquant' et faciunt m' d' ungtz. et d' tali unguento pugit'
bis i' d' usq' ad solidationem carnis z renouationem ungulle d'nt' s'c' d'.
p'ntia q' p'nt' ungtz sp'nt' plus oibz alyz approbat'. **E**t nota
q' si frustra sp'nt' grosse m'nta m'nta veni assent' d'nt' p'ngunt' i' caput l'q'fieri et
illa cala velut ab igne tollit' sup' p'nt' d'nt' equi stillet' sufficient' p'ngunt'
mirabiliter i' uno die pulu'icilloz gl'nt' z d'nt'. **C**ausa est aut' ne
de illa p'nguedine i' alia p'nt' cadat corpus. s'c'z aliq' ali' q' s'c'nt' am'at
ungullaz usq' ad carnes ita q' no' sanguinet' si fieri pot'. d'nt' d'nt' cu'
ferro calid' i' hac forma sic q' d'ngunt' i' ungat' se i' carnes pulu'ia radiaz
z d' p'nt' l'nt' l'nt' cu' assungia et sale t'nt' z sup' p'nt' d'nt'
s'nt' et d'nt' equo quietez longaz ut ungla plenius q'nt'.

Supposita

Est quidam lesio sup' coronas pedis int' carnes unguis et ungulas
faciens rupturam carnis. q' si antiquat' efficit' canor. her' de accidit

Sicut clavis lesiones facit in tuellum et ungulam q̄ si p̄s inclinat
minus periculosa est qm̄ tuellum nō ledit et latere hunc tollit
Veniunt. **D**etrigit p̄s clauaturā usq̄ ad unguem p̄ longum ungulle iadē
et ellargiendo circa vlnis et circumdat ungulla lesionē p̄p̄m ut vlnis nō
adherat aliquo modo inclinat. **P**ostea discepta lesione implet de sale
minuto. lota p̄s ulnare cū aceto. **D**em̄ supposita stupa madefacta i aceto
foris cū p̄ta p̄s lesus ligat et postea curat lesio huius i die sic dicitur est.

De tria specie inclinatione

Sicut fuerit tria species inclinatione q̄ nō ledit tuellum sed fuit p̄ modum
salutis nō unguis et ungula illud idem fiat qd i ha specie dicitur est. Ad
ungit tñ q̄ discepta inclinatō extēus. **I**ncidat ungulla usq̄ ad lesionē
clavi q̄ nihil sordis aut alius impedit in lesionē valeat retinere.
Et nō q̄ oēs inclinatōe q̄ nō tangit nō ledit tuellum. **I**ntensius facillimu
ray p̄st cū sicutus actinens p̄s lesionibz fundit p̄brat. **S**epi aut
ara ul' olz aut aliqd vinctus huius ad mittant i vlnis. **A**llud i hz
cū sale et tartaio tūz. **A**llud i hz siliis cū sale ac oleo agitata. **A**llud
i hz albumi ovi cū aceto et oleo agitata. **A**llud i hz pulvis galle. m̄m. et
lenisa. missus i lesionē p̄s tñ cū aceto fortissimē lesio lota. **T**ota dō
q̄ ad oēs lesionē p̄duz ul' ungullaz q̄ fuit oratione clavi ul' legni.
aut cuiusq̄ m̄tante in unguis ungule aut q̄m p̄s et ungula tangitur
p̄ clauaturā inquirenda fiat pulvis. de finis sepi et malis bullis
cū aceto usq̄ ad spissitudinē. **D**em̄ tantū cala q̄ tñ pan potit i p̄d
fuisse cū p̄na quadaz legum. q̄manē usq̄ ad siccū et equis tollis cū
pulvis. dolores mitigat p̄s apprit et ungulas humectat. **V**elle
velle ungle madant. **C**amen est aut a sordibz et aqua et equitatu p̄s

q. melancolica p. uulosa oculi patienti

De clauata q. capit in coroua

Accidit alii ex impetria medicinis q. melancolica in coroua. **C**urat. Vnde g. m. g. p. uulosa in coroua. q. cu. no. h. e. a. m. f. u. e. s. i. b. i. u. a. m. t. e. a. r. n. e. s. u. m. a. z. e. t. u. n. g. u. l. l. a. z. . s. i. n. p. p. a. d. z. u. p. e. n. s. i. n. t. e. a. r. n. e. z. e. t. q. d. a. e. f. f. i. n. t. u. l. m. u. s. e. m. i. t. t. e. n. s. p. u. t. i. d. i. n. e. z. **C**urat. a. u. t. i. l. l. u. d. u. l. m. u. s. s. i. c. i. c. a. p. l. o. s. u. p. p. o. n. t. . h. u. r. a. t. m. e. l. a. n. c. o. l. i. c. a. t. i. n. i. n. t. e. r. n. u. s. s. i. c. s. o. l. a. z. u. n. g. u. l. e. r. e. p. a. t. a. r. t. i. n. g. a. t. i. n. s. p. a. d. u. l. m. u. s. . d. e. m. d. c. u. r. e. n. t. u. r. b. t. a. l. l. i. e. s. m. e. l. a. n. c. o. l. i. c. a. t. i. n. i. n. t. e. r. n. u. s. .

Conungit q. p. s. ledit sub. ungulas i medio sole ul. ex. f. r. i. o. **C**urat. q. p. s. ledit sub. ungulas i medio sole ul. ex. f. r. i. o. q. u. l. t. z. t. u. e. l. l. u. s. l. e. d. i. t. f. o. r. t. i. t. . e. x. s. l. e. s. i. o. n. e. c. u. n. o. m. o. d. i. t. u. n. g. u. l. a. p. p. i. n. e. g. l. i. g. e. n. t. i. a. z. m. e. m. o. r. i. a. l. l. i. b. i. b. t. u. r. s. u. p. i. u. s. d. i. u. t. u. s. e. s. t. i. c. a. r. o. u. l. m. u. s. n. a. s. s. i. t. a. t. u. e. l. l. o. q. u. e. d. a. z. e. a. r. n. e. s. i. n. p. f. l. u. t. u. s. s. i. n. p. s. o. l. a. z. p. r. o. d. i. z. p. u. l. m. u. s. e. x. t. r. i. n. s. i. n. s. e. x. e. u. n. t. . d. e. m. d. p. p. o. p. p. o. s. i. t. i. o. n. e. z. e. t. e. x. a. m. i. n. u. s. u. n. g. u. l. e. l. e. s. i. o. n. e. z. u. n. g. u. l. e. e. u. g. i. t. i. l. l. a. s. u. p. f. l. u. t. u. s. e. a. r. n. e. s. s. i. n. p. s. o. l. a. z. p. r. o. d. i. z. s. i. f. i. n. i. z. p. r. e. m. a. n. e. a. d. m. o. z. f. i. c. i. u. s. f. e. t. i. u. l. g. a. r. i. t. m. i. c. r. o. p. a. t. . i. n. u. d. a. t. t. u. n. d. e. u. n. g. u. l. a. e. t. a. u. l. m. u. s. t. a. n. t. i. f. i. n. i. d. i. u. s. q. f. i. a. t. s. p. a. t. i. u. p. p. r. o. d. i. z. i. n. t. s. o. l. a. z. p. r. o. d. i. z. e. t. e. a. r. n. e. s. s. i. f. l. u. a. z. q. u. e. d. a. z. f. i. c. i. u. s. u. l. q. u. a. d. s. o. l. e. s. u. p. f. i. c. i. e. z. m. o. d. a. t. d. i. s. s. i. s. t. e. n. t. . d. e. m. d. f. a. n. g. u. e. s. p. a. n. g. i. a. m. a. r. i. n. a. s. i. n. p. f. i. n. i. c. u. p. e. t. i. a. s. t. r. u. c. t. u. r. l. i. g. n. a. u. t. a. l. i. q. f. i. c. i. u. s. p. r. e. m. a. n. e. i. n. t. e. r. n. u. s. i. p. r. o. d. i. u. l. q. u. a. d. t. u. e. l. l. u. c. o. r. o. d. a. t. . C. o. r. o. s. a. f. i. c. i. u. s. e. u. n. t. l. e. s. i. o. s. i. c. d. a. l. i. q. u. e. l. e. s. i. o. n. e. z. u. t. d. e. m. e. s. t. . d. e. s. i. n. e. n. t. u. r. s. p. o. n. g. i. a. p. a. l. e. t. m. l. i. z. p. a. l. i. u. s. a. t. t. i. d. u. l. z. u. e. l. a. l. i. p. u. l. u. e. r. e. z. c. o. r. o. s. s. i. n. i. p. e. x. p. t. o. **C**urat. q. d. n. o. s. u. p. p. a. t. i. q. u. e. n. z. i. m. e. d. i. c. i. n. e. u. e. l. e. n. t. i. u. s. a. s. s. i. n. t. u. l. e. x. i. t. . C. a. u. e. n. i. e. t. i. a. i. c. a. u. t. i. u. q. a. n. o. g. g. r. a. u. t. t. u. e. l. l. o. p. r. o. p. t. e. r. e. n. i. t. a. t. i. f. i. a. e. t. a. b. u. g. t. a. l. i. l. e. d. i. p. o. s. s. i. t. q. e. u. g. e. r. e. t. u. n. g. l. a. e. a. d. i. d. u. d. i. a. t. u. e. l. l. o. .

De subactito

~ ~ ~ ~ ~

Accidit q̄ sola ungula sibi p̄d̄ p̄p̄t lalor̄ ul ablation̄ sine fer̄is
p̄ loca dura l̄ saxosa t̄m̄ sibi h̄at q̄ si am̄h̄illat̄ et tuellus a sola
tuella n̄ valet ob hoc q̄ tuellus n̄t̄ l̄dit̄ dura l̄ lapid̄ op̄m̄en̄. l̄so
vero tuello fit int̄ tuellus z solaz q̄d̄at̄ ḡregat̄o sanguis ul humoꝝ
hic patens d̄i subactur̄ **Cura** Ceteru ungulla s̄ q̄ l̄sioi ḡgnit̄
aut tota si maḡ fuit aut media sumoꝝ aut p̄p̄t si parua ut euacuent̄
humoꝝ ibi fluent̄ et tuellus l̄sio mellus p̄ uelle curat̄. **Chy** igit̄ act̄
p̄st̄a fiat p̄ oia usq̄ ad ouallesc̄n̄z sic i dissolatur caple. **Abstru** **iv**

De p̄umatizis ungullaz

Quoniam q̄m̄ q̄ infusio equi ex negligentia n̄ curata d̄ss̄ndit ad
p̄d̄z ex humoꝝ more more solito ad rura fluent̄ **Cura** Cui
si rura fuit sic curat̄ q̄m̄t̄z ungulle aūuioꝝ p̄m̄z cū p̄ua res̄m̄ta
i t̄m̄ cauet̄ fundus d̄m̄z vena maḡa p̄d̄z q̄ ibi tendit cū res̄m̄ta r̄up̄at̄
Deind̄ tacta vena usq̄ ad ab̄illit̄z corp̄i sanguis ex m̄d̄ p̄m̄t̄at̄ cur̄
fiat hoc i c̄tr̄is p̄d̄ibz claudicantibz si p̄p̄one vid̄t̄. p̄ obstruction̄
sanguis implet̄ ulnus sale min̄u. Stupa im̄p̄s̄ta i aere infusa cū
cū p̄na l̄ p̄na colligata et usq̄ p̄ biduū nullaten̄z dissoluat̄. Deind̄
curat̄ ulnus cū puluere galle ul m̄m̄ ul leniss̄a. his i d̄w̄ tam̄ l̄on̄
p̄us uln̄e cū aere calido. tam̄ ab aqua z sordibz cauet̄ d̄m̄z sanet̄. **v**

De dissolutis uigla et cura ear̄

Si humoꝝ defluxi ad p̄d̄z occasione infusioꝝ int̄ ungullas ex n̄
ḡna causa fuerit antiqua. op̄uit p̄d̄z claudicant̄
p̄m̄t̄ dissolui ut sanguis et humoꝝ ibi conclusi curent̄. Igit̄ solatibz
ungula undiq̄ circa ostentant̄z arant̄ ungle cū res̄m̄ta ḡna iadat̄

De mutationibz vnglaz

Accidit plures & negligentia mensuralis q' huius fluctus ad p-
des ibi diuinus interlusi / tantu' int' vngulas antiquant' q' vngulas
auelle intusior separant et euellunt. vnaq' secundi alterius non habet

a panno et fimbriis supradictis. Equus quoniam suus posse fuerit punitur et sic
sanando nam ad arthritidem pedum per renouandis ungulis remedium potest inueniri.
Et nota quod in ovis egredimur quibus panem. Nam non potest pedibus pedum autem
ad panem vel fimum agere potest adinuicem ut ungulle dunt fiat per renouandis
ipso et fimbriis. **E**t puluere galle stantibus de fursure et bullant in aqua
fortissimo albo et tali agitando ea et misceant ibi aliquantulum sal tali addi
ctione per tali inuoluat eum apla pna ligando eadem bis in die tantum
modi renouandi.

De pinguedine

Et quod infirmitas contingens equo propter in bulis ungule ubi canes
dunt contingunt ungulis quod uelut infusio impedit gressus equi quod acci
dit in uno pede quod in oibz accidit. Sed si sit in uno pede ibi stans ibi uenit
extens pedibus euenit sequi leuit amittit et fluxu malloze humore in gressibus
per grossas frigidiuinas infirmitas grauedine sua trahuntur ^{fimbriis} autem
accidit et nimia frigiditate aqua et ad pinguedine ^{apostolice} humilitatis stabuli ab
aqua in uentre ipsius auribus non sicut in ex inuicem uenit inuoluitur na
tione ab aqua vel lute etiam infusio ex quo morbo in lingua equi lesio
et uilora gressibus ex quibus leuit tal infirmitas fieri potest quod pinguedine
volunt inuoluitur. **Cura** **E**t ungule patienti usque ad suballuam
sicut sola pedis punit perparent. **E**t dunt ad resnetta ferrea bullesia ped
usque quod ad unum ungule suballuent ut bullesia possit aptus undique calori
Et dunt ab uraqz parte bullesioze flouorem dunt ut amittit humores in
euentus euacuent ut ad ferre calidissimo ab uraqz per fimbriis perparent. **E**t dunt
lesio pedis a sordibus et ab aqua et ceteris nullarum sanguine. **E**t dunt fiat
pultis de fursure autem et sepe sic in caplo stantiliat dunt et tal pultis
adusa in pna cala plaqz potest autem pedis inuoluat bis in die renouandis.

causam. **C**ancer tñ epunt ne panem hbas credat. dñm fuerit librat. qui
hbe multa qz abara hucis augur. lingua bo n. a talli aroria. panat.
Librans pñdibz lingua librat. **I**tez pñdibz panam et cala n. oñcto
z facas bullu i. fñti dñto z suppone. **v v v v v v v v**

De infusio

Sic etia quedaz infirmitas equo pueniens nios atahens. languens
qz faciens. et qñz paze tñous adducens. Ita qz coru i. tñous dñsu
hñ qz vñ dignis capi pñt. et aru i. suo gressu uclut infundus plures
mñdit. qñz oculi lacrimant. qz arduu equo cu callefactis supflue dñst.
z postea loca suo vel ventoso struit. quonqz a calore poru apuunt.
Vñd fugus ul ventu equi corpus leuit. mñtat et sic languor z artitio.

Cura **P**onat equus patiens loca cala. et vñu lapidaz nñm calidi
facti. sñ equi ventre ponat mñta sñposito pñs pñno lanceo grosso equi
longitudinē z latitudinē supante. et tñcat ita qz mñdu pñm ressidat.
sup tñgñ equi. postea paulatī z sepius aqua calida sup ductis lapidibz
affgat. vt mñtan illa fñmilitas corpus eq pñcipit. dñm tñm equi
corpus dñat i. sudore. **D**em dñto pñno equus pñt mellus pñt inol
uat opte angulanda dñm sudu rñrdat. Eo remoto. butiro dñm cala
ul olo aut aliquo vñctiuoso iugit equi cappa fñat. vel fiat dñcto. **Alind**
pñllo fñmñ. arista tñ allei cñis z maluarz. et dñ tali dñcto calla
qñm pñ pñt cura et spñt sepe ulz mñdñat. equi nullatmñs a
loca cala remouendo. abis qz alit calis. dñm ad stñm pñmñ redigat. **v v**

De cancro

Quoniam plures equo morbi qui de canore canis iuncturas carni in
p^{ph}ades d^{ph}id^{ph}uer^{ph} i pastura q^{ph} i alia corporis parte q^{ph} plibz ex causis h^{ph}
occurit. Aliqui a ulne ibi fieri a negligencia p^{ph}moz antiquato. Aliquos
a frequentatione aq^{ph} ul turpidis. Aliqui a putredine ai ulnis h^{ph} i aliqua
parte corporis i iunctura ul aliqua parte cuius equitatur. **Cura**
inuerteretur iugur^{ph} q^{ph} aquis z sordibz impleat efficitur canor.

Primo radus affodilloz z. viij. calagum z. 8. arsenica pulueran.
z. iij. h^{ph} oia diu i simul agitant. deinde ponat i vase fictili rudi opilato
q^{ph} vasis ita ee debz q^{ph} fumus ul vapor ore no possit et ta diu moretur
i igne donec i puluerz redigat. tunc pulue canellus iugit impleat h^{ph} i
die donec canor cadat aut mortificet. loco p^{ph}us loco aceto fortissio.

Ubi mortificatus canor ulnis ai omi albume ac alys ut i canis vulnere
dat. Causa eius bo z signu mortificationis eius est ai ulnis eius canis

timessat. **A**llud strais humanis pulueran ai tantundz tartari mi
xstus et obustus. **I**tem tartare obustus ai sale tute mixto z supposito

Allud itz mellis alleis lene tutis et pipe et piceo. **A**liquando
assimig^{ph} beti perane i canis mittat. liganda strais h^{ph} i die tantumad
renouando donec canor a toto mortificet/ulnis postea curat ut d^{ph} et

Et nota q^{ph} puluis affodilloz vicinior ul vallerior est oibz supradictis
vnde ai i loas rimosis venis et artibus plenis dubius sit massionis ul
canoria fieri. tali puluere canis ho ut p^{ph}or. **I**tem quia canor i canis
loas ostens canis z facillius ai massionibz z h^{ph}ustis curari possunt
q^{ph} puluis ai vallerior fundus talibz extirpari. sed i rimosis loas tuus
est ai puluis. Cui non bene ul arane massionibz et h^{ph}ustis leuit^{ph}
de facili lodi possunt. Vix eiz aut magis sine ipsoz lesione talia loca madi
vel adhuc poss^{ph}. vnde ipsoz quibusq^{ph} canor absconditus ul absconditi fuer

nō curari mellius est. **C**urari enī curat p̄curat. nō curari longius t̄p̄ p̄curat
q̄ si galienū ul gūlielmū de incisione ⁊ hūstia dicit est. **C**urari
p̄fundi et i longi inosig orit radiat̄ euelli nō pōt p̄ rinoz h̄sionez
ut dicitur est. sed si hūzant ⁊ madant̄ manū dampnū est ⁊ manū
malūz p̄ducit. **C**alum. dragantū. et sulfor. remisse ul remissime
q̄ cu aza fac a m̄d candilag et acridas faciens eiz guttare sup cūz
cauendū ne alibi t̄ngat et caueat ab aqua

De fistula

A cadit caput qm fistulla ex antiquitate ul nō curate aut ex cōtūo cū
nō curate. qui morbi est vltimū p̄fundū curandū et fodiendū carnes
vlti ad ossa p̄tingens ⁊ malū hūmūz ad longū q̄fluentibz. Et ad q̄dlibz
vltimū si nō curat ut d̄b̄ fit offlūz malloz hūmūz. vnde si antiquatur
⁊ nō curat fit fistulla quia nata ex p̄llit exinde hūmūz nōzūz cum dia
q̄ ex ex m̄d p̄parat. **C**urac. Implet fistulle vltimū sup̄dicto puluē
affodulloz ponendū i eo arsenicū p̄on pondre cu calor utat si mollior
sup̄dicto. **I**tem violentior ad fistullaz ⁊ p̄mūdas p̄ calor unnam et
arsenicū c̄p̄li dūz p̄fūo alit̄ ex p̄ ac obulli equali sup̄p̄ lūe tūa i sale
agitant̄ ⁊ cū melle liquidi ⁊ acro sup̄p̄ ad m̄lūz fūvz tam dūz
bulliant ut fiat ex m̄d q̄ dūgūmūz cū spatulla sepius dūz bulliant
agitando et de tali ingūento bis i die vltimū fistulle implet. eo p̄m̄
acro fortissimū lotū et si exp̄dierit repleto ulnē sup̄dicto lignū. **A**d
fistullam p̄ fūci malle n̄zanci. tantū oli. p̄az acro. sal tūa. h̄c oīa
arsenicū. caloz unne ⁊ vndēz amissor ⁊ impone dūz sanet fistulla. p̄
equali pondre n̄zant̄ et agitant̄ ad p̄mūz cū sufficiēti suo p̄ntu
et arantū et cū t̄m̄z mellis liquidi et acro fortissimū aliquantūlū
simul bulliant. ea sēp ut sup̄p̄ dūz est agitando cum spatulla

deinde fiant et mē uelut magdaleones et corndie bz i die repleant ea pūg az
aote lon loo **I**tem biollentius et acius oibz supradictis. Rualgon bñ
tutuz cū fallus hois yeyum aggratiū mittat i fistulla modiat. **S**ig
monstificatus eius est qñ ulnus ruiqz tumescit et interius rubet.
A fortificata fistulla curat vlnus sicut de alijs vlnubz est expulsum
Si uo i loaz carnosus extiterit curat ut i cura carni sup^o ostendit.

De nūo mīso

Quoniam nūus aliquis malus fuerit. ampe utiqz caput rui a sue cū
seta et suppone vlnes q uiput i fimo quocūqz ista fuerit i oleo.

De nūo otuto

Sy vero nūus otutus fuerit ex aliqua plaga. supponat carnes
et hūmū ualde tñtū puluē mollenomū. quidaz uo addit mēde alē.

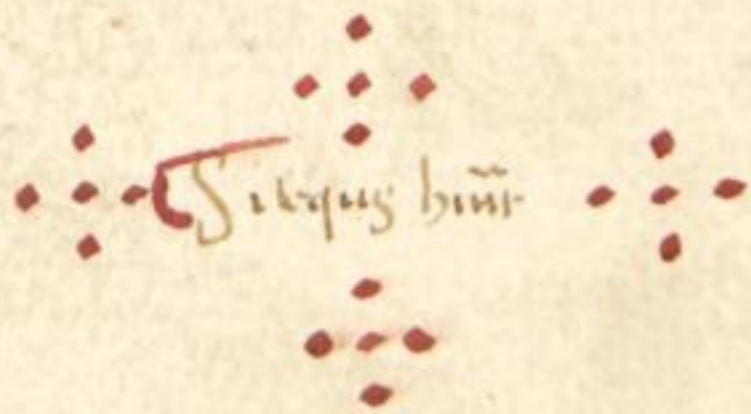
De ueruo intonato

Sy fuerit equus intonato. fac hūstiaz i modū arach. cū fimo igit
ita q duodcz linee quēnant ad modū pūctū et sanabit. **v v**

De q bñ cōdit et n̄ ipignat

Sy equus bñ cōdit et nō ipignat. **P** saluaz. samnaz. pangōzū
et malū hūc. ac lauri bachay i lūna qñtatur. missa cū uincto
uino. et da ei bibere cū lūno uino. ul an̄ mīora pūctū nre fortū
missa cū lūno uino. et da ei bibere et īgrāssabim. **v v v v**

Ad oia equi vlnera

2132
Siquis habuerit quatuor ulmus / Et rados maluanissis / et fac
bullas in laudo porano / et multis superponere mittenda sepe
dolores remouet / et locos mollificat / et facit i primo quod sit .v. v

Ad ossa fracta

Ut quicquid ossa fracta velleant solidantur / Sande cum coctale
ro super fracturas / et si liga uines q dicitur / factus i oleo .v. v

De pilis regnandis

Ad pilorum regenerationem / Recipe i caplo q intelligat d. l. f. i. b. z. f. g. i.

De guta renale

Ad equis huius guttas renales / Transcat equis aquas currentes
et hinc ipz i uictura super anchas / et fac duos fetores i ambo
pullis coxas / et capite ante / filz i antenaribus renibus .v. v. v

Ad equis timidus

Qui timidus / et pignus hinc i flando / et modicis fac curas
et punitus i eis / similit i renibus / et quatuor pulvisibus / et
da sibi comedere panes / et stet i loco calido bñ custodit .v. v

De morbido et graui

Sicut equis infirmus / i gñi sande corui m. cura p. ora / et fac ann
lu d. v. i. alba / i. f. m. i. t. i. t. corui / et p. r. f. i. t. a / q. n. o. cadat / et c. g. t. a. c. u. f. i. r. m. i. t.

De eq. sup que luna splendunt

DE cura equi quez lima splendunt/ ante mortem fuerit sic fiat. **P**er sepiu
lardu/ oleu/ sicut solatu/ et farina/ sic bene bullire i patella
z suppone/ sepe mutando. Raso prius loco et scarificato. **v v v**

De equo aplo de ante

Siquis fuerit applitus a paur antroren sic cura. **C**astorei euz
ex ambobz pedibz antrorenbus et minue sibi sanguinez x ababuz
deing portus/ et dimittatur stare ita sturte pastoretz vsqz ad x
dies. lauando sibi sugat portus vino calido. **v v v v**

De equo clatato hntz mltz frig i pedibz

Siquis fuerit clatatus in pda id est multuz spaz i pda aut
si habuerit multuz frigus ibi pda/ tene/ sallez/ z fulliginez z
suppone euz supans gellosa per tres dies. **P**ostea bis i die lau
ai aceto/ et suppone paru sturte mltis i olo calido. **D**emda ac ranu
tatur ai vitru euz bullituz i aceto/ donec sit libratz. **P**ostea cal
ez no ostrictaz ai sapone mltis ac sepe p dies una ac noctez. **v**

De equo q mittit intestinu ex anuz

Siquis emittit intestinu foras de ano. **A**nus salez thuz et as
siqz intestinu z remitte ipz paze i ano. **D**emda anus lauone
vnu qd suppositu et mitte mltz z sepe maluz cocta donec sanet

De equo fioso l leproso

42
Siquis fuerit furiosus ul' leprosus / qz cito fieri potest immutari
sanguis de vena pectoris / ul' de collo / et pulvis minutus ponatur
in aqua calida frigida . balneetur in ipa . **E**merat ut qz non videat solem
vel lunam . per duos dies ac noctes / et si hoc non valuerit copulet clauda rubro .

De equo qui coedit penas

Siquis coedit penas equat in umbilico / et ponatur in ore ipsi
stercus bubis tepidum . deinde flebotomia . **P**ostea sume ora interiora
vnius galline cui sanguis mittitur qz in ore ipsius callida / sine libatim sit
maxime ipa .

Si equus tolluerit per dolores

Siquis tolluerit per per laborem / acipe tantum de ungula eius
ut videas ubi est causa doloris / hoc inuenit / hinc locum cui fieri
causa / et suppone arbor / et sepius / et per in simul ligata .

Contra ex sagitta toxicata

Siquis fuerit vulneratus ex sagitta toxicata / acipe sudorem altius
equi / penas robustas / missa cum urina hominis / de qz in potu et
in plaga mitti / oleum / mel / et pinguedinem .

Contra fimeas in modo fuditur

Siquis fuerit modo fuditur ul' modo fimeas . Scinde pelles supra
fontanellas arbor / per vnius digiti mensuram / et distilla per
transitus ad mensuram digiti . **D**enique acipe palleas una vacuas / et
imple eas argenti vivo / et pone per transitus ita plenas . **D**enique resue
corum / et pone super palleas cum manu ita ut dispergat argenti vnius

qd est mlt i palla / et dimitte sic euz / donec sit libratus: *v v v v v*

De eq̃ nimis pigui ut mactesscat

Si equus fuerit nimis pinguis / Da ei bibere fauiaz mullu aq̃
aqua tepida mactesscat subito / ul i breui: *v v v v v*

De malis dicto in pede

Si equus habet malus dictus i. p̃d. Recipe salme paroz /
lardi paroz / vnoz / tre / ac superpone: *v v v v v*

De alio malo in pede

Si habuit equus malus i. p̃d. et si alorant t̃ corona / remoue pulu
et discopru euz bene. Postea suppone bene no coctus ex co ass
ungia / coctus p̃ dies / donec caloz extinet / cu sapone / et sepe gmissa
suppone / tribus diebus. Deinde laua euz aqua calida / et pone ibi sup
hibas capronellas vsq̃ ad liberationem: *v v v v v*

De quibusdam puluibz

Pulueres p̃ sanandū equi doliū et gressū. Voz alba / tre / con
line i olla / puluiza bene ac usui resserua / supponendo. Adde
mel et caloz no extinet / impasta simul obine s̃ p̃rimis / puluiza
et vtre. **P**uluis ad malas canis curandaz. Amp / puluiza / canu
sicca font i libano / tre / et vtre: *v v v v v*

Calus puluis

Puluis curissimus p̃ciolus i solidandis / contra oē vltus / in hōis

q̄ equoz. **P** & p̄tys p̄m̄ saluor & blaucz & p̄tys. et caudis alioz
 & fabis / et sale / reple m̄d ollaz iudaz talit p̄m̄ & p̄tys. **T**ercio &
 sale. **T**ercio & caudis alioz. **Q**uarto & fabis. **T**ercio & p̄tys
 p̄tys comp̄me l̄m̄ singilla / uti olla remaneat ut uacuū choopari
 l̄m̄ cu regilla / & p̄ne eaz t̄ clibano ut yburat / puluizā cura &
 breu si eaz curat ius ab l̄m̄ bulm̄z cum vino p̄el cura n̄ sale
 Postea puluizāz sup̄ p̄ne. v v v v v v v v v v

Explicit liber quartus

Liber quintus incipit de quibusdam regulis & moribus equorum

v v v v v v v v v v v v v v
 v v v v v v v v v v v v v v
 v v v v v v v v v v v v v v
 v v v v v v v v v v v v v v
 v v v v v v v v v v v v v v
 v v v v v v v v v v v v v v
 v v v v v v v v v v v v v v

Qui habens maxillas grossas et collū curuū & leu
 alienau nō p̄t̄ d̄cent.

- Q**uis hinc fugiditatis capius. hinc cap. inflatus. oculos hinc affligit
 caput i. ingressu grauit. pendens deorsum. exteuitas auriculorum
 uidentes et fugidas dicitur aut missi librum per: *v v v v v*
- Q**uis hinc auriculas pendentes et magnas graues. lentus aut re-
 missus. aut mollis existit: *v v v v v v v v*
- Q**uis hinc naues magnas et inflatus oculos magnos et no. graues
 audax naturaliter est: *v v v v v v v v*
- Q**uis hinc es magni scissus sine lacrima. maxillas grilles et
 magnas. albi longi et grille solus cap. sanguis habill. ad hinc est:
- Q**uis hinc parus balzamarum. no. de facill. gratiosus existit:
- Q**uis hinc ampla garetta et extensa et salax curuas q. garetta
 inuicem respiciant i. ingressu de more celer et agill. respit:
- Q**uis hinc garetta curua. salax extensa et archas curuas
 dicitur nati ambulare: *v v v v v v v v*
- Q**uis hinc costas grossas uelut lumenas et ventus amplius et
 dorsus pendens laboriosus et sufficiens iudicat: *v v v*
- Q**uis hinc picturas ruri in p. nati grossas pastoralia ante
 uelut lumenas. fons ee de more dicitur: *v v v v v*
- Q**uis hinc rura et picturas ruri. salax pillosas et pillos i. c. lo-
 ngos laboriosus est. Sed no. de facill. agill. respit: *Q. quis hinc claudicat*
- Q**uis claudicans a p. aduoc. p. mens. dicitur terram. uel. solam
 p. dicitur alibi q. i. ungulla p. ant: *v v v v v v v v*
- Q**uis claudicans dicitur et i. reuolutione sua sine adx. sine
 a sinist. mag. claudicans ee. ut dicitur in i. spatul. manet:
- Q**uis claudicans posterioris. et i. sua reuolutione sil. mag. clau-
 dicans apparens efficit i. archa. p. ant: *v v v v v*

Quis claudicans anticus. et cu quassat aliquotulaz pades claudicans
ante allu tendit nichil se inghens claudicans i caute l i sparta puit.

Quis p gnis dorsis blis loca infima facens i gressu passus
antibus minutis a crebris putoi. gaudie affligi videt.

Quis claudicans posticus no solens se i gressu n i pueris pades
posticus solamo me aliquid curuas sucturas. sed elenat et
angit pades claudicantes sine plitoe aliq i gressu. i suctura e passio.

Quis claudicans. et i gressione pades ulus tras nichil plitans aut
curuas pathralia i sucturas. circa sucturas lesio ee conuict.

Quis tenens tunc caud ad se struchis fuit et int curas iheris
fuit i sufficiens videt uti pluribz sed no vlet.

Quis hns dollow int corpus continue auraculas similis fugidas
oculis graus. seminuus ee conset.

Quis hns infirmitates aragie. emperis i tantu pami ghmue
stuvia liquida q nichil stuvus i ventre puerituz remanet
et emittat infusionez recitat infirmitas i i pluribz mouet i panno

Quis patiens cu difficultate ac somn narum
et respicit totu q gunt inflatus habuerat difficultate
curati pot.

Quis hns ungulas albas uniuersali ul vniuersas iux aut nunqua
durez pades habebit.

Quis hns mares magros et inflatus i oculis gossis et no gcaus
audax nali reprut.

Quis hns elutez longas et amplas i anchas longas. i extensas i
q sit posticus q anticus alior velloz i longy cursu ut
i pluralibz sument.

Quis claudicans amarus piemens solus terras vniuersalit solas pedis
valibz q̄ i vngula patit. **v v v v v v v v**

Quis claudicans. et i opessione pedis iusqz terras nō plians nē aliqd
curians pastoralis ul. iustitias. circa iustitias o. lesio. **v v**

Quis hūc amarus et fletus natus emittit fugidus et oculi fuerit
lacrimans assidue. quasi mortuus iudicat. **v v v v**

Quis hūc infirmitas carnis ul. amoris. ul. xpus uolans
i capite. et puit ul. emittit p. nates hūc q̄ hūc uoluit aqua
q̄ pinguetudine et fugidus vix euadit. **v v v v v v v**

Quis hūc infirmitas vniuersalit. et vniuersalit et subito redigit
sudore. et membra eiusqz singula q̄ hūc emittit ip̄ hūc
Arduus capis patientis nō comode videtur posse euadere. **v v**

Quis labras infirmitas fugidus capis. hūc capis inflatus
et oculis tumefactis. nō nō capis diffuens i. ingressu grauit
pudens. dorsus exteius auricularis pendens et fugidus. nō
aut nūqz poterit librari. **v v v v v v v v**

Quis patiens infirmitas strangulatus. et capis difficultate et
ferens natus et guttus emittit acuz et remittit nō nō totū
gum vniuersalit. gressus i. inflatus hūc difficultate. **v v**

Hoc egit miles iudex miles callabuenis. **v v v v v v**

Cui hūc octo mediae sunt equos. **v v v v v v**

Dilectus quisqz Regis pan hūc tibi pagina plens. **v v v v v v**

Qd fuerit atqz nō sit sic equo octo dicit. **v v v v v v**

Hoc opus opus iordanus iustis de callabua miles. et familiaris
dñi fedus iustis si. memorie tollend q̄ iustis fuerat
plens p. eiusqz dñi de oibz supdictis et aptis etaz fuerat p. modis

• plabillit as i marstalla equozz cundz dñi cu quo fuit p magnuz
tpus spatus comoraz

Qui scripsit q fistullaz pbanz apertuz i quapp parit corpuz cu
fac eas dissuare ad soles z fiat ind pulvis z corpiat sub patiens
amr alz ul post aluz z libzabit

Ad dolores remu z ad apriendu apothemata qd est i rembz z sanar
apata z munit dillaz **¶** sem pashina siluestuz z rempitiu
scrapion spica nardi hba manna cassia c zoru c mavor assarza
fench petrosilly cophyca an z m bzant oia

Qontra fistullaz raduraz **¶** allaz opatin et ualgen equalit
et auripignit fna qntitate et cqli d vndzamo et cqli d m
ruolo et accip radiaz capnelle z ellixent z radiaz branch lupine
z fac sicone i fumo z pulst et ponat ad qntitaz atoz alog opatin
accip saponez accip calaz mstmetaz z allissom i simul z sit calz
z soze ad qntitaz auripignit z accip animalu furi et maturalen
z furi et suaz nassituz ruda volit dur absinthz d aqua capnelle
hzaa quantitate succoz accip sal equali d auripignito et oia pulst
z gfrant cu suoz illoz et i suoz mntat tndz autuz z dissuamz ad
soles et mponat i mibz delicans **¶** Deo grag amen

Ut pulli renassant vnd euulli st accip ruidm q stat i aqua et
obine z fac ind puliez et vng pmo locu ind euulli st puli cu
oleo olive z postea ipz puliez sup locu dpillant z renassant

Ad dolores caput di q si quis habuerit lapidez qui est in capite
limax ita q sit collatz cu pat m et auc maria z tenuetur aliq
uz i caput dillenz mcomenent libzabit

Siquis ingrossatus testiculū vult ut plus faciat sibi sanguinari de vena
epatis brachij de ea parte de qua testiculus tumescit. transfactis aliquibus
diebus. postea vna die faciat sanguinari de vena capulle. scilicet de vena cephalica
sibi ab illa parte testiculi tumescere. et liberabitur subito et breuiter. postea in
testiculis ponat faba immata infusidata. v v v v v v v

Ad equis bollis. Colat gallas totas et tussis begnis et fac bullas in vna
postea dimittit vnu infusidare et da ei bibere et hoc facias duabus diebus
in duobus diebus. v v v v v v v v v v v

Siquis sit pater qui oculi eius plorant. Coquas eius in fionte et
inferius ab auriculis. et ante iudicium suo quodam bullis et da
ei bibere et liberabitur. v v v v v v v v v v v

Ad gallas equorum. Colat vituolu quod muret in melle et pistat
ipsi et mure in vna pignata et facias bullas in olio et pone super
vno baculo immoluto in stupa et vnguis totas in pignata medietate
calida semel. Et postea galla colligit aquas et faciat per se. v v

Ad pueris eliciendum animum albumi oui et vngis pueri et postea acris
sulfure pistis et pone super postea acris fere calidus et pone super
et flama eliciabitur et cum osuiff erit puerus pueri et dabitur ei tota radix.

Ad doliis acuatū. Colat culamū et auripigmis et pippistū et
vna muretat mellis et duo vitella oui et oia supposita melle et
mure in quadam crosta ferre et mure in igne et glaciis totas et facias omne
pulvis et ponas in vase equi et liberabitur. v v v v v v v

Ad lum orloz equi. Colat pippistū et pueris et quatuor albuma ouoz et po
in quoda vase nouo terco et glaciis in igne et fac mure pulvis et mure in vngis
equi et liberabitur. **A**llis aut hba uocata moris galie et facias pueris et doliis
hba et in orloz equi pone et liberabitur. v v v v v v v v v v v

Ad pulmonicellu equi **E**t equus habuerit egredietur quous quida pulmon
cellus vocant locus est ex lardo feruentissimo luffaceo distillandus
Postea auripigminis pip. zinzibet. et h. oia i pna linca involuant et i igne
mittant et fiat ex ind puluis qui d. sup ponat. et tunc ex uodit **Ch**
idz ad pteas et ad ficez coepdz remouendz et ad oes fistulas carnes
remouendaz **E**t si supflua caro recta fuit iupm puluis salme ad
consolidandz **v v v v v v v v v v v v**

Ad gallas equozz raxm expellendas **E**t fovez vny raxm i mane
et limas tibias equi a pteibz usq ad genua et sic pmutet d. s. q. alio die
sequenti **E**t raxz ductas fovez d. tibys equi z remanet libratz p aliquos
dies **E**t hoc huius adno fratre paulo d. armenio ordie scilicet aug. magistro
theologie et c. ad si fuerit t. ut quid melius esset **v v v v v v v v**

Ad curandu panni oculloz equi **E**t raxz d. selumia maris et tunc bene z
carne auz auz panno stilli z suffla cu canello i oculloz equozz q paruit
infirmitatez **A**lia mediana ad idz **E**t raxz founaz z sal z aridie founaz
z tunc bene et carne cu panno stilli. et suffla i oculloz equozz **A**lia medi
ana ad idz **E**t raxz founaz aruphaz idst et quinqz grana puxaz
z tunc bene z carne cu panno stilli. et auz canello suffla i oculloz **A**lia
mediana ad idz **E**t raxz bitu z tunc optime ipz z carne cu panno stilli z
suffla auz canello i oculloz equozz **v v v v v v v v v v**

Ut equus fiat zoppus **E**t raxz pteas zarn z pone st. limite. i. hosty d. m. et
fiat zoppus idst sub limite stabulli i qua stat equus. Et q. raxz ellenaucuz
d. st. limite fiat farnus **E**t raxz liza pte equi m. d. h. et supra coronaz auz
feta equi et claudicabit **E**t remoue d. raxz z librat **v v v v v v v v**

Ut equus appareat mortuus **E**t pone i auricula eius aliquod oppiatum
vel oppiu z facit ut moriatur **v v v v v v v v v v**

Unguentus p rappa equor. **E**st statoris anfr. assingie porane. lalg
ang. an partez. p. Et fiat dngtz. Et anq dnguat. lauctm rappa ang
lallmo. et postea fignit oz dnu pna luy uel albrang pam mndi udm
dnguat rappa sine locus.

Ho equz pclauantuz. **E**xtrah. clauu et pone sup foramez q hnt clauz
duos digitz pollex optatz i meduz ciuas. ~~Et de clauo pona et libz~~
~~et de clauo pona et libz~~ ~~et de clauo pona et libz~~ ~~et de clauo pona et libz~~
~~et de clauo pona et libz~~ ~~et de clauo pona et libz~~ ~~et de clauo pona et libz~~
~~et de clauo pona et libz~~ ~~et de clauo pona et libz~~ ~~et de clauo pona et libz~~
Et postea facit ruz i huz cu clauo. et i medu ciuas
fige clauu i huz. et duc tu pat m ad hunc. ltr i pnduduc tmtatz.

1952年10月10日

• • **L**iber alliaze & corymbae

Lib alliaz receptaz equoz

O E infirmitatibz equoz et primo de egitudine equi bullim et eius cura
Egitudine ista fit ex calore lufficiente pinguetudine que oppillat pulmones
artanas itali q equus dix respiciat pte. Et cognoscitur quia fit naru maxima
sufflatio et illorū crebra pulsatio. et ha egitudine pulmū suū bullimū vul
gant appellat. **C**ura huius egitudinis fiat poto de garofolis. murtiz miltiz
gallengha equali pondre ^{et cinna et fac huius equali pondre} puluerizatz et addeat cinis i lona
pntate. et tot vitella ouoz quanta est quantitas pntoz. Et dicta poto po
nat i quodaz vno leuino. et equo tenent artificiali qz apthz et caput
altiz sine freno dicta poto ppmitte ita q i gutture equi astringat. Et caput
equi spate vnius hori suspensio sit poto p murtina astringat. Deinde du
cant ad manū ul braci equū passu ne qz bonere possit z p unam
diez et noctez nichil comedat ut dicta poto nō impediat exequi suū effiz
Que vosa comedat zomūz hbag ul camiaz fieridz aut saliaz i frigidaz
hbag. ut pthomz temperet calor. Ex dicta nāqz cura libabit equi passio
zomūz existat. Si iū fuit antiqua marabill ēē conset. tūm hoc med
leuau temptet. Vtiqz illa duabz lineis una sup alliaz abutqz latre dequāt
ut chonitacione ignis pulsatio illorū minuat. **C**laus etiaz drem p longū
madant ut leuūz aciez attrahat et emittat. **C**el alit pmitat qz bullus
stare p dies tres sine bibre tpe vendimie. postea dē a ad bibendum de
dulcori et meliori vno sine melle qd inuenit potuit et sic curabitur
a bullino. **C**terz si equus est bullimūz ita q nō possit bñ flare. delent em
ambabz naribz cū ferro callide talluent. Et ad hūc est lomi fieu ham
micalchaltiz tres mures vnos p qz eius z lomi est adare ad bibendum
de aqua q stat i nemoribz. Et lomi est fieu vni curuliz fieu i portore z

debet ei dimitti p̄ unū mensem

Ad sanguinem equi assignandum. Circa et sup. plagas in fustis. Vixit.

Ad nullas equos. cura. **C**onp. oua et pone i. acriz beniz. et dimittit
buz. diez. naturaliz. **A**lia du. anp. oua de dexto. et frange ea. in

Quando equus extendit caput suū, et collum suū ⁊ trahit caput ē firmū
et aures eius stant firmę et nō pōt apperire q. neq. mouere ligū

Amelioratus equus aliorum aialy. **Q**uas h'ribi annula
Aetia. Dio si punito. Inchoada. laudat. vincto. Cussi anno

Ad dolores equoz primo fac riuoz sup caput postmoz ducit
muse p[er] p[er] deo saluum alger moze et diuina p[er] p[er] p[er]

*In nomine domini Amen Postquam fuit ruz sup vidalciu et die par m. dntg
finitis de totu factu ad pndicm suu sup vltimam dntg m
infra usqz ad caudaz et sic fur t z libabit. Et hoc expmhu habui a*

magis p[ro]p[ri]etate. media p[ro]p[ri]etate. de capitaneis de f[ra]ncie. qui mecha
actulit. ip[s]i sepius p[ro]p[ri]etate. et semp[er] de p[ro]p[ri]etate. v v v v

Ad fistullas equi mortificandas. Celeberrima p[ro]p[ri]etate. lippis et c[ir]ca
bustione oris. et stricte. h[ab]et simul. et fiat in d[omi]no pulvis. cum quo
occurrit d[omi]no morbo. Cito id[em] h[ab]et q[uod] vocat[ur] lenilys. ul[ter] oculis xpi. que
uallat i[n] capite. id[em] i[n] radice de p[ro]p[ri]etate. credi q[uod] sit alba. et dicta h[ab]et h[ab]et
bellu[m] gallu[m]. et d[omi]no colligi die d[omi]no mane. nulle alie sumptio c[ir]ca r[ati]o
venit i[n] d[omi]no. et d[omi]no colligi c[ir]ca tota barba. et fiant ad o[mn]es fistulas i[n] qua
lib[er] p[ro]p[ri]etate h[ab]et fistulas. que h[ab]et d[omi]no ligari ad collu[m]. et ibi d[omi]no tunc
d[omi]no morbo p[ro]p[ri]etate morat[ur] ul[ter] morat[ur]. Et c[ir]ca morbo est mortuus. h[ab]et
tota est f[ra]ncie. Cito est incantatio fistullar[um] que d[omi]no d[omi]no q[uod] mutat
et r[ati]o d[omi]no et mane et f[ra]ncie. p[ro]p[ri]etate d[omi]no am[en]. et p[ro]p[ri]etate. et filly. et spiritus s[an]cti.

Contra fistulla p[ro]p[ri]etate aquas maiores. p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]etate altius. et p[ro]p[ri]etate viginti quatuor
ep[iscop]i qui missas cantare debent. et canent f[ra]ncie d[omi]no. hic nata. hic f[ra]ncie
f[ra]ncie. Cito ad fistullas equi exp[er]imentu[m] accipit. exp[er]imentu[m] lacrimar[um]. et p[ro]p[ri]etate
modu[m] canere. et claud[er]e ut n[on] possit canere. et ligari i[n] collu[m] equi i[n] capite
ul[ter] i[n] fine n[on] d[omi]no. et h[ab]et lib[er]at[ur]. v v v v v v v v

Ad equu[m] s[an]guineu[m] q[uod] n[on] possit egredire. mittat[ur] de sale cu[m] manu i[n] ano. et
equu[m] d[omi]no egrediet[ur]. et si egrediet[ur] d[omi]no p[ro]p[ri]etate. v v

Sequus habuit aquas grandas. r[ati]o q[uod] velit lib[er]at[ur] sine aliqua
mercet[ur] h[ab]et. et velit lib[er]at[ur] cu[m] vendendi. tollat[ur] de auro. et sup[er]
i[n] co[m]modat[ur]. ponat[ur] sup[er] malis bis i[n] die. et n[on] egrediet[ur] d[omi]no lib[er]at[ur] h[ab]et.

Sequus habuit puncta i[n] cauda ita q[uod] eas sibi scalp[er]et. Cito sibi
puncta cauda cu[m] f[ra]ncie calido lib[er]at[ur] sup[er] i[n] p[ro]p[ri]etate sanguis de cauda.

Sequus habuit puncta i[n] cauda ita q[uod] eas sibi scalp[er]et. Cito sibi
puncta cauda cu[m] f[ra]ncie calido lib[er]at[ur] sup[er] i[n] p[ro]p[ri]etate sanguis de cauda.
fiat h[ec] d[omi]no. i[n]st[itu]t[ur] d[omi]no q[uod] fit de dialtra. butiro. et t[er]rentia.

oleo launio . pygula . sepe castatmo . Assungo vetri perina . et hoc bulliant
simul . et i hys mittat ore noue . 3 . 11 et destuamur simul . et d hys
vnguat hys i die / 2 no durat ad aquas donec tollantur . **V V V V**

Siquis no possit impinguari . Tollat sibi sanguis a venis corporis
ab utraq parte / 2 dicit ei redire d fabis factis et infra dies d remanet
vel d remulo fieri et mittat mlt sal . **U**ter ad faciem equi ingassare
et mfortiare et ingassare multum / ampe d catollis fustibus vna magna
quantitate / et facias bibere 2 uimpre i aqua / et fac bullire forte donec
medietas aque remansit tantum . **P**ostea stange 2 cola d aqua sua et
accipe septem libras et medietas et mltior cu ipa lami olei sassanum
fussent vna libras 2 quartas . et fac ponere i clister i fundamentis
equi / et fac istaz curam p duos dies / vel per tres / semel i die . Et cum
ista medicina impinguabit equus . **V V V V V V V V**

Querant pbaris / qm equus no sinit sibi ponere fienus . **T**empe fieri
i manu / et sta ante eum . Et dicas ante eum h vba vulgaria
Senza iustitia d te noli te induare . lo cicatore . lo saluatore del celo
e dela terra signore / cuius voluntas e senza voluntate / p ipis sin / ad ipis tornare .

Nota etiam dilloris et laxitudinis equorum / qm no possit stallare / neq
dignare / et qm huius st ampt . **T**empe mirabulum curat velit
dnt mirabulum . 3 . 11 et dimedietas / talis duas dragma / camphora curant
2 istaz fendas / pista he bene / et callectat aliquantulum / nec / 2 missita cu
hys reb / 2 da bibere equo . **A**llia mediana ad idz ampe vna puerore
ab anno vno usq ad 10 / 2 pone i pazo semey ferulle mdat vnum
venis et da equo bibere . **V V V V V V V V V V**

Ad suprapostas feras sup coronas pdrum equorum . **P**onat ibi sal arum
2 pistatuz ut pistatuz . et caliduz / quia no potuit ibi cessare male amez

Et bonū est ibi ponere unū vni curuz caliduz durz postuz cū testa sine
gusto q̄ est idē. Et hoc ponat duobz diebz / 2 p̄ p̄st d̄ mllē 2 si p̄o vero

Ad virelas equoz que ḡscent s̄b auriculis / t̄ndat curuz et sc̄m
nōm / 2 respiciat ne tangat vena / et ponat ibi sal / et custodiat
ne se fuit p̄ vena. v v v v v v v v v v

Ad equz punctuz d̄ calenibz si s̄ d̄llat d̄h raddi quānuz tenet
punctura. Et postea tollat calligz et oleuz / et bulliant simul 2
ingratuz quānuz tenet maluz / et custodiat ab aqua ne tangat maluz

Ad pallaniam equz si non potest rodere / et sit in p̄m sup̄uon
deh trahi curuz ferre callido. v v v v v v v v v v

Oband equz h̄t rullaz et est infugdatz. Compe p̄nāz lincā et bal
nea ip̄az i oleo laurino / et postea smolue circa morsuz fieri 2 far
fare equz cū fieno 2 libabit. v v v v v v v v v v

Ad ingratandū equz maruz. Compe ap̄ q̄ d̄i ap̄ fontem / et ap̄
saluancuz idē asereth / 2 refusa cū ip̄o viliuz eq̄ et impingabit

Ad equz q̄ nō pot̄ stillare ul̄ rare / aut habet d̄lloruz ul̄ est i fūluz
compe d̄ ligno sambuci / et p̄st equz cū ip̄o ligno / 2 repone i colluz
euz / 2 i capite / et m̄ d̄iso / 2 libabit p̄banz est. v v v v v v v v v v

Oband equz nō s̄mit sibi ponere fienū. Dicaz Mo est wannemū
maḡ v̄mūz nisi p̄ d̄n̄z m̄z altissimū magnū / et sc̄lx ista v̄ba.

Capud figuraz. Et si p̄bore volucuz ad p̄d̄z / et ad collū p̄rud̄z p̄n̄ et
d̄m̄t̄ p̄ h̄p̄n̄z d̄uz / et postea om̄d̄ p̄rud̄z 2 nō p̄m̄m̄z et m̄lzam̄z
et est probabile. v v v v v v v v v v

Ad equz infunduntz. Compe assulluz d̄oralli l̄ datū 2 p̄ fura p̄ modū
et p̄n̄ v̄mū filiū i forāne illuz / 2 ligi ad collū eq̄ ul̄ i iustetto / vel
i com̄z ul̄ i fieno / d̄uz p̄t̄m̄t equz nō erit maḡz infusuz. v v

Sequus est succum et non habet lanas ungulas digne pedes nris et casta
Tempus sepis castorei / zalam / z pice / spina / menses et coarctandus /
et debet collare i simul / cu oleo / z zala / z sic erit factus : **v v v v**

Ad dolores equi : fac bullam florem hominis et aqua bullam simul ne
flore fac suffragium si caput equi choepi in panis ita qd in frigit
caput sine ventis eq / z sine dubio si equus dz libat multum p dnt **v v**

Ad equos infundens : stans cu papis facias sibi mima sanguinis
d colle / z duo et dimidui aliquantulum i aqua / z stans libabit

Ad manillas oculorum equi repellendos Tempus radias saune / et tunc
z cu lare mulieris lactantis masculinum / z cola p pulu panni
et sepe ponit i oculo equi / z libabit : **v v v v v v v v**

Ad vnius equorum quos habet i corpore Tempus radias grammis duas
manus / et laua bene Tempus radias aspi hinc in uno capto filligines et de
equis bilis dntas / z aquas / et conuad dntas / filligines / z paulo dubio ex
ciaret Tempus ad vnius equorum ciendos et remouendos Intra minutum
d herba qd dz gnestia / z ponit i aena eq / z paulo dubio ex ciaret :

Ad spronaturas magnas equorum Tempus malum coctum bñ puluiz
z mixta cu fana filligines / z olleo / z suppone semel i die Tempus
ad inflaturas et spronaturas / minge supra / z simillit liga sup supra
cu vima callida / qd rursus est spronatura **v v v v v v v v**

Ad ungulas pedum equorum hñlandas et utindas i lono stant Tempus
sepis castorei / et araz / et lardis sine assingens parzi / z piam
sine zalam / duo tantu ut oia ista / et vngt pedes **v v v v v v v v**

Ad inflaturas dntis equis Tempus vinas callidas / et superliga
as supra **v v v v v v v v v v v v v v**

Ad ungulos et morbastellos equorum Tempus libum vna calone

Del craxi lessimo foru feto de orie zongul oru del vintz / et laud
gambas z pasturelles equi de dietz lessimo bignul hz i die quousqz mlti
buidis dicitur et pili cadunt. Et postea vngt gambas de assingia
collata liz ul hz i die / dner pili nascunt z libris **v v v v**

Alora balzamo vno cavallo duno pdr **E**ogli mio talpore / e fallo orre
tanto del se distana tutto / zoe fallo orre nel aqua / e la gassa
che se apigliara di sopra da questa aqua / tola e mpastrata ai sangue di
tortorella / e radi due in uole che venga ouero nascu il pte bianco /
scassata menuto zoe tallia ai uno rasore. e di qsto vnguento vngue
due fiad al die / et adi xdo. nascera pte bianco / zoe puato **v v v**

Ad ingassare vno cavallo / tola oruelle xij e falli lessare i aqua li
che se distaneno / e stringelle p mezzo vna stamegnara / e i questa
aqua metelli fauna di faua / e dayela aluere / a poche a poche. e adi xdo
sera ingassato p rasore **v v v v v v v v v v**

Alora guarire vno cavallo del verme bollante / Cauagli de l
sangue sotto le vene de gli ochi / e guarira **v v v v**

Ala fistula chi uole guarire vn cavallo ch habia la fistula /
Pulura la fistula de la poluere de zinzir / zoe di sorocolla ciz
fiad al di / e poy la salai al vnguento de limon **v v v v**

Al cavallo infonduto p troppo mangiare o p troppo luere / qn ello
e cald toglieli del sangue da tutti quatro pdr / e subito tola
vz lenzolo e bagnello i aqua fudda / e butayelo addosso. Quando il
lenzolo e futo. bagnello ancora fiad sey. e non li dar luere tito
che no scia libra e sia guarito **v v v v v v v**

Al cavallo ch hauesse dillore nel corpo / ch no potesse stallare / toz
del adimetro e pistello liz minuto / e poy metello i aqua calda

e dallo braccio al cavallo p forza / o ni gallida / o ni altro ordine bntimadi
a forza zo p la golla / e questo le tona lo dolore / e farlo stallare

A Cio che il cavallo no sbra / zo e rudi / to vno puto di spugna eliz
ella linc al freno del cavallo alu lato dextro / sicche li sia nela
burcha / e no sbraia / zo e rudi niente **v v v v v**

A D astagnare il sangue ad uno cavallo p forza / diti tre fiada ne
la vurcha queste parole . Paze . paze . Maze . e li stagnara **v v**

A Daldare ogni piaga a uno cavallo / fa vnguento di qste tre cose
toli al suo de linc / vcha dizoni . vcha di citom . e ipastilo
col fuligine zo e calizene q idz est al forno / e vinge do fiad al di e saldasse

A D spmellaz equi / **E** puluiz seming sinapis / et fac empliz
aigante fortissimo / e dalo pus loco / suppone dicitur pul empliz

A D colliaz sine piaz equi mfloraz / **P**onat i aquaz curenaz et
mli mflano rardat / **P**onat fidigni dupluz . et mltam
de uno mli / et si ol hor mudo ne dmfloia / castut **v v v**

A Fare stallare vno cavallo p forza / **T**oli del allio . e del puer / e
pistello i screma / e vngue la natma del cavallo / e subito stallara

e fera guarito **A** Uoria a fare astallare secundo rimedio . toli del assepo
e pistello / e fallo bollire ai forte arto / e cu qsto lana la natma delo

cavallo / e subito stallara **A** Uoria a fare astallare terzo rimedio . e
faralo p forza . buntli del aqua fudda p le collic / zorra vna / subito

stallara e fera guarito **A** Fare astallare p forza quarto rimedio
vngue la mano di olio de oliva / e mettiela p nuzo lo fondamento

del cavallo / dal lato dextro / tocchameli ai di diti la viffira / e subito
stallara **Q**uinto rimedio . toli deli pducili e mettegli nele menzabolo

e quando li ferma / guera stallare **v v v v v**

A fare nassare lo pto p forza ad uno cavallo / e sic puato / togli
de la meda de le galline / zoe dil biancho / e arda / e questo puluere
mpastella col mele / e vngene la due voi chi nassa il pto / de fa ha
al du / e aotto die nassara. **A**lto rimedio toli uno talpone / e adito
e puluere / e questo puluere mpastello e vngene la due tu voi ch
nassa il pto / il pto de nassare fin a x die / e purgandolo de furo al zorno.

A d mlogatiaz et vngullaz. **T**empe vngaz noua / e alloen rabahm
morsus / et sepe sine assingiaz de Capra / et assingiaz collatz
et pcellaz / oleng / e allangaz / et mssie / e lib / et fac vng / e uige / e libabit.

A d equi bullis ampr aquaz i qua cotta sit fillago / et da e bilu
ei usq ad nouez dies. Dehaer d mullibz / et da sibi comuadu
multis valde prodest.

A d pastinellas gressis sine mflatis. lana eis cu vna miera cu
sale. Et p se bonas calas / sicut expt a corpe bonis / et apiat
pse / sicut dicitur.

A d uedum equi qd sit duastanz et apptuz / expmihz mura
bille. **T**empe fassicaliz Vidalbulle / et mudaz mimitz / et pone
i quadaz olla / et eaz mpleas / e pone i furno / et tam diu ponas i furno
donec pte fure a torquaz euz cinerez. Et dehs sic vtre / pumo
dehs bn lauare uedumz eq cu vino calido / e postmz sugare bn
e postea sup uedumz pone a puluere suspento.

Allud ad sanam
uedumz rupm / e duastanz. **T**empe vngullaz poraz illaz quntaz
qua vis / et gbur opume i igne / donec dute vngulle possint guri i
puluere. **P**ost moz de illo puluere sic fure / pux sup uedumz ul
sup oi alio ulmore equi / e sanabit. **T**em puz locu vni callidi / e postea
locu lano sicato. **V**ni una pta / e hoc fac bis i die / e ibum libabit.

Unguents p rapps z restis equoz. **E**t mianon. 3. 1 agrippa.
3. 1. diathec. 3. 1. psgolle. 3. 1. Runtu. 3. 1. alazgan. 3. 1. hpa
castatim. 3. 1. areneue. 3. 1. S. Et p dnta oia miltant. z fiat vnguent
qd cur velle z bonu p rapps z restis. **A**liud ad rapps eqz dntanda
ampt canus. duas. fura grossituz et pauratuz coq cu guallo. z ipz hñ
pusta ad mez implatu. z pone ipz sup vna ptra. z pñoz sup dntaz rapps
zadnd ul nō zadnd. sius locū dntaz rapps. murtand ipz canus bz
i die usqz ad sex dies. z dntent. **V V V V V V V V V V**

Aliud ad rapps eqz dntanda. **E**t mianon. 3. 1 agrippa.
3. 1. diathec. 3. 1. psgolle. 3. 1. Runtu. 3. 1. alazgan. 3. 1. hpa
castatim. 3. 1. areneue. 3. 1. S. Et p dnta oia miltant. z fiat vnguent
qd cur velle z bonu p rapps z restis. **A**liud ad rapps eqz dntanda
ampt canus. duas. fura grossituz et pauratuz coq cu guallo. z ipz hñ
pusta ad mez implatu. z pone ipz sup vna ptra. z pñoz sup dntaz rapps
zadnd ul nō zadnd. sius locū dntaz rapps. murtand ipz canus bz
i die usqz ad sex dies. z dntent. **V V V V V V V V V V**

Sequus visus aliquo modo amissus ad latitudinem pedum inter se
calz tunc lb omittit ita qd pñoz spmady fiant ut acz exat. et hñ
bz visus. **V V V V V V V V V V**

Sequus pñit canus i pedibz ul i canibz. **E**t mianon. 3. 1 agrippa.
3. 1. diathec. 3. 1. psgolle. 3. 1. Runtu. 3. 1. alazgan. 3. 1. hpa
castatim. 3. 1. areneue. 3. 1. S. Et p dnta oia miltant. z fiat vnguent
qd cur velle z bonu p rapps z restis. **A**liud ad rapps eqz dntanda
ampt canus. duas. fura grossituz et pauratuz coq cu guallo. z ipz hñ
pusta ad mez implatu. z pone ipz sup vna ptra. z pñoz sup dntaz rapps
zadnd ul nō zadnd. sius locū dntaz rapps. murtand ipz canus bz
i die usqz ad sex dies. z dntent. **V V V V V V V V V V**

Aliud ad rapps eqz dntanda. **E**t mianon. 3. 1 agrippa.
3. 1. diathec. 3. 1. psgolle. 3. 1. Runtu. 3. 1. alazgan. 3. 1. hpa
castatim. 3. 1. areneue. 3. 1. S. Et p dnta oia miltant. z fiat vnguent
qd cur velle z bonu p rapps z restis. **A**liud ad rapps eqz dntanda
ampt canus. duas. fura grossituz et pauratuz coq cu guallo. z ipz hñ
pusta ad mez implatu. z pone ipz sup vna ptra. z pñoz sup dntaz rapps
zadnd ul nō zadnd. sius locū dntaz rapps. murtand ipz canus bz
i die usqz ad sex dies. z dntent. **V V V V V V V V V V**

Aliud ad rapps eqz dntanda. **E**t mianon. 3. 1 agrippa.
3. 1. diathec. 3. 1. psgolle. 3. 1. Runtu. 3. 1. alazgan. 3. 1. hpa
castatim. 3. 1. areneue. 3. 1. S. Et p dnta oia miltant. z fiat vnguent
qd cur velle z bonu p rapps z restis. **A**liud ad rapps eqz dntanda
ampt canus. duas. fura grossituz et pauratuz coq cu guallo. z ipz hñ
pusta ad mez implatu. z pone ipz sup vna ptra. z pñoz sup dntaz rapps
zadnd ul nō zadnd. sius locū dntaz rapps. murtand ipz canus bz
i die usqz ad sex dies. z dntent. **V V V V V V V V V V**

Aliud ad rapps eqz dntanda. **E**t mianon. 3. 1 agrippa.
3. 1. diathec. 3. 1. psgolle. 3. 1. Runtu. 3. 1. alazgan. 3. 1. hpa
castatim. 3. 1. areneue. 3. 1. S. Et p dnta oia miltant. z fiat vnguent
qd cur velle z bonu p rapps z restis. **A**liud ad rapps eqz dntanda
ampt canus. duas. fura grossituz et pauratuz coq cu guallo. z ipz hñ
pusta ad mez implatu. z pone ipz sup vna ptra. z pñoz sup dntaz rapps
zadnd ul nō zadnd. sius locū dntaz rapps. murtand ipz canus bz
i die usqz ad sex dies. z dntent. **V V V V V V V V V V**

Ad dolores equi dicitur tria habere ginzano i auricula. **Q**ui xps natus fuit nullu
dolore passus fuit. fuge dolorem ad dolorem xps te persequitur. **v v v**

Unguentum ad equos minus teneros pedes habens qd non possit tenere cla
uas. **E**ss sapin. arbor. gabon. zafine. mastic. Huius. puzispanne.
et puz manualis. et pone eos ginzas i auro foris et fac molliri per unum
diem et lingue circa coronas pedis et hoc est unguis attractum. **v v v**

Ad gallas equorum eximere bonum. **T**olle mastic. et sale et pista bene
ballit. et masticum cum glacia omne et fac duas lutas et pone de istis sup
lutas et mitte sup gallas circa gambas et fac plumazolos quatuor ginzas
et duas. Pone eos sup gallas ita qd omnino et plumazolo non tangat nung
gambe. **P**ostea ampe bmda talis ligata stant circa gambas et non remoueat
nisi de fac i tratu usq ad dies idem et plumazolos balnea in vino
ut melius stent supra gallas. **v v v v v v v v**

Ad equorum rapas radit pillu usq ad coru. **P**ostea pone fero calidum
sup ubi est rapa donec coru lauit occidet. **U**ngue cu isto unguento
Ess. sulphur. alius. fenule. et tria. illius puluerem et duas de pizola
marzola. et de assungia sine sale et ea colas dimitte fugidari. et de augito
donec mi fongat. Et postea Ess illius pulueris et de pizola marzola et de assu
ngia bene liquata et collata et hoc ipz i parapsid et est unguis fitz. **v v**

Remediu qd oes tunc factus impierit i dolo equi. **S**ali aq sufficient
infusus ut i auro qd melius est nltz valz qd tunc factus impierit i dolo. **v**

Sung. ut pili nigri equorum veniant albi et c. **P**one talpa mortuam
i aq et per tres dies dimitte et tu ipa aq laua ubiqz voluit et pili mutabunt.

Ad morfas equi p lauit cu opno vino calido. **C**on bo aut dissuas. ampe
fina magis unius et unguis morphas ut morne qd i breui libabit. **v**

Ad molles equorum. **C**on quantum vini argenti et distempere spuo

Ad omnes equos. Tempus vni gallinæ et ipsi cordas. et aqua arpus
 lini et morda bene et vix i aliquo vasculo in aqua et omnia pisto
 et arpus biocni eius et tacta i ore equi ita qd aglutinat. **P**ostea tacta i ore
 sine olis colline. **P**ostea an. sup vni et vix et tange sup lumbos per qd
 dignis et sic libetabit. **A**llia medicina ad idz arpus sem crato et tuc ipsi
 et da equo p tres dies et mone. **A**llia medicina ad idz arpus de sale sabroz
 et aqua calid et pve sal sup ditz i aqua calida et da equo biter et m
 fumat. **H**ominibz.

Ad antiquos huiusmodi equos. **¶** De solis arbutuelli q' vocat' lavaia et
millaia cu' anona / et da equo comedre z libabit.

Ut equus magis infundat, et si cit infundat, libabit. **T**empus officialis de
etale, et fatus, ipse forat i medietate, ubi madbit, locis forandi z
pone i forat eus dmi filius, et lega ad collu equi i zuffito, i auricul
uel i fieno suo, z qm equus portabit, magis no se infundat. **S**i vero ist
fius fuerit libabit. ♀ ♀ ♀ ♀ ♀ ♀ ♀ ♀ ♀ ♀

Quando equus nō pōt curare: ut stallare: vel hñ dolores: ut ē infirmitas
 Tempus a ligno sambucus et puer equi nō ipō ligno: et puer i adu
 curat i capite et adu solet et libatibz et aliis est pbatibz. ♀ ♀ ♀ ♀

Ad ingratissimam equi manum. **C**etera hinc q̄ uocat a p̄sonarū et apud
uicinas idit astilla et refusa in ip̄a uisus eq̄ et ingratissimū. **v v**

11
Ut equus non sinit id est non claudet. **T**empe lapides vni parum et perfora
turi et liga i fine caude equi et librabit qd non potest sinit. **v v**

Ad uentres nullis qd accidit occasione mali pulmonis. **A**d radicem
alix qd caude qd sit hln qd uocat nuxet. et pista. et cum az oleo. ollue.
et aqua. et cola. et da bibere equo. **U**el acipe d una passa mundata ab ornil
fuis. et da ei comedere p septem dies et est probabile. **v v v v v**

Ad curandis facit p d lingua equorum et hominum et aliorum animalium.
Tempe una passas monnataz se ore bñ per tempa cum oleo
et sale et refusa linguas illorum animalium his l et cu dñta medicina et libabit.

Ad eis infirmitatibus equorum curandis. cu medicina q uocat fenugru
et cognoscendi virtutes et proprietates suas. **S**anas q medicina que
uocat fenugru sanat oibz malis equorum qd sit i corpore eorum sic stoma
cho malo. splenis. et oibz malis mibz corporaliu. et qñ non
pot comedere equus et qñ non pot urere. Et malo uentrositatis. Et purgat
lene malos humores. sicut sanguis. coctus. fleuma. et melancholia. et
oibz malis equorum. et tantu sanat animalibz rationalibz qd irrationalibz.

Tempe eis uolumus dicere quomodo debet fieri. **T**empe illud fenugru qd ubi
plantat et facias ipz bñ frangi. et ponas i quadam olla pura et noua et
pone tantu aque ut coquat totu fenugru. **P**ostea pone ollaz supra
ignem et facias. aque cu igne temperato donec bulluerit et qñ fuerit bñ
coctus et fñ i modis suat. pñ i ipz quatuor libras butiri vacui
et totus et quatuor libras olei scim hñ. et olei lino et 3. p. olei mui
et 3. p. olei roxat. et misce hor oia simul i sua fenugru et dñ bñ hñ
oia cu uno bacillo donec optime inuiscerent. Et postea aufiz ollaz ab igne
donec tepidat. et istuz fñ fenugru diuid i tres partes et da bibere equo
p tres dies. si non ult bibere pñ a infra p guttas. et istu fñ fenugru

[illegible]

A Trapes pmanenduz sunt. rap. alio. daimonib. tardunt. vart.

dominum yohannem xpi obmpt. In nomine patris. et filii. et spiritus sancti. Amen. **Q**uesto si uel forte ruerit a zuzimo luno puz latho. autem chel latho. **S**ole. e. far chel fua. bada fula zappa. e. futo qstio di tre putini et tre aue
 mania e duc tre fua. le supstute parole fula zappa. e. futo qstio di tre par
 ni. e. tre aue manie al honore de mesi dumenedis e qui culmari sta zingone
 a zingone mudi e qstio e vero e pbanissimo e canatoli. may no li torna. **V V**
Ad guardas equoz. nulla medicina mntu pdr qm iudare uenag. **V V V**
Ad scabie equo. An. bachas lauri z tre z bullas cu uio z abluo eq. z libabit. **V V V**
Ad equo amorbato cu coctio no suffit. An. fura rure z absinthij z uini albug
 z uigun albua ouoz z cicuti. et misce fil. et cola cu una pena z mte i. **V V V**
Ad equo infugidat. An. olz perleu. z uini albug z misce i. qdag dale. et mte i. **V V V**
 equo z pdr. lazu. si gulla si no multu e infugidat. et si mly e. coquag. cu l
 fiente iuxta maxillas z da ei bibo pdrta. **V V V V V V V V**
Ad malus equi qm sibi tremulat cap. et est i. articulo moris q. g. f. u. d. v. d. **V V V V V V V V**
 cap. stelli. fua. vera q. e. d. auricula. abutag. pdrta. ad pdrta. ad unam. onzag
 z libabit. ignem. sed no mada. totu. **V V V V V V V V**
Ad callu eq. si equus est pdrsus i. uictura q. f. u. r. at. callu. z ad lori. z f. u. r. at. u. b. **V V V V V V V V**
 i. calu. et are. mel. z sal. t. u. z. f. u. l. l. at. z. cu. f. u. p. a. calida. puz. ibi. duabz. u. m. b. i. duabz. d. l. z
Ad cura suposti ul schmelle ul calag i. grombz. An. calag. z pdrta. z sepi. calu. **V V V V V V V V**
 cu. ca. fil. z. d. p. illa. suposti. cu. aqua. f. u. g. i. d. a. z. f. u. r. o. m. l. u. d. z. f. u. r. a. g. u. n. a. p. a. d. d. l. a. g.
 d. p. d. r. o. s. q. u. cu. calu. z. p. o. n. e. f. u. p. u. g. Et. igni. ar. om. cal. cutu. d. u. z. m. d. a.
 z. albz. puz. u. m. t. l. l. u. cal. f. u. p. p. o. n. e. i. f. u. p. d. i. c. t. u. m. m. a. d. i. a. g. z. l. i. g. e. cu. u. n. a. p. e. n. a. z. r. e. m. o. z.
 d. l. a. g. ad. f. r. a. g. d. i. e. z. e. l. l. e. u. a. b. i. t. f. u. p. r. a. o. s. s. i. g. et. si. m. t. r. o. d. i. e. n. o. e. l. l. e. u. a. u. t. p. u. z. u. z.
 z. e. l. l. e. u. a. b. i. t. f. u. p. o. s. s. i. g. et. cu. i. n. t. e. l. l. e. u. a. t. i. s. d. a. l. d. a. p. l. a. g. i. i. s. t. h. m. o. d. An. a. r. t. u. z.
 cal. et. l. a. u. a. p. l. a. g. z. a. c. c. i. p. d. e. p. r. i. a. n. a. o. l. l. u. o. b. u. s. h. y. f. i. r. a. g. i. p. i. g. n. a. m. z. a. p. r. i. d. e.
 puz. f. u. p. u. g. z. f. a. n. a. b. i. t. **V V V V V V V V**

Lib ipocritis di firmitatibz eoz et curis eoz

¶ Incipit vba yperatig

¶ Caply cognoscendi naturas equoz

¶ Caply curandi conantiaz idest strangulomuz

¶ Caply curandi refectaturaz equoz

¶ Caply curandi amoyraz

¶ Caply curandi malinas capinz equi

¶ Caply curandi retorquuntiaz labioz equi

¶ Caply curandi bava q̄ descendit ab hore equi

¶ Caply curandi infirmitatez oculloz equi dilluraz

et panuz 2 videri de die et no de nocte

¶ Caply curandi reumaz oculloz equi

¶ Caply curandi panu orloz equi

¶ Caply ad veteriaz tussiaz equi

¶ Caply curandi infirmitatez que vocat hendimen

idest febus acuta

¶ Caply curandi nassaturaz q̄ vocat p̄uollit

¶ Caply curandis equoz qn st̄ infull

¶ Caply curandis talva idest inflato

¶ Caply inflatue potenz equi

¶ Caply curandi malū xmi equoz

¶ Caply curandi inflatoz q̄ adueit occaria

ferunt ul cadunt ul allic magagnie ver
carnū sup fluat ul uetulitaz ul reume.

¶ Caply curandi apstema equoz

¶ Caply curandi fistulaz equi

¶ Caply curandi magagnaz de spanula

et refectiohonz de vixis anuoribz equoz

CMediana ad refectanduz ignez. et iuuat cunctis
et iuuat apostemat q est d malis humoribz
callida siccis et acutis

CCapitulu clauu equoz curandi

CCaplz curandi infirmitatez venaruz
de vixis et rectis equi

CCaplz curandi infirmitatez nuoruz de genibz
et nuoruz de gambis anuoribz et reuorubz

et curandi nuos amudatuz curanz equi et zaiduz

CCaplz curandi gallas et desnodaturaz iunioruz
peduz equoz et malu aronaz peduz equoz

CCaplz curandi equi qn no pot bi bibere

CCaplz curandi supressuz et aruoruz q adueiunt
i uicibus peduz id est maluz spinelle et nalla
tuz duraz i gambis equoz

CCaplz curanduz ad crepatas id est grappas et
morluras et scissuras

CCaplz curandi malu fete qd venit ad
ungulas peduz equoz

CCaplz curandi malitiaz peduz equi sicut scantuz
et clasmatura id est podagra

CCaplz curandi malu formette q adueit i pedibz
equi et inforzat pedz equi et no cessadat

CCaplz curandi maluz buelli cultum equoz

CCaplz curandi scabies equi

CCaplz curandi bruciaz equoz

CCaplz curandi sexcipituz equoz

equorum. lorum. vel aliorum animalium

Capitulum de contrariis et virtutibus eorum
et ad quid iuvant

Capitulum curandi omnes infirmitates eorum
et medicina que vocatur fringens et
cognoscendi virtutes suas et proprietates

Capitulum noscendi vel curandi proprietates
multorum animalium et virtutes eorum et ad
quid iuvant in apio dicitur proprietatem
officelli dactilli

Debere hinc que vocatur lamburum

Virtus eorum que vocatur squilla et proprietates
sua et ad quid iuvant infirmitates

Capitulum cognoscendi custodias eorum et virtutes
eorum et quo modo debent custodiri

Procuramus ad febres eorum

Sapientissimus yppocras medicus iude. fecit librum istum. et
ordinavit eum in hoc libro curas animalium in rationalium. scilicet
in equis. mulis. ludis. asinis. et aliorum animalium irrationalium.
et curas quas dixerimus invenit suo sensu. animo proprio
et veritate sua scire. Et ordinavit in hoc libro predictas sa-
pientissimus yppocras brevit. Quia iste yppocras erat do-
ctor et sapientior omnibus sapientibus qui in suo tempore fuerant. dicitur enim multum
magis et discipulus doctorum et erat in tempore Caudie regis. **F**ecit vero
super dicto infirmabat quidam filius de murellis que venerat super alium
diligenter. **F**ecit enim fuit deus medicus qui erat in syndio et iudice ad se

2
venire et qui in sua pueritia afflicti sunt. Et comisit eis ut curarent suum de-
cellum. Et nemo istorum sciebat eum curare. Fuit eis rex supradictus ipse
ad se venire et comisit deicellum suum ei in curam ipsius. et deicellus supradictus
cepit meliorari propter curam ipsius. **¶** Alii vero medici de hoc multum
gollebant quod non poterant ipsi curare propter eorum medicinas. **¶** Cogitando autem
unus ex discipulis ipse curans qui erat unus de medicis qui eum curabat. **¶** Erant
hinc mudas magnas quoniam deicellus non poterat per eorum medicinas liberari.
¶ Dixit vero regi dominus iste tuus deicellus non potest liberari per ipsorum neque per
aliquem medicum quoniam signa sua cognosco quod nunc moritur. **¶** Dixit eis rex ipse
quid dicas tu de isto meo deicello. dixit ipse libabit de infirmitate sua per
virtutem dei magnam. **¶** Dixit rex discipulo quomodo cognoscas tu quod deicellus magis
debeat mori de isto malo et magis tuus dicit quod libabit. **¶** Dixit discipulus scio
quod per signa quod cognosco in lingua sua. Posuit vero discipulus rursus primum
in extremum digitum suum et dixit apertis ostendit linguas suas ostendit autem linguas
suas et refugavit sibi linguas cum digito suo torcato. Existente aliquantulum
deicello obijt. **¶** Videndo autem rex quod verba discipuli fuerant vera tenuit ipse
per suos medicos et honoravit eum et posuit eum in loco sapientium et dedit ei
multas pecunias et omnibus aliis medicis. **¶** Dixit vero rex familiaribus suis multi
discipuli sunt meliores magis suis. **¶** Videndo eis ipse quod rex dedit ei
licentiam sine culpa et cognoscendo quod discipulus suus forte sibi istud dedit
speravit quod non magis curabit animalia rationalia et incipit una cura
animalium irrationalium usque ad mortem et de ista arte fecit multas libras
multasque curas probatas et mirabillius. **¶** Audiendo autem rex candem
sensum ipse curans et curas equorum misit per eos et fecit sibi maximum
honorem. Et supradictus rex faciebat magnas equas et per ipsum dabat
et per virtutem dei curans qui in ipso erat liberabat equos. **¶** Deo precepit rex
supradictus ipse curans quod componeret librum unum brevis de curis
equorum et de generationibus et naturis eorum. **¶** **¶** **¶** **¶** **¶** **¶** **¶**

Verba ypoctans Inapiunt. *V V V V V V V V V*

Ego supplico deo. Substantia & Substantis. et nā nāz. et creatura creaturaz
q̄ dicitur michi boni intellectus & adiutorii ad operandū libz istis et ordinandū
et ad finem pducē cū laude & honore dī. et ad vīz honorē dñe rex. Caldre
Tendit. cū hūc libm breuit a floribz libroz meoz antecessoz. ex libris
sapientū mōz. qui libri muent fuerant i. armenis regis. Et Inapiunt
Dicit & nātis equoz multoz assynoz lūdnoz & d. gñitiz eoz. *V V*

Capitulum agnoscendi naturas equoz. *V V V V V*

Quia q̄ dñs creauit aialia irōnalia. sic creauit aialia rōnalia. i. uicē.
venis. Nervis. & cartilaginibz & cartilaynis et musculis. Et id aial equi
indigent cura. medicina. & curia. sicut & homines. **Q**uā hōies hnt q̄uor
hūores. s. Colere. sanguis. fleumans. & melancolic. et isti quatuor hūores
sūt cā infirmitatū hōies. et cā infirmitatū bestiarū est cananthe. id est
stangyonis. id est talva. id est inflatio. **O**ptima cura cananthe est salutare
venas. templaz. et equere. **O**ptima cura talve est salutare venas. gule
et vngue. euz igne. quia nature bestiarū nō sūt ex una qualitate. **C**ōp
lexio equi cala est. et ideo sufficit magis fugus. q̄ calidus. **C**omplexio bo
mille est tempan. callous. & fugus. et ideo sufficit magis fugus q̄ calidus.
Et equi & mille q̄plexio eoz est siccā. et q̄plexio asini est fleumans. et ideo
est magis fugidus q̄ calidus. et hūores sui sūt corrupti. Et cananthe est
fleumans equi. **B**olva bo est veneni eius. Et dixerūt alij sapientes
q̄ nature equoz sūt tres. sicut. **C**ananna. **C**holva. **E**t sanguis.
Sed inuenimus q̄ sanguis est radix istarū infirmitatū. **E**stat cananthe
i. capite. bestie i. collo. pectore & medulla spinali usq; ad medurtatū dñi.
Et pp̄ has cāg. ueniūt infirmitates quas diximus. s. dolor capitis. d. billus oculi.
lorz. Oribz. Dolor templaz. et nō vlt. comedre. Dolor auriz & mani
dayon auriz. pallatay. Inflatio labioz & reflexio oris. grossitudo lingue.
dissendre. bauis. Depillare. cumaz. et visus. et pilloz. Inflatio pectoris.

De cura auris & naris & oris ul' gule. & multis reume q' descendit i ista loca.

Cura vero talis e' i' medicatu' bestie usq' ad auras. cura. et pedes. Et curia
talis venient infirmitates quas dicimus scilicet. Venositas. magagna. Bu
llus. Yordus. Inflatio. priuile. Venia i' corpore. i' auribus i' priapio. et
testiculis. malis vesicis. herma. infirmitas testiculorum. exire cullam. passare
sanguinem. Abstinere purgationis. Exire q' fundamini gstra. Cadere pillosus
cauda. **C**lauidia corporis. et ois infirmitates q' istis opantur. et esse possunt
q' infirmitas iste venient simul. s' chonantia et haboe. et bestia potest
perire curia istarum infirmitatum. Melius e' curare infirmitates a primo
radio. sic ho' q' purgat humores superfluos de corpore suo curat sanus. Si
no purgauerit cadere poterit i' fortis infirmitates. et post labores magnus
liberabitur. Et ideo infirmitates debent curari a primo radio cu' virtute di
catonum. **E**t archo ois qui voluit intelligere librum istum debent hanc litem
intelligere sciendi infirmitates. curas. et medicinas. quoniam simplex no' est
sicut sapiens. Cura sapia e' lux. Simpliarius ho' obscuritas. **C**ura lux
est obscuritas e' i' corde. quoniam lux curat de corde et videt ois. Et qui facit
artes cu' sensu melior est illo qui facit sine sensu. **E**t ego ypothecas addi
physicas i' tra sandie et indie. et recepi doctrinas eius et sumus sensus. Ego
velut fui ista arte magno tempore. et p' virtutem dei nra creatonem curam mltis
hoies et liberati st. **P**ostea laboravi de cura animalium irrationalium. i' equis.
mulis. asinis. et ludonoz. et fani nra corpore. et temptavi ossa. nervos.
venas. musculos. et oia alia membra. Et sciam q' radices corpore st' chonantia
et haboe. **C**urare vero chonantia. est ponere medicinas p' naves et fallaxas
venas caput et gule. **C**urare vero haboe e' fallaxare venas caput et
gambas. **C**honantia aut potest esse infra carnes. et coram. Cura vero sua
est ponere medicinas p' naves et potest esse i' sanguine. cura sua e' fallaxare naves
sicut diximus. Et infirmitas supradicta advenit i' estate q' est fortis calor.
Cura sua e' melior i' principio q' i' ultio. Et si acciderit ista infirmitas i'

allio tpe qd i isto qd diximus. dely curare sz curaz istuz nu libu. Et si istuz
rabe venit int carnes z pelles. Cura sua e in adre. Et si uenit i sanguine
cura sua est fallaxare. et ista mallina accidit supdicta accidit tpe hyemis
i feni fugore. Cura sua e melior i pnapu qd ad extremuz. Si eiz ista
infirmitas aduenit i allio tpe qd diximus. dely curare sz curaz istuz nu
libu. Id curat dely intendit istu nuz libu z un dely sz pcepta nra. **V V V V V**

Capitulu curandi conantiam id est stranguriam V V V V V

Quando conantia aduenit i hyeme. Curat de virgis viridis crespis et fanag
lene coqui et accipe de aqua virgazy credo uelut dicit rauluz libraz quatuor
et de oleo olive libraz vnaz missata har z ac de ista mediana et pone i
naro equi z libzabit. **V V V V V V V V V V V**

Capitulu curandi refredimentaz equoz V V V V V

Allia mediana qd conantia accidit equo fortit et no pot comedre. Curat
vnaz gallinaz grassaz et oard eaz et pilla eaz cu aqua callida et noli
appone corpus suuz. et fac eaz coqui sanaz cu aqua z sale et qd fuit
bui certa pone eaz i quodaz saculo z ligu saculu. It melle equi ita qd
furnus vadat p nates equi z dicit. donec refregidati fuerit et postea
aufferaz. et eiz har cura libzabit. **A**llia mediana ad idz z halve
fuit et oibz allys malatys. **A**ccipe de flore farine furnit et fanag eiz
flores melleidinaru sballit et tempa eiz bu cu aqua et pone de fermenre z
fanag vnaz fugitaz et fac eaz coq i cinere calida z custodias bene ne
oburatu et postea ponas i aquaz i vno vase et fanag fugon i aqua z
fanag collare bene aquaz et teneas equi i sin. et da eq bilre de ista aqua.

Allia mediana acc tua oua z pone i uno vase et pone supius arctum
fuit p dug ul p tug dug dimitte dicit forte roze fuerit melle. Et po
sta facta i gulla equi sana. **S**ixto melleidinaru fuerit fanag p alia mo
z cu har cura libabit. Et si melleidinaru fuit salaxa uenay qd sub gulla.

Capitulu curandi Cimoyram equoz V V V V V

A Cape vini gallici et facias occidi et aperire corpus suum et mundare bene
et fac eum coqui in quodam vase cum omnino pisto et acipe blediu denu
llatu cocti et puer in ore equi et postea iacta in q sunt oleum olive et postea
acipe ferru vnu et coq id est calletat in igne et tange sup lumbilloru ali
umbilicis p quatuor digitos et sic librabat **A**llia medicina ad idz. Acipe
semi citre et hie bni et da equo p tres dies in mane et librabat **A**llia
medicina ad idz. Acipe de sale fabioz et acipe aquas callidas et pone sale
sup ductus in aquas callidas p dictas et da equo bni et tunc suat hoibz

Capitulum curandi mullinaz caping equi

Quando videntur in aneuria caping mullinaz caping similes facias
coqui cum oia et sepe et facias lacu ad puer. In loca de oventia uny
vngt cum oleo olive p septem dies et de suo farime postea vngt p duas dies.
Et cum suo genelle vngt p duas dies **P**ostea lava cum aceto et pul
ueriza cum pulvere mortelle

Capitulum curandi retorquuntur labioz equi

Post decem dies conante sepe retorquuntur labia ad vnu latz **C**ura
sua est coquere labia lateris totu et tunc venas albas q st in me
dio puerunt in supore labis muf. Et p istuz curare reitunt in loca suo labia
p dicta. Et cura venarum cum medumy supradictis

Capitulum curandi banos q descendit ab ore equi

A Cape mel sal et acutuz et missata simul et molea id est balnea vni
panu et refusa pallatur ouz sepe

Capitulum curandi infirmitates oculoz debilitat et panis
et videtur de die et no de nocte

A Cape epai sra et pista bni et au suu eum et pone nos guttas in oculis
equi et fallaxa venas caping et venas q st in oculo **A**llia medicina
ad idz et suat qui vident ante oculos sicut musculi **C**ura semi atropis
et facias tutare et cinere et pone cum canello vno sepe in oculis equi

Capitulum curandi remanens oculorum equi

Quando remanens descendit i oculos pinolam al/plan/ faciat lupi. Coq/ Venas q/ est i capite cingit ai ferro callid/ et oculos angulorum qui st/ apud fauces. et faciat fallax ore de venis templaz/ i medio 2 no dimittas exire multas sanguines. Et ista cura p/iat i panis et ob iacur/te oculor/ Si vero ca/ fuerit ip/ hyem/ pone medicam/ in manus p/ hui/ dez 2 d/te allui et istud faciat sepe

Capitulum curandi pannu oculorum equi

Acapit/ scilicet mangu/ et tere bñ/ et arne ai p/ano solili. et suffla/ auz canello i oculis equor/ qui patiunt/ infirmitatib/ **A**lia medicina ad id/ Ar/ farina 2 sales ad et ardu/ fauag/ 2 tere bñ/ et arne et auz canello pone i oculis **A**lia medicina ad id/ Ar/ sem/ at/ piaz ul at/ plic/ et quinq/ grana p/ p/ tere bene. arne. 2 p/ ai canello i oculis qui et curabitur **A**lia medicina ad id/ acup/ vitreii aced/ videt d/te vitreii 2 tere bñ/ 2 pone ai canello i oculis 2 iste medicam/ st/ p/abilly

Capitulum ad veteres tussas equorum

Acapit/ de hillys arboris que vocatur sauina 2 faciat p/stru/ et mulla/ auz anona 2 da equo comedre 2 librabit

Capitulum curandi infirmitatib/ quocumq/ hendimen/ idst/ febri/ acuta

Il p/ncipio istius male. coq/ equi infra schenale 2 aopaz 2 salara equiz de oib/ venis q/ st/ ad fallaxanduz. et i stabulo suo fac/ arde/ tamaritubu/ aced/ videt d/te tamaritubu/ et sumuz euz eat ad equi/ et fac/ ista cura p/ tres dies et si p/it co/ fac/ equi stare ai frume ut n/ia caping/ et calli mo/ llerit **A**lia cura optia ad id/ Ar/ olz oliue 2 fauag/ bullire. et coq/ ai ap/ equi i leas q/ d/temuz st/illat/ saluat/ amboz later/ de capite calli et m/ capite frontis et i medio p/ctus. et gstra grima et st/ schenale ab/ abolz laterib/ p/ p/ aopa et i capite araze et amboz gabas ant/ruoz/ astra. et amboz capita de p/ctus p/duz de foris et i p/ctus/ cilaz de foris

et postea fallaxa venas equi et libramur v v v v v

Capitulum curandi nassantias q' vocant porcelletas v v v v v

Iste nassantia nascuntur de malis humilibus et de ple qui si parantur mat-
tur autem aut aliquis de ple eius habebit per ante habet ipse Cura sua
est coque cura nassantias cum aqua et postea ac de furo arbutilla q' vocat
bauriecha et pone sup nassantias. Et i loco cocture cura cu oleo succulane
zencstis aceto et mortilla et feras custodire equi per xxx dies Alia cura ad
idem feras cu nassantias et postea lava cu lesimo et vng cu pegola nigra
liquida vel aut puluer mortille et puluer loci cocture et libe ablatum

Alia ad idem medicina accipe porcellanas cu radicibus suis et porta melle
de uno quatuor de alio et tunc h et pone sup nassantias et ista medicina
est sufficiens v v v v v v v v v v v

Capitulum curationis equorum qm st infusi v v v v v

Quia istius infirmitatis est multum coedere vel multum bibere qui h' fin
Et per hac eam mouent ventositas i iuncturas Cura istius infirmitatis
est impastum vel impastum pedis equi et fallaxare venas gumi que
supius st vel venas portus postis lignis portis cu vinculo. Si vero
infirmitas descendit ad pedes fallaxa venas de iuncturas melle
Et fac vngre iuncturas gumi cura et portus cu oleo olive grassa
allea et sale pistata h et fac istas cura una die et emittit allum
et sepe dux librabit equus Et postea da ei comedere de feno fieschi
et ampe postea de vino luno et matu et feras vng cu aliquantulo
are et dicit aliquantulo tepidare et pone i nary et da ei bibere Et
cura vngulaz cu medias et eaz infirmitas v v v v v

Capitulum curationis talia idst inflata v v v v v

Il quicquid loci inuenit inflato corpus equi apponas cu lancula p
plura loca stillet et refuga longi dux sicut sanguis ut aq' zana
et postea refusa locu euz aceto et sale dux feras elum et istud fa

cius sepe. Et postea omne unguentum et cerne et tertia cum oleo olive et
ungere locum et liberabitur cum hac cura. Si vero locus fuerit multum durus
aut rarus unum de ferro et coque in igne et postea cum ipso loco inflatus
si fuerit in loco secundo inflato facias scindi et cura cum medicamentis singulis.

Cura inflationis partis equi notandum.

Quando apparuit inflationem partis equi scilicet equi de venis genarum
et pone super partem emplastrum de puer et fanga equi cum hinc que
vocatur carbida id est

et custodias equum per xx dies.

Capitulum curandi malum hominis equorum

Quando advenit ista infirmitas equi multe inflationes apparebunt
similes curis et glandis vel similes multibus. Mellis cura a

principio est ligare locum cum bindellis et per istas curas apparet infirmitas

Et accipe folia tineria tamaris vel tamaris et facias bene coque

in aqua et in illa aqua pone de farina ordei et facias illud bene spissum

et pone super loca inflata. Si vero inflatione apparuerit in testiculis

vel pappi vel in illis partibus accipe butyrum macinum vel terebinthum et unge

locum cum ipso vel cum ipsa. Si vero descendit in arum vel in gremia aut

in gambis aut in alia loca accipe facias incidi in loco in quo moritur et

in alia loca si fuerit aperta et facias aqua cum rarus uno ferro. Et

si non fuerit aperta et fuerit molla facias aperiri et aqua sicut diximus

Et si fuerit dura accipe facias de seime liny et de grassia fusa sine

sale et de assongia putana et de firmo et facias facias spissum et

pone super loca et liga sicut diximus. Et postea facias aperiri et aqua

cum rarus ferro sicut diximus. Et alii ponunt lacum de malum domini

mellem et ponunt in loco inflationis. Alii vero faciunt lacum lane hinc

grasse et ponunt in partem equi et iste est bone medicamentum et ista infir-

mitas vocatur malum hominis. Quiliter servatur ad ventositas corporis

et ad malum hominis et ad stranguriam et ad scabie et ad omnem

malitiaz dorsi melancollat colorez / impingueffor et purgat. cū hūoribz. **E**st
eū aqua oluiz et succū gencie blancor. et mel. et facias ex his elixir. **E**
facias istaz medianaz i fundamitz equi p. nos dies. et est iucundus. **A**liud
elixir ad ingratillaz equi acupz radiaz gluton et ordiz et pista. pone
i aquaz et dūtr p. vna diez nūlez. postea facias bullire et postea cola
et dimittit refrigerare et pone sup fundamitz equi. **C**oncedit aut suū su
ordiz mollecatiz et fac istaz curaz p. tres dies. et h. cura iuuat strango
re et malo vni et impingueffor. **V**el emmiz sup flue. **V**el ventositatiz. **V**el reurne. **V**
Saliqua inflatio apparuerit i corpore ex occasione ferite ul caduce
ul mali vni ul alie magnae ferit locuz inflati. et ex pte lene
dūtr avertit putred q. est mī. et pone sup locū piaz tepidaz. **S**i dū
inflatio fuit dura facias eaz vergare cū igne. **S**i inflatio fuit ex occasione
zardi. facias bñ radie locū mali et facias locū scarificare et refuga ferit
eū ferre v. amollit. Et p. v. cū cura et grassa. **S**i v. zardiz fuerit
facias bñ vergare et custodias equi p. h. dies. et cura curamiz cum
ungitura olei p. septem dies. et postea cū succū facie furnit p. dies dies
Et postea lana ruz orto. et puluizā cū puluiz mortille et curabit.
Mediana q. fuit ad p. impui inflatiōis acupz folia vlmū nigri acta et
fabaz sine saraz et feni gromi. et pista h. et tempa cū oleo et melle
et fac emplaz. et pone sup maluz. **A**lia cura scarifica inflatiōez
et bullie. curaz. grassaz. et olleū. et moles vna gustaz mūg et cup. cū
ipā inflatiōis et custodias equi p. xv dies. et si i aliquo loco essent
supflue carnez. cura h. q. diximus i ista cura inflatiōis. **S**i fu
etura ul inflatura fuit occasione ventositatiz scarifica locū mali et
vng. cū oleo calido et cura actura h. q. diximus. **S**i ventositatiz
fuerint fortiz. cup. amba lana d. spinali cū raso r. ferri et pū
piaz tepidaz supmiz. **S**i inflatio fuisset i spinali occasione ferite

63
fanas eaz. vñ. cū. ara. i. grassia. et custodias. equz. p. xl. dies. i. ana. nū. pra.

Si inflatio fuerit putredine fanas foras i. punga locū bene. et vñ. cū. pax. **S**i hūor fuerit grossi. cap. locū. nū. melle. ul. ampe. fūm. faly. cū. oleo. i. pone. sup. locū. i. liga. hñ. et ara. et custodias. equi. p. xx. dies. Et cura. vñ. cū. oleo. p. septiz. dies. Et postea. nū. fūm. p. dies. dies. Et postea. puluiz. nū. fūm. p. granatoz. i. fanas. ista. cura. donec. libabit. *v v v v v v v v v v*

Capitulum curandi apostoma equoz. *v v v v v*

Si apostoma aduenit equo i. quocūq. locū. i. quo. fuerit. **S**i. malus. radus. ul. folia. eiusdē. ul. farinaz. ordi. et fanas. bñ. aqua. uelut. fūm. spissus. et pone. sup. locū. mali. **S**i. aut. foligina. idst. telle. ana. nei. tempam. cū. ara. i. pone. sup. locū. fūm. **S**i. ampe. fūm. faly. cū. oleo. i. pone. sup. locū. et liga. cū. bñ. dñ. fūm. **S**i. aut. folia. allei. et fanas. ordi. et ampe. et vñ. bene. i. pone. sup. locū. inflatus. i. cū. hñ. cū. appget. ul. dñ. pget. inflatio. **S**i. apostoma. fuerit. dñ. equi. ul. i. spatilla. ul. i. quercilla. ul. ocyū. felle. i. fuerit. melle. fanas. foras. et pone. lauz. **A**lia. cura. fanas. vñ. cū. igni. i. pone. sup. oia. fūm. factus. d. faria. ordi. fūm. faly. cū. oleo. i. grassia. i. custodias. equi. donec. libabit. **S**i. caro. apary. multiplicauerit. fanas. madi. i. nō. dñ. apustemare. aliqua. carnez. mortuaz. Et postea. mpleas. apustema. cinere. Et postea. laua. cū. aqua. qualibz. dñ. i. puluiz. ap. cū. pax. nū. donec. nassat. carē. vñ. i. curabit. *v v v v v*

Capitulum curandi fistulam equi. *v v v v v*

Si p. conuersione. conuenit. aduenit. fistulla. i. parte. caput. equi. **C**ū. sua. est. pone. lauz. ab. amloz. latibz. apary. Et. si. fuerit. i. tub. loco. Lique. nō. possit. pūm. lauz. fallaxa. vñ. d. labro. eq. et pone. i. locū. fistulle. olz. i. fūm. gñ. fūm. Et postea. aut. voluerit. que. vocatur. zaalat. et vñ. dñ. i. fēnd. corpus. fūm. cū. aqua. nū. i. adhepias. locū.

fistulle cuius ea uoluerit et facias stare p tres dies . postea lene loci fistule
cuius . et p puluiz a puluie mortille . et liga capistrum suum albi
ut no declinet caput suu et facias custodie p xxx dies **A**llia mi
dura q iuuat ad fistullas capitis et ad fistulas annibz loci p lone et
et ad plagas **E**t pinguetudines rognem ut rognem p sem . goma et
ponez aliuz pista h . et coqz i aqua et pone i fistula **A**llia medicina
ad idz . ampr gallu allestuniz et pista lni et pone i fistula p tres
dies . et postea uidebit uena fistulle . et eaz dlig madu et pinguet
lene . Et auz hac cura libabit equus **E**t si hic uena fistule mala
fuit de longo tpe no potit magis curari **S**i uo fuerit a breui
tpe cura sua e . saluare uenas q st si gulla equi et aqua fist
ullaz cu hac cura potit librari et curari

Capitulum magnum de spatilla et enflata de uenis animum equi

Quand equus no pot se moue cu cura suo animum occurrat dlo
spatille scias q neuus spatille motu est a loco suo **C**ura
sua est facit regredi i locu suu et pone sup spatillaz piaz tepidaz
et custodie equus p xx dies **E**t si cura eq fuerit inflata facias q est
omixione uenaz que motu st a loco suo **C**ura istuz mali est
cure uenas i loco suo et pone sup locu de piaz et facias custodie
equi p xx dies **E**t si mali sup ductus fuit uenis . durz et custodie
facias equi spatulaz sicut alibi palme q sunt dactylis sicut he
figura infra . et auz curaz mpr et longi . et custodie equus p xx
dies **E**t cura uenarum est ista unguent cu oleo p xx dies
et postea cu lino de facia ordi sine sale p dies dies
Et postea cu gmentis pisto impastat cu arto p dy dies
Si uo h . infirmitas fuerit multuz dura custodie equus
p lx dies et si uenaz no potit curari facias istuz curaz

Medicina ad reficiendum ignem . et iuuat cocture et iuuat

apostolan qd est de malis huiusmodi. callida. sierna. et accuta. v v

Ascipe cordus idst hba q uocant boxalascenz idst v v v
vnde aut fieri et pista bn cu radiabz suis et pve i loca sup
dura. et ista meduca iuuat fili inflationem Et si hnt infirmitatibz
corde no iuuant meduca supdura. Pone vni lacu a spaula vsq
ad pty. si equus fuit plenus carne. Et si fuit macer fora i spatilla
apud nung et pone oibz p foram. et postea tra suauit donec spatilla
et nung reuertant i locis suis. Et pve istud emplastrum si mali
Cape origani saluam et faras gburu et au miz suis et n pa
ai albue ou et faras empliz sup spatillas et pty et p totu locu
mali et faras custodie equi p x dies et liberabit v v v v

Capitulum clancie credo uelit dicere canem equorum curandi v v

Ista infirmitas qz diuinus aduenit i capite spatulle occidit nemi
lagripin. et ista est mltz mala malina ul mallana et aduenit pp
reuma qz diffendit i ossa. et aduenit occisione mali qd diffendit in
venaz pty. Cuius cura est dirigere spatulas cu igne et custodie
equi p xl dies. Et si mali fuit multus forte custodias equi p tri
mies et pve sup locu occure p septiz dies. et postea de suo p dies
dies. Et postea ai sua gremia albi p dies dies. Et postea ampa
cuna curamus et combure. et tunc bn et orne et puluiz sup locu
mali. Alia cura fallax equi de vena spatille et pve sup malum
emplastrum istud. Cuius faras fumi curat stili et tunc pty
sua gremia albi et fac emplastrum sup spatillas et pty sz q dixi
et custodias equi p octo dies. Et si h mali sup dictis fuit nouum
pve sup dictis mali. luti mole et custodias equi p x dies et curabit.

Capitulum curandi infirmitatibz corde de recto equi v v v

Quia istius mali est caduta i frons ut hys similibz Cuius cura
est tirare gremiaz suas suauit donec erigat uena i locu suis

Et postea p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]as rep[er]das sup[er] totas coras ante et retro h[ab]eat et m[er]it[us] Si
mallina fuit p[ro]p[ri]a cor[poris] in igne i[n] m[er]it[us] arbor[um] palme ut supra patet
i[n] figura et custodias equ[us] p[er] xxx dies.

Cap[itu]l[um] curandi i[n]firmatates n[ost]ras d[omi]ni g[en]tib[us] et n[ost]ras d[omi]ni g[en]tib[us] curandis
et p[ro]p[ri]is et curandi n[ost]ras d[omi]ni g[en]tib[us] curandis equ[us] et zardus

Signu[m] istius i[n]firmatatis est inflatio lon[gi] mali. Cura sua e[st] radice
lon[gi] mali et scarificare sine trahere sanguine[m] et ponere i[n] locu[m] mali
emplastru[m] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e et sup[er] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. Si i[n]firmat[us]
fuit foris p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e caldas et custodias equ[us] p[er] x dies n[ost]ras.
Si fuit foris p[ro]p[ri]a cor[poris] in igne i[n] m[er]it[us] arbor[um] palme ut supra patet
cure et p[ro]p[ri]e q[uo]d h[ab]et i[n]firmat[us] est p[ro]p[ri]a v[er]gine lon[gi] mali
igne vult et custodias equ[us] p[er] xxx dies. Et cu[m] suo foris orde fori
fale p[er] duas dies et postea lava cu[m] aceto et pulu[er]e cum pulu[er]e
mortalle. Illa cura ac[er] o[le]i et grassas et equ[us] et balnea vna p[ro]p[ri]a
p[ro]p[ri]a l[un]a sepe i[n] ista m[er]it[us] valet q[uo]d v[er]gine et reformat
n[ost]ras et d[omi]ni g[en]tib[us].

Cap[itu]l[um] curandi gallas et asnodat[us] i[n]firmat[us] p[ro]p[ri]e equ[us]

Signu[m] istius i[n]firmatatis est radice pillos et scarificare lon[gi] mali
p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e rep[er]das sup[er] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]e lon[gi] mali in igne i[n] m[er]it[us]
arbor[um] palme ut supra patet et custodias equ[us] p[er] xx dies.
Si malu[m] fuit foris custodias equ[us] p[er] xl
dies. Si malu[m] fuit medietate custodias equ[us] p[er] xxx dies et lava
vult igne cu[m] aceto et pulu[er]e cu[m] pulu[er]e mortalle. Et postea ac[er]
vult vult et facias obui p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a et pulu[er]e lon[gi] mali
et et arabit.

Oq[ue] i[n] medietate g[en]tib[us] cu[m] ferro calido et i[n] p[ro]p[ri]is caput[us] arbor[um]
et i[n] medietate carpat et i[n] g[en]tib[us] et i[n] n[ost]ras p[ro]p[ri]a i[n] ista arabit.

Cap[itu]l[um] curandi
supraellus

**Capitulum curandi supraossus et cunctas q̄ adueniunt i sūe
tūq̄ p̄dūz .i. malū spinelle et nassaturaz duraz i gāl equoz.**

Quasi istaz infirmitas est ferire ul cadere ul aliamq̄
simillē hys // Cura eorū est fenderē locū malū et purgare et
mundare locū a putredine . Et si malū fuit grossū durū et fere
trahit q̄tra et cūq̄ malūz locū et custodias equū p̄ x dies . et dūq̄ cū
olo p̄ septe dies et postea cū suco p̄ septe dies . Et postea cū pulue
sarcinaz granatūz dūq̄ librabū . Illa cura sanat locū malū et
purgat ab eā putredine et cūq̄ cū oleo et grassa et custodias equū
p̄ x dies . ul pone p̄p̄ pistūz sepe si malūz fuit parū . **Alia**
cura arde vīnū q̄ inueniunt i rōmūz ollūz ul i arboribz et ad
velut dīc̄ arboribz carūdz et facias q̄burū et sua arig. et postea
rad loq̄z malū et pone sup̄q̄ formāz vna frū ul alie iū segdū
q̄ntitatē locū rasi et ligū cūz bīndillo et dimitte p̄ vnaq̄z noctē . Et ista
medicina trahit vīnū malū et cū hac cura librabū . **v v v v**

Capitulum curandi ad repandū .i. grappas et mōlūz et sarcinaz

Ad repandū dūq̄z mūcū et quinq̄z grana ferū bona et quatuor
anū magis idē mōlle . et quatuor dragmaz aloē epatū . et
media vīnūz grassē . Pista h̄ simul et lene tēpore cū aceto et
facias vīguentūz . et lana malū cū aqua frigida b̄ . et postea
refuga locū malū fortit cū unguē sepe p̄ q̄nq̄ dies . Si hac medi
cina ferū i p̄ncipio mellūz erit **Alia** medicina q̄ uiuat ad re
pandū veterūz nouūz et fortūz **Alia** curāz et refuga cū cū malū
sepe et librabū . **v v v v v v v v v v**

Capitulum curandi malū sepe q̄ venit ad vīgulas p̄dū equū
Pone equū i aqua frigida sepe et postea cūq̄ locū malū cū
creta et sepe sepe et librabū **v v v v v v v v**
Capitulum curandi malūz p̄dūz sicut battitura et clāssū
Alia idē p̄dagia

Quod si pedis eque non potest ponere pedem in terra. Cura sua est ponere
per plures dies in aqua frigida. Si non liberabitur per istas curas equi suus
pedem cum igne et cura ventris cum oleo et liberabitur. **N**ota in sciatore est
ungere cum oleo olive vel cum oleo amigdalorum vel cum oleo mellei vel cum oleo mortelle
vel cum sepe discolorato plures et liberabitur. **S**i non fuerit manumera unguere longius
malum cum oleo tepido. **S**i vero clausura fuerit signum suum est frigus
putredines in planta pedis et cum per coronam. Cura sua est ponere superius
panem panem lino molcatum in oleo. Si necessarium fuerit hoc fuerit magis locum
malum cum igne et fende locum in planta et extrahere totas putredines et pu
rige lino longius malum cum alopecuro et chaopias cum lumbis mundis et camphora
et annue munda plagas et custodias equum per xl dies. **S**i clauona fuerit
in planta pedis. Cura sua est unguere locum cum oleo et grassa et si necesse fuerit
cogere eum cum. **I**nterellus et ponere super plantam pedis suum sale suum sale
per tres dies et custodias equum per xv dies et cum hac cura liberabitur. **V**

Capitulum curandi malum fornicis quod aduenit in pedibus equi et
infortiat pedes equi et restat. **V** **V** **V** **V** **V** **V** **V** **V**

Acapere oras et oleum. penula et grassam et aqua huius simul et facias unguentum
et refusa locum malum cum ora et grassa sepe et fac istam medietatem
Alia medicina accipe oras grassam albam vitrum albu sulphur et oleum
de qualibet re quarum unus oncia storacis duri et nigri medietatem onciarum
qui arabum unam oniam et dimidiam. Pista huius omnia et facias eam in quodam pulvere
olei et ponere in quodam vase et lacta superius aquas frigidas postea lava
pasta aquas et de ista medicina ponere si locum malum et curabitur. Et ista
medicina sanat equum in pedibus et infortiat et facit duras ungulas. **A**lia
medicina que sanat malo fornicis. **C**um habet que vocatur lina lupina i. fragola
et accipe suum suum et suum appropos oleum et accipe et unge cum ipso locum malum.

Capitulum curandi malum budelli cultum. eadem velut dicitur cultum. **I**
Ista infusio aduenit oraxiae malloz huius cultor. Cura sua huius
Accipe scorda pomorum granatorum plantanarum i. centurionum galla et

sumach. et h. oia bñ pista et fac emplastrum et pone sup malum. Et si non possit
curare hac cura curat facias madurare totas carnes mortuas et non

tangas carnes vivas et ponas sup maduratas cineres. Stillet et postea pone
sup prius aslas et curabit. *V V V V V V V V V V*

Capitulum curandi scabiez eq. et multis aliis infirmitatibus ut in capitulo ostendit

A Capite zucha saluaticum et facias madi minime et facias eum in oleo
et postea facias eulaz eundem uelut dicitur colare cum oleo et pone in ipso

hlyz que vocantur alchana. pip. et alca. et postea facias locum mali et refusa
locum cum isto unguento. facias equum stare ad solem et ista cura sumat herbis

*A*lia medicina ad idem et sumat ad malum soporosi et ad zardum et ad eum nasci
curas duras. *Capitulum saluaticum. i. aschilla. tamen quoniam est locus mali et pone*

si malum una prius lim et pone istum modum sup prius et custodias ne
tangas allium locum quous coquitur sicut ignis et liga cum bündelle et postea

cura locum sic dixerimus i cura cunctis. *S* scabiez est i cauda eq. hoc est oct

axum fleumatis falsi acum. *C*ura sua est coque venas caude que bona e
p. dug. dugis ad extimitatis caude et fallaxare venas coque e bona cura.

*A*lia medicina ad idem et sumat morphus albis equorum. *Capitulum de una passa*
montanana. sulphur. alca. demistia. olz. et albumi om. et facias coque

et unge locum mali. *A*lia medicina ad idem. *Capitulum salez et liga i quadam*

pina lim et postea facias bullire de oleo et balnea prius salez i duro oleo.

et refusa locum mali sepe. *A*lia medicina ad idem p. b. *Capitulum radicis*

prugue credet uelut dicitur de le radice de le brugne et facias bñ pistare et facias

in bullire cum aqua. p. a. d. p. ano lane appone et balnea i aqua ista

et refusa locum mali sepe et fac istas cura i die calide et sero ungue

locum cum oleo et custodias equum a fugre et custodias oculos suos ab hac

medicina. Et ista medicina est bona ad refutandis unguentum et lauandis

et cum hac cura librabit. *V V V V V V V V V V*

Capitulum curandi verum equorum V V V V V V V V V V

*O*ra istius mali est coque verum cum vitulo. melle. et sale sepe. vel

vel fieri genethie alie. Et istud dicitur nunc e necessarium breue et optimuz:

**Capitulu curandi cōs infirmitatibz equoz et medicina que vocatur
fenu grecuz et cognoscendi virtutibz et proprietatibz suis** V V V

Scias q̄ medicina q̄ vocat̄ fenu grecuz sumat̄ oibz malis ul malarijs
q̄ sūt i corpore equi. sicut stercor. malo milze. malo toris et omnibz
malis mibz corporealiū. et q̄ nō pōt comedere. et q̄ nō pōt curare. et
malo ventositatibz et purgat optimē malos humores corpū. sicut sanguis.
fleuma. collera et mellancolia et oibz malis ul malarijs equoz intra
corpū. Et tunc sumat̄ aialibz rationalibz q̄ i rationalibz // Dicit̄ eis uolum̄
dū quomodo debeat fieri. Ad x ut sit libras fenu greci et fenu bñ frangi
et pone i quadam olla pura noua. et pone tantū aqua ut coopiat totū
fenu grecuz et postea pone ollā sup ignē et fenu cō ignē temperato
donec bullierit. Et q̄ fuit bñ coctus et friz i mēz sua pone i ip̄ libras
quatuor bñ uariū fusti. et oibz res oli sciz lūy et vna vna olei
mā. et vna omniaz oli roan. misce h̄ i fenu fringit et misce bene
et mīna bñ. Et p̄ auct̄ ollā ab ignē et dimittit donec tepidat. Et istud fenu
fringit dū i tres partes et pone i hoc equi p̄ tres dies. Et istud fenu
fenu greci qd diximus mltz est sumatur ad impinguandū et purgandū
et ad facendū stare bñ sanū equū et oibz p̄p̄z pōt dari si vult. an
estate. autūpno. et hyeme. Et cō sapient̄ mēscala hūy oibz p̄baue
rūt istaz mediana et muenit̄ p̄fectam lūy et optat̄ et eaz multū

Capitulu curandi p̄p̄tatz multoz exp̄mitoz et virtutibz. laudauerūt.:
cor. et ad qd sumant m̄p̄w dicere p̄p̄tatz olia dactili V V

Acapitulu dactili et fenu forati i medietate eius ille ubi uidet
lūy forandi dactili et forati p̄ i foratū eius vna filū et ligat
ad collū eq̄ ul i iuffeto ul i cūmbz ul i fieno suo. Et dūz equū p̄mūt
nō magis eut usus. Si vō infusus fuit lūy etabit V V V

Quintus h̄r que vocat̄ sambucus V V V V V

Quando equū nō pōt curare ul stallare. vel h̄ dolo. vel est infusus

Tempe de ligno sambuci percutit eum i. p. equum a p. nec i. collum ipsum. et i.
capite a i. d. et i. libetabit et est p. b. n. g. *v v v v v v*

Olando equus hic tussit et est infugidatus. Tempe p. n. g. v. n. g. p. n. g.
lun et involuit i. oleo laurino et postea involuit cura morsallia f. e. a.
et facias equus aliqui hanc ai. hanc i. ore et libetabit. *v v v v v*
Suntis cap. que docetur squilla et proprietatibus sua ad quam
hincat infirmitates. *v v v v v v v v v*

Olando equus est multus maior. Tempe h. b. a. q. v. n. g. l. q. l. q. p. s. o. n. d. o.
Et cap. saluam i. d. t. a. s. c. h. i. l. l. a. u. l. s. q. u. i. l. l. a. et refuga ai. ipa. d. u. m.
equi a. b. i. e. n. t. i. p. r. e. i. m. p. u. g. u. a. b. i. t. u. r. et i. n. g. r. a. s. s. a. b. i. t. *v v v v v*

Tempe g. n. o. s. s. e. r. y. c. u. s. t. o. d. i. a. e. q. u. e. r. g. n. i. t. i. a. c. o. r. p. o. r. q. u. o. m. o. d. d. e. a. r. c. u. s. t. o. d. i. a.

Necessarium est ad custodiendos equos i. t. p. r. e. h. y. e. m. i. s. d. a. r. e. b. i. l. e. s. e. m. e. l.
die cap. i. m. e. d. i. o. d. i. e. y. **I**n t. p. r. e. b. o. e. s. t. a. n. s. b. i. s. i. d. i. e. **I**n t. p. r. e. h. y. e. m. i. s.
q. u. i. d. u. a. s. e. q. u. e. a. d. e. q. u. e. d. u. r. a. s. s. u. a. n. t. **E**t q. u. i. d. u. a. t. s. e. u. r. e. u. n. t. u. r. a. l. a. q. u. i.
v. e. n. i. a. t. a. i. c. o. a. n. i. e. n. t. e. d. o. m. i. n. u. s. **I**n t. p. r. e. b. o. e. s. t. a. n. s. h. a. d. e. s. i. e. n. d. o. a. d. a. q. u. a. s.
a. r. e. u. e. n. i. e. n. t. e. s. u. a. n. t. **E**t q. u. i. e. q. u. e. c. o. m. e. d. i. t. b. i. p. l. a. n. d. a. s. s. u. a. s. d. e. b. i. s. e. i. c. a. s.
m. e. l. l. i. o. r. a. r. e. **E**t a. b. o. m. a. l. e. c. o. m. e. d. i. t. p. r. e. l. e. n. d. a. s. d. i. m. i. n. u. a. t. s. i. b. i. p. r. e. l. e. n. d. a. s.

Et q. u. i. v. o. l. u. n. t. p. u. n. g. u. e. e. q. u. e. m. a. l. i. s. h. u. m. i. l. i. b. i. s. e. t. i. m. p. u. g. u. a. r. e. i. n. t. p. r. e. h. y. e. m. i. s.
v. i. n. d. i. s. d. a. e. e. s. f. i. n. g. u. a. s. u. l. t. u. s. f. o. l. l. i. u. s. v. o. l. s. u. l. a. s. u. l. a. l. l. i. a. s. l. u. n. a. s. h. e. r. b. a. s.
a. t. t. e. n. e. a. s. **E**t i. t. p. r. e. q. u. e. c. o. m. e. d. i. t. h. e. r. b. a. s. n. o. l. i. d. a. r. e. e. i. b. i. b. i. e. a. q. u. a. s. n. e. q. u. e. i.
c. o. n. d. a. r. e. e. t. n. o. l. i. d. a. r. e. e. i. a. n. o. n. a. s. u. l. p. a. l. l. e. a. s. d. e. h. b. a. s. s. i. a. s. v. o. l. s. e. n. i. u. s. **E**t q. u. i.
e. q. u. e. s. u. e. n. t. b. e. n. e. p. u. n. g. u. a. s. f. a. c. i. a. s. e. i. b. a. l. n. e. a. r. e. i. a. q. u. a. s. f. u. g. i. d. a. e. t. s. u. a. p. u. a. s.
e. i. d. a. r. e. a. n. o. n. a. p. a. u. l. a. n. s. **E**t p. o. s. t. e. a. p. u. n. s. e. i. d. a. r. e. p. a. l. e. a. s. a. s. f. e. n. u. m. e. t. s. a. l. l. a. s.
e. q. u. i. d. e. v. e. n. i. s. c. o. l. l. i. p. o. s. t. q. u. i. s. i. b. i. d. d. i. n. s. a. q. u. a. s. a. d. b. i. b. e. n. d. u. m. **E**t p. o. s. t. e. a. d. a. e. i.
b. i. b. i. e. a. q. u. a. s. q. u. a. n. t. u. m. v. u. l. t. a. s. t. u. g. i. l. l. a. r. e. m. u. l. t. a. s. b. e. n. e. s. e. m. p. **I**n t. p. r. e. b. o. e. s. t. a. n. s.
d. e. h. e. s. t. a. b. u. l. l. u. s. e. q. b. e. n. e. m. u. n. d. a. t. u. s. **E**t i. t. p. r. e. h. y. e. m. i. s. d. e. s. t. a. b. u. l. l. u. s.
e. q. u. i. e. s. s. e. e. n. t. i. s. e. t. l. i. n. e. a. e. q. u. i. d. e. h. e. s. t. d. e. m. u. l. t. a. p. a. l. l. e. a. q. u. i. s. i. t. p. u. r. a. **I**n t. p. r. e.

vero fortis calidi balnea ordus equi cu aqua frigida. **I**ntus bo fortis
 fugus no dlet balneaz et semp missara seu missa i anona eq aliquantula
 palleaz vel sem. **E**t qn equus no pot comedre restura ei q pallant et
 linguaz cu sale. **E**t bo dicitur ordus sanu cred uelut dicit iungu
 de fundamtu idst de corpore equi pone i anonas suas aliquantulos
 lapidaz paruz. **E**t qn equus ignubir multuz ampe lapidaz unuz paruz
 et phora ipz et ligat caput cauda equoz ut eq i librabir.

Precantur ad febres equoz. **V** **V** **V** **V** **V** **V** **V** **V** **V** **V**
Oras. Arachis. lyas. hayum. riech. dicalitay et curabit.

Precantur ad maluz stanture equoz. **V** **V** **V** **V** **V** **V** **V** **V** **V** **V**

Oras vulgar. asina. transi. in lathlem et vole. la sobannura afferre
 ad ipaz. **P**ostea accip de cauda sua septis setas att agropa simul cum
 septis gruppis et postea mado. et postea pone sup pedz patientis maluz
 suoz sit ante suoz sit retro et librabir.

Explisit liber ypoctatis sapientissimi
 de curatioibz infirmitatuz equozum
 quez translatauit a lingua arabica in
 latinaz magr Moyses de palermov.
Incipit comituz de etate aialium

Lib maniscalce eqz. et cure eoz. **R**

Rubrica caploz libri infraſcripti ſbſequentis

Capituluſ cognoscendi ſp̄ia equoz et continentias eoz
qui qñ ſunt pulli .diz fuerit equi

Capl̄ de malis vitijs equoz

Capl̄ cognoscendi et ſuendi equus qñ veniit
de labore et collendz multuz bene

Capl̄ curandi reſſeduras equoz

Capl̄ curandi infirmitates q vocat ſtrangoyonuz

Capl̄ curandi manchamituz flau

Capl̄ curadi nocamentuz fieri id eſt ore vel
pallato vel lingua

Capl̄ curandi infirmitates p̄m̄ albi & ocul equoz

Capl̄ curandi febres equoz

Capl̄ de equis q nolūt cōdere neqz bibere

Capituluſ curandi infirmitates q vocat henduē
id eſt amonia ul amoyiaz

Capituluſ curandi tuſſare de equis

Capituluſ curandi naſſaturaz q uocant p̄cellat

Capituluſ curandi equus m̄fundituz

Capl̄ curandi orionaz peduz

Capl̄ curandi Inflationez eq̄z

Capituluſ curandi ſuppoſta

Capituluſ curandi malum qd vocatur cheſel id eſt

maluz vitijs

Capituluſ curandi crepatas verlas .i. vetis et fortis eq̄z

Capituluſ curandi clauones equoz

67
Capitulum curandi rognos, herpes, scabies, et
gratulationes, verrices et omnes infirmitates q[ue]
sunt in corpore eq[ue] et q[ue] non agnoscuntur id est de
veneribus qui nascuntur in corpore

Capitulum curandi gratulationes equorum et
occidendi sexcupedum.

Capitulum curandi em[er]gentia fistula carnes
mortuas et putredines equorum

Capitulum curandi equos de dolores et qui eq[ue] sunt
fisti et de ventositatibus et qui non possunt nullare per
fella per venter et qui sunt humores corrupti

Quantitas probata ad dolores

Capitulum faciendi equi grassus et reuocare cor suum
et m[er]itare equi et impinguare multum

Experimentum ad malum milze et de his fieri in cura et
appropiare ad oculum illum qui patitur

Experimentum probabile quod equus non finit et primo fieri

Veneris olei laurum et p[er]cipias causas et ad que
luciat infirmitas

In hoc libro tracto commentarios equorum a paruulitate usque ad mag-
nitudinem et vitia nullum et innulla et infirmitates eorum et medicinas
et omnia que sunt necessaria et salutaria. Eodem enim hunc librum de experimentis
et probabilibus maioribus huius artis et militibus qui utuntur de rebus
equorum et generum multarum habentibus et libris meorum amissorum
Supplicium v[est]ro altissimo que est p[ri]ma et summa causa omnium corporaliu[m] motu[m] ac spi-
rituali[u]m que de re adu[er]sa et suam fortiori legem et huius libri v[est]ri cum diligencia
et honore

Dixerunt sapientes qd pulus unus annu i lingua arabica vocat fitem et i so
ano vocat dauili. Et i trino anno vocat zadaa. Du incipit mutare dentes
Et postea vocat equus. et no incipit remutare dentes usqz quo no bibeat aquas
frigidas. Et callus est de equis qui tardant usqz ad quatuor annos. Et hoc accidit
qui pat et mat et iuuenes. et si aliqui pullor q mutant dentes vno anno
et i illo anno vocat equus. Et hoc accidit qn pat et mat sunt senes. **V V**

Capitulum cognoscendi etiam equos et omnes eorum q qui sunt puli du fuerint equi

Cognoscit qd quilibet pullus hnt xij dentes. scilicet sex superi et sex inferi
Et isti sunt dentes anteriores cu hnt xij dentes cognoscant etiam eorum. Et equi q
hnt scilicet ul scilicet et dentes anteriores hnt dentes massellarios et scilicet
Et p xij dentes anteriores cognoscant etiam equos. Et ego explanabo vnu sem
dentium eorum quomodo nascunt et quomodo cambiant a primordio usqz ad extre
mum. Et per ee q multi equi hnt magnos dentes q hnt alij qui dnt
erit dupli. Et per ee q equi faciant aliquantulos dentes istos xij et non
magis euent et h est de na equorum et no de malitia et no nocet n ad
passendum. Cui p dentes anteriores passat equi et qn bi no nascunt
dentes no poterunt ipi bi passare et erit minoris pty. et blattare corpe
p dentes massellarios. Et dentes pmi quos ipi mutant st duo superi dentes
et duo inferiores. et isti vocant dentes scdm. p. pmi morsus. Et postea
mutabunt quatuor dentes. s. duos superi et duos inferi qui vocant medietas
id est h morsus. Et p mutabunt alios quatuor dentes. s. duos superi et duos
inferi qui vocant quadrat id est tunc fact est q qualaas. **C**oncedit ei
xij dentes quos superius diximus et hudo pullus tres annos vocabit equus
Ergo mutand pullus pmos quatuor dentes. vocat pulus p moli. Et mu
tand sex quatuor dentes. vocabit pullus si moli. **C**oncedit aut tunc q
dentes vocat qualaas. **E**t i minus de vno ano pullus mutat quatuor dentes
et de dentibz quos superius diximus. Salua ratio q superius notat. Et quany
pullus nascit cu banichis nascit. Et p nascunt seniores. Et per esse

q̄ ubi scilicet i aliquibz equis nascunt longior q̄ sit ratio. et scilicet
supradicti descendunt eis. i. nocent q̄ nō possit macinare. siue triturare anonaz
siue ordaz. et pp̄ hac cāz nō ingrauant. Et meretala pp̄ istaz cāz reserant
scilicet ut possint macinare et triturare anonaz supradictaz et ingrauant.
Et q̄ pullus est equus dentis eius enolantur et capita dentium er-
igunt et elongabunt. i. p̄ aliquos annos. Stabit zang. **E**t cū equus incipit
transire ad senectutem color dentium reuertit ad albedinem. Et capita dentium
nō uidebunt. Et ad aliorum mellis dentium transit color. **E**t post h̄ erunt
albi sicut color pueri et erunt longiores. Longitudo eis dentium potest
p̄ nō et nō p̄ senectutem. Et pp̄ hac cāz meretala muerunt ingenua
reserandi dentis longos equos uelozos. i. antiquos ut seniores ut equi
uideant iuuenes.

Capitulum de malis uisus equorum

Quando sup̄mū nās equi est multus bassus nō ē bonū quia nō pot-
est bene curare flatibus neq̄ intrare. Et ideo est minor p̄ty. **Q**uando oculi
equi stat ellecti et sup̄ pupillas uidet ingreditur q̄ assimilat ueridum
et tubulationi et maxie q̄ appropinquat ad lais eius et uibras lūbras ma-
ni tuas. Stilit et nō mouet palpebras oculorum suorum. Scias q̄ uideat
sine est minus uideat. tuncq̄ mouendus est. et ideo est minor p̄ty.
Quando equus uidet i die et nō i nocte signū mali istius est quando
ducentis equi de nocte ad aliquā rem de qua expauescunt i die et i nocte
nō expauescunt neq̄ curabit et mouet p̄dum suum nō est ita in nocte
sicut i die. Cognoscat q̄ patit malū supradictū et ualeat equus meditare
p̄ty quia nō uidet nisi i die. **Q**uando equus est querens dūmo oculis
ul' de duobz signū sunt est q̄ albidū est apud pupillas suas multum
tenet hūm p̄ty et nullum multū bonum agnoscit de ip̄o. Et q̄ ē quer-
ens de duobz oculis est melius p̄ patrone. **Q**uando color oculi est breuis
et maxie oculi sinistri multū est malū agnoscit. Et si oculi ei ambo fuerint

biene tunc est. modo agnoscit mali. et ideo est parum pty et no acquit libit.
Quando oculi equi st capiti. i. qui st multus intra caput. no est malus dux
sed est laudus. **Q**uando visus est. et oculi eius st albi. equus multus e. minor
pty quia qntuadit i muez ul ad aliqui locu fugidus. no videtur lunt. Et si hnt
i locu i quo no migrat. caly sunt tps lunt est ad hindu hnt equus. **Q**uando
videt equus iacentes. aures suas reuoluit tenens i oi tpe illo est furidus. et
ideo est minor pty. **Q**uando equus aures pendit. visus oculis. ille vocat
i lingua arabica cheuchus. sed p illo no testumandus est. sed est int allus
laudus. **Q**uando equus no igit. neq. clamat. neq. facit aliquem sonum
ai ore. ille est mutus. sed pp h no est minus suo pty. neq. suo esse. **E**t
au dntis supior nntant i mferior dnt. nihil nocet. et hoc vniu i paucis
equis. **S**ed pnt i multis. et no est minor pty pp hoc. **E**t sapient
dixerunt q hoc no accidit nisi i acalibz nascenibz de asina et caballo. q
aial vocatur lordunus. **E**t dixerunt q de asina. et equa natus est hoc aial.
i. lordunus no furehabat plus neq. de asina neq. de caballo. **E**t equus
qui ht dux collu et collu suu stat extensu. et qui ambulat no leuat cap
suu. et no mouet collu suu ad dexteraz pty. neq. ad sinistras e pssim
vnt. et dnt suu semp est i dubio egredi quoz semp tmet ne eq suu
trahat. ul trahat. et euz no pot volue ad suu sensu. et equus iste no
dnt p multu. **E**t equus q pnt i pally pally sue duo circula simlata
azulig q st i flanchis equi. no dnt euz tne i tuo dno qui est pssim
multus. Et si dnat tibi de dno. no dnt ipz corpe qnt e malaxos.
Et venditor equoz facunt nigra ad pnt coloris. qui i vidit
pally de illo locu ut no vidit signa supdicta. et vendit equu ante
q pulli ori ant. Et populus autang chorasim. **L**oci signi
qui timent multu de malo agnoscit. **E**t equo au videt i pelle sua sic
dnta fessilla q accidit corpe vniu infirmitat de qua no pot libari
nisi de illo locu qierit vnus os. Et qui libat reabit i locu essis vna.

fellella nō dēx eūz acquirē ut emere quia est minus p̄tū. **¶** Que eū
 muenes iūb una laetina p̄tū i p̄tūz sūz sicut arcūz. ^{non dēx eūz & p̄tūz muenit}
 teneat quia mali agnōi est. Et hū arcūz p̄tūz p̄tūz extra eūz q̄
 q̄ intra eūz et hū vūz i lingua arabica vocat farabūz. **¶** Et eūz cūz
 genūz dēdunt i terra sicut esset arcūz et s̄ plana nālī. Et cū hū nālī
 equz et est dēx eūz p̄tūz. s̄ arcūz nō vāz sūz p̄tūz et nō dēx eūz
 teneat et nōm vūz vūz est vūz. **¶** Et equz cūz cūz arcūz vūz
 vūz vūz arcūz equz nālī cū vūz vūz nō dēx eūz tēz. Legitare
¶ Et equz q̄ p̄tūz i vūz suo mouens vūz p̄tūz sūz arcūz vūz
 nō est mali vūz sed est mōi p̄tūz vūz nō stramazet id est traheret
¶ Et equz cū vūz q̄ cūz sua arcūz sēp mouent est multū
 mali vūz. **¶** Et equz vūz cūz p̄tūz vūz mltz extēta eūz i
 terra et longa ab vūz s̄ mōi p̄tūz. q̄m vūz
 laudūz sed nō noat. **¶** Et equz cū vūz q̄ vūz p̄tūz arcūz
 mōi maḡ alio p̄tūz. et hū vūz q̄ ibit et est malū vūz mltz
 et equz est mōi p̄tūz et noat multū i epe suo et hū vūz q̄ sūp
 dēx eūz i p̄tūz arcūz p̄tūz eūz p̄tūz i p̄tūz p̄tūz. **¶** Et
 equz q̄ hū vūz dēx eūz mōi alia a mōi ut mōi. est laudūz
 s̄ nō noat i sua epe. **¶** Et equz q̄ mouet caudāz sūa a sinistra
 parte et ad dēx eūz est vūz q̄ vūz dēx eūz sūz p̄tūz p̄tūz
 laudūz sūa et maxū si dēx eūz sūz sed nō noat i sua epe
 atone. **¶** Et equz q̄ alleuat caudāz sūa sūp et mōi est mali
 vūz. **¶** Et equz cū vūz sēp mōi sūp sūz sūz ul sūp nūz
 vel sūp cartelata nō dēx eūz emē quia p̄tūz p̄tūz p̄tūz vūz
 sūz. et si vūz i vūz solūz mali est. Et si s̄ cartelam solūz
 p̄tūz arcūz et libāz. et istud p̄tūz dēx eūz sūz ul intra ul extra
 eūz. **¶** Et equz q̄ vūz q̄ hū mōi dēx eūz i p̄tūz arcūz vel i
 p̄tūz p̄tūz mōi noat i sua epe. Et alij dēx eūz q̄ q̄ i p̄tūz

anivobis videtur inflatio dura, tunc est in his formis de grembris suis. et est
scitum quod aliud malum non descendit ad curam. **Et** equus cui videntur vici
de grembris suis ex sub pelle est multum laudus et non in opatione. et est in
novis partibus et apertioribus partibus huius curam plus ad exteriora. **Et** equus
cui videntur caniculas vel caniculas in grembris suis anivobis super iunctas
vel si tunc vel in iunctis curam. et alii iumentis in exterioribus
nullas. Et si hoc malum curam vel non curam semper est malum. **Et** equus
qui iumentis in loca pasturarum suarum extra sicut capillus. vel si nascitur
equus cui capillus vel non nascitur non autem sua opatione. sed magis
labore fecerit. **Et** equus qui in pedibus suis anivobis super
iunctis in loca capillorum huius ungulas huius inflationes et tangere pedes
est molle istud est forte vitium et malum et curam ipsius equus est curare
sed in periculo est equus. Et si infirmabit istud vitium equus autem non solum
non debet curam acquirere in periculo necessitate quam autem sua partibus. malum
est in sua opatione. **Et** equus qui huius pedibus anterioribus et posterioribus
malum formam vel formam vel formam id est setas. et est vitium
quod parit in ungula formam filo. et hoc vitium non ingit neque magis et
non in opatione et diminuit partibus et sepe inflabitur plane pedum
et istud est malum equus non potest se hinc movere. **Et** equus qui huius
infirmas. et parit in ovis pedibus id est rapas. et huius infirmas venit
una iumentis pedum ad plus et sepe huius vitium an iunctis apertis
infirmis ungulis. Et si hoc infirmas non possit curare est malum
malum quia est una pars lepre non in opatione et minuit partibus
Et equus cuius pedes et iumentis pedum suarum videntur in suis. non
non in opatione sua sed ungulis sue curam fortiores. **I**n ungulis pedum
anivobis equi sepe videtur grossitudo et huius infirmas quod vocatur lepra.
et est in his malum vitium. et istud malum magnabit equus et accedat
lunant grossitudinem pedum. ut non videtur istud malum. **I**n plantis

pedus equorum deperit nullat malum quod vocatur Astulla et qui madidum multum
sanguis exierit. **I**ll exasperantibus calcaneorum pedus equorum et sanguis ut ex
ut intra nullat nullatunde simul expellitur. cum non nocet in operatione sed
est minus perit. **I**ll pedibus equi si calcaneus semper apparet inflatus longa
non est per hoc detritus perit et non autem suus operatur. **I**ll firmus qui dicitur
zardus arduus succinus pedum et lachrimis genibus et toto cura et est nullus
vni esse quod autem exierit multum est malum per eam supradictam magnitudinem
equus et autem suus perit. Si equus autem sonabit ab hac infirmitate ten
erit in alio tempore et qui madidus non claudicabit equus et aliqui non sonabit
habet cura non dicitur enim tunc nisi fuerit magna necessitas. **E**t si equus qui
nullatunde cum pedum malo et non nocet in sua operatione sed est minoris
perit. Et istud malum non cognoscitur in equo nisi quando est pullus et si illos
supradictis iumentis inflatus est signum videndi zardum. **A**llia maneris
de capitis id est rappis arduis in iumentis pedum equorum signum ungulibus
aut et tunc similes parum quilibet malis. Et si per hoc arduis in planis
pedum et hoc est malum de duabus manibus scilicet masculinis et femininis
Masculinum est longum in superius. **E**t femininum est amplius et fortius et
est perit. **M**asculinum magis perit ita scilicet quod equus tota perit
pedum et malum magnatur equus. **A**llia maneris de capitis qui arduis
sup calcanea pedum equorum qui nocet capere lumen et de ipsis signum ex
sanguis et non nocet in sua operatione. Et esse possit quodam capere qui est lumen
ad curandum cum cura sed reuertitur libere et detritus est in hyeme quod
estate quando equus non vadit per vias qui habet libere spinosum vel viscosum et
postea transit in pantum vel aquas tunc est fortius malum. **E**t capitis
masculina est quia supradictis capitis femininis quoniam iumentis ex
pantum et aqua et est melius hyeme quam estate quoniam per callores estans cap
abunt capitis et exierit sanguis et si malum habet multum curas. **I**llius
tunc pedum equorum vel in planis arduis mori et postea perit se mori.

Capostemi. Et alij dicunt qd malū pducit accidit i peditz in uoribz et nō i
 postuoribz. **E**llij ei dicunt qd accidit i postuoribz et nō i antuoribz. **E**t
 si uidetis istas maneris i peditz antuoribz ul i peditz postuoribz nō
 debz equi tene. **I**n peditz equi sipe accidit et i plantis sunt peditz
 duri et duri qd equi nō potit se firmare i peditz nisi sup caritatem
 ungullaz. et hoc malū multū nocet i opatione et multū facit debille
 corpus equi et nō debz equi tene. **Q**uoniam equi qui vadunt movent
 peditz sing i alia manerie qd movent alij equi et h dicitur nocet i
 opatione sua et minuit similitudinem. **Q**uoniam equi qui vadunt peditz po
 struoribz vniq tangit allum et h causa accidit ppter caritatem suam
 dicitur et hoc accidit p nāz sed nō nocet multū i opatione sua. **Q**uoniam
 peditz antuoribz et peditz postuoribz equi i tū suo accidit qui ei est debille et
 maior et credit paucis anonaz et qui impinguntur vniq recedat. **Q**uoniam
 testiculū equorū sūt multū magni et hoc est infirmitas qd uocat herma
 equi tū est multū laudus. Et alij ei hnt infirmitas testiculū parui
 et i estate magni et multū nocent i sua opatione et minus est simi
 litudinem. **Q**uando peditz sunt stati pendens et qui ambulat percutit
 vtriusq oris est multū laudus et amittit mediu suū peditz et nō
 est p bono. **I**ntroueniendo. **I**nflantibus ei sepe apparet inflatio
 sicut pedita granata ul minus. Et equi pp est multū laudus et ant
 peditz suū. **Q**uoniam qd hnt maculā dicitur nocet i sua opatione et est minus
 peditz. **Q**uoniam qd hnt infirmitates qd uocat marphra i allode qd apparet i
 collo et i musculo et sup alij et infra duos testiculū et infra oris
 simul pūen i corpore suo est minus peditz et est laudus sed nā nocet
 i sua opatione. **Q**uoniam qd est glubus id est glubus sūt glubus hnt. Isti glubus
 nascunt sū schenale eq apud cuoppaz et ē tūpe malū et laudus et nocet
 i sua opatione et nō pot curari. **S**epe vident i schenale equi sū libilim
 sūt. **I**ntroueniendo l. canoni sine capite hoc ei ē tūpe malū. **Q**uoniam qd de

Extrinsecis

72

Necessarium est sumoribus equorum qui veniunt de sua equitatis quia leuiter fellas
de equo sed allargare angulas et ducere equi suauiter et instillabit et faciet
vnam. Et si non poterit stallare et sit in ipso estivo et calore magno bal
neet corpus et hinc inde croppas et fundamini si hoc culle et curia vel ad
genua cum aqua frigida. Et si est in ipso hyemale et sit forte frigus bal
nea localiter dicitur cum aqua calida. Et si equus est multum sudans et sit
suis facias cum cohopiu cum drappo ducere stallabit et per distillat fuit sudor
suis leuia ab eo fellas et panellus et ducere cum remouere per trucas a quolibet
latere et terge eum et da ei comedere ferum vel pallias vel herbas et pultra
singilla bene et cum hoc ostium repauescit corpus suum si equus et transiet de
loco eius et habet dulcor. **Q**uus qui est rufus l rufus sicut grossi molli
et carminellus sicut feru et scintilla semper debet esse super ius cum facilla
manu et debet portare calcaria de rotellis in pedibus. Et istud vniu. Et si cum
istis vniu pautit cum pedibus anterioribus vel cum pedibus posterioribus et quante
magis hoc plus pautit eum tunc magis est deterior. **C**ura sua est. **C**urue
cura aquaput angulas et coque muscellus cum anello feru et librabuntur.
Quus qui moritur lima et ducere superius et ducere inferius cum lima
dum fuerit solutus. Et postea facias eum ducere feruere cum timelle solli
multis et per istas eas qui equus vult mordere fuit transiet dentes vel veniens
per forama dentium et non potest mordere. Et qui vix eum ligare ad manus
vnu et oportet scintilla esse super equum et per hoc dimittit malum vniu.
Quus qui se voltat in aqua qui est in aqua scintilla qui stat super eum qui
se erigit in aqua non debet descendere de equo sed stare aliquantulum et paut
equi vultum et dimittit vniu. **Q**uus qui quando vadit semper tenet cap
altius et paut cum caput suo super eum assamere. Liga una angula de
coruo morsallie feru et fac eum transire per medium gambas anterior
et liga aliud caput corue ad angulas anteriores et paut in modum feru
plures anelletus feru vult anelletu tangant lingua eum et cum ista

cura faciat. **E**quus q stat libent sup curibz & pedibz postrioribus
idit carboratu dñi cō impasturatz semp et trigerit semp curas suas &
dñi hñ equus p puz scutissimz ut ab eo hñ recognoscat scutissimz. Et si
equus nō dimisit hoc vñus p p hñ salu facias sic. **E**n scutissimz
affordit sup equū et tñ equus eugit se sup pedes dñi & retro dñi cu pñe
velut et sepe et si nō dimisit hoc vñus p p hñ salu facias sic.
Admā vñū lapidē et lega eū i quādam pñiaz et lega pñā pñā
ei fille ad cingulaz dñi & retro et sit fille longus. Et postea accipias
vñū aliud fillū et lega aliud caput pñe et fac eū transire p mediu
curaz dñi & retro et ille qui est sup equū pñiet eū. tñ lapis pñi
tiet trichulaz & pñapū equi et tñ isto vñū dimittit hoc vñū malū
et liberabit. **E**quus qui est pauidus. scutissimz dñi cū equit au p
campagnaz dñi nocte. De die eū p pñiaz et si opauissimz dñi dñi
re ille qui est sup eū dñi tñ eū sup id dñi de quo opauissimz pñi
magis pñiaz dñi eū tñ dñi. Et stabillū suū dñi cō lūidū dñi mu
litū lūidū et eū hoc vñū liberabit dñi vñū

Tempus curandi refudaturaz equoz

Quand equus est refudatur similis refudatur hñus id est refuda
tū i caput equi. **C**ura sua ē amplex violaz suas capu
tam & vocaz tñ hñ simul & fac pñiaz & suffla hñ i nāuz eq
tū imo canello ad extremū dñi et suffla p tñ dñi et si nā
pñit liberatū suffla i nāuz suas mediu q vocat affutona
dñi factatū oēs hñoz qui fuerit i caput suū. **S**i aut i hñiaz
supradicta verit i hñie pñe i nāuz suas butz qñ equus est
i gñada calida. **S**i fuerit i gñada frigida suffla i nāuz suas
mediu q vocat affutona quia magis est iuuetiva i tñ hñie
q i tñie estanz quia multus est calida hñ mediu. **E**xprimz
pbatū p istaz infirmitatz qñ est istaz. **E**n hñaz q iuuetiva i

pantranz q̄ fac lombacina albz simile ē plumis . et ex eis p̄mis implentur
cistim que vocat vena l pima idst pauera . Imple eis vni sacchari et hys
folleis idst pauere et appende ad extirpandū sup̄primā de collo equi . Quidā
autē hys istas hbas purgant oēs humores qui st i capite . Qui eis purgabit
colores zaniū lena mediana a collo eius . quā si dimiserit faciat a iube
z p̄uet equis . **A**lia medicina accipe de p̄mis t̄m̄is de floribz fennicis
quos ab se ponit q̄ p̄mit q̄ p̄m sint vetes z suffūga ai eis equis .

Capitulu curandi infirmitates q̄ vocat stranguriam v v v

Signū istius infirmitatis est . sicut cūppū qd nullat int pallam z p̄
istaz eaz conflat equis . et si hoc remedia descendit int gulla occidit equis
Et si h infirmitas fuit a tria . ac b̄uē et b̄uē cū eo malis et suffūga
ai tamarisio dū apūt clauoniz fac ei exp̄m et cane putredine . Si cla
uonū fuit intra illd qd oēdit z bibit equis exot de naribz suis . **C**ura
sua h est accipe b̄uē vacani et dactylos sine ossibz t̄re hoc i mortuo
bone et pone ex hys ad os equi bis ul ter i die . Et ai h̄c cura app̄et
clauoniz z liberabit et h̄z liberat ē q̄ equis incipit rursare . v v

Capitulu curandi mancharum flau v v v v

Quandē manchar flauis equi ac b̄uē b̄uē idst . et pone
i nates suas et i aures p aliquos dies . et pone equi i stallulis clauoniz
et mundū et exopis ai copis suis z suffūga ai tamarisio z noli dare ei
ad comedendū de ordie nre de palleis nisi fenu purp ul tuffellū si fuerit
sui t̄p̄ quia multū suabit ex v v v v v v v v

Capitulu curandi nocamiz fien . i . i ore . ul pallato i m lingua v

Quandē fienū magagnat loca sup̄dicta . sicut scorbutica ul maditua
facias istas medietas accipe flore . farie sumit . et feri malice . t̄re
hoc et ip̄sta ai pauca aqua z pone medietas sup̄ ionā p̄mā z p̄ sup̄ malū

Capitulu curandi infirmitates p̄m albi de oculis equorum v

Accipe de felina maris et de stricte continue . i . legoris v̄ndis et z̄uē

74

eq. **Q**ui cineris cinerum et pone in aqua et munda eos cineris bene in aqua
et posita ala bene in tale munda ut sit clara et da bibere equo per aliquantulum
diebus. Et h. medicina refugiat ventres eq. **V V V V V V V V V V**

Capitulum de equis q. nolunt comedere neq. bibere V V V

Quando equus extendit caput suum et collum suum et tunc caput est fug-
idu et aures eius stat firmes et non put apertae neq. moue linguas
et non quodur neq. bibit et qui ligas eius nolunt caput suum nisi ad croppas
et posita iacet cum capite iusto vltis croppas. **Cura sua hoc est ante**
de pinguetie vici et de guma aurum et de guma singi id est ratine et
hanc tantu de vna re q. ntu de allia et pone in aqua et dicitur ea du dissol-
lemur ul deliquent et fac bullire sup ignem et restura cu hac medicina

totu corpus eq. **A**llia medicina ad idem. **C**ur casenne et ordens et facias
eius qui fuerit bñ collida deponas ab igne et dicitur tepidare et spargere
sup caput equi. **V V V V V V V V V V**

Capitulum de infirmitatibus q. vocat hndumy id est cinoma Perimozza

Quando equus ul mulus vel asinus ul bovedum inflat i gulla et in
pectore suo et descendit inflatura usq. ad trillidos et ad priappus
Et si aial iñonale fuit hincius descendit inflatura vlt. ad alium. Videt aut
h. signa. **C**ur fortumū id est lanxolaz et fac cu ipa aliquantula forama i pelle
inflationis et munda per duas palmas a locu forame vsq. ad alius locum
et fac aliqua forama i locu pō dicitur fuit supus finit et imple oia
forama cu pulue medice q. vocat chur et de hac medicina pnce i quq.
libus vni betray et da equo ul aialig sup dicitur bibere. **E**t si nō inuenit
h. medicina eq. cu fuit locu inflationis ul fuit vni locu inflati
et imple sale. **E**t si longu nō fuisset frigus i pmo et inflatura capu
totus corpus eq. nō put equus comedere. **C**ur duo aures q. st. nec dia
gram de lacte mulieris et tria dragma de zucchero zulo et sex dragmas
de oleo violato mulla h. simul et pone in mures suas per tres dies

Uel acipe duas lapidas similes duabus montibus et aqua i ignis et acie una
 pennis filum molli. i aqua molleat et pone lapidas i filum et acie ne
 ipso longius inflat gulle equi p tres dies. Et acie de radibus et de folijs
 zausanelle una libra et quantu et pista bñ et pñ cas i duas libras et
 dimidias aq et pista colla bñ pista pone cu succo duas dragmas la
 zali sine lincis et **U**el acie de radibus et dimidia acie et da ei bibere p alijs
 dies. Et acie de porcellis et occide porcellus apud qd eq ut sanguis su
 us eat calidus i qd eq et est mirabilis medicina. **E**t post hoc mediu
 maz acie semi sinapis et sit alba tñ de una re qñm d allia et re ha
 bñ et tñmpa cu ole olive et acie forti et da ei bibere et pone equu
 i domo calidus et obsecras et acie de succo idest ratis qui sument
 i corporibus spiritus. curat una idest media dragma. **R**estitua nñ ipso
 linguas equi et si mueris succu sanu i ventre spiritus **U**el acie
 cu uno fillo ad collu eq et ista cura librabit equu d dolore suo. **U**
 acie de flore farine ful et mure et tñmpa cu acie forti et bñge
 cu ipso locu inflationis et ad istu cura librabit.

Capitulum curandi tussare de equis

Medina ad levandum tussare equos. **A**cipe semper oua et pone i
 acie veteri et dimittit p duas dies nates. In alio de die acie oua
 de acie et tñmpa cu i paraplida una et mullita da bibere equo anteq
 comedat neq bibat. **U**el acie de dyozu q tu d lvs metaro uno ad alluz
 dana i qd equi et hñ medicina est p bñta. **A**lia medicina ad idz acie
 de mulis duas dulcis et da comedere equo ut acie radibus cordis
 idest boxalasinu et deffusa et pista cu anona et da equo comedere. **A**lia
 medicina p forti tussare q audit occasione mali pulmonis. **E**t radibus
 raly idest romera pista i aq cu ole olive et aqua et cola bene et da
 ei bibere. **U**el acie de radibus curume et fac equu cu videri et da ei
 bibere. **U**el acie de gallis asambenduz idest haalata quantitate unius

Duntaxat hanc medietatem bene et mellea hanc cu. 3. v. ol. oliv. et libras
 de lauris fuscis et quinq. oia farta mellea h. sil. et far callefactive aliqua
 ungu. et da bilis equo si equus maxime molliorare ampe vni fectam
 mundata gramus suis et sem. femur. tunc hanc et tunc cu melle et far
 grana simelliantia myolis et p. q. equi vni gramus p. dies ponas et p.
 aliquoties d. facias istud vni et librabit. **I**lla medietas ad idz acc.
 vni fectam mundata gramus suis et acc. de ea libras. 1. et de zuccaro. 3. v.
 et de tilloz. 30. et quanta tunc de una mellea salmura et de felibria d. g.
 m. cap. i uno lectro cu multa aq. et bullit facias d. g. fuit d. v. libe
 et stinge et restitua medietatem et colla b. et da bilis equo et postea
 ne fiant et hanc medietas est sumatua. **E**t acc. de una passa m.
 data a gramus suis molleata i aqua et da ei comed. p. sept. dies et est
 p. b. **I**tem illaz medietatem ampe de medietatem q. vocat f. hanc v.
 parit. et de sale vna parit. tunc b. hanc et carne. postea ampe de isto
 pulvis. 3. q. et suffla i nates equi qui p. p. d. cu quodaz canello
 ampe comed. et tunc equi alius p. vna hora. postea d. g. d. g.
 equi par. i illo d. et postea d. g. i alia d. g. aliquoties tunc d. g.
 de natis aqua alba simellit. putredini sigt. bonus. Et qui sunt d. g. d.
 fuit. s. b. equi aliquoties tunc d. g. p. vna hora d. g. et da ei
 comed. libas. **E**t si acc. de natis suis aq. zanna est lignu
 mortis sui dubio et pauca equi ciuunt de isto male. **I**lla medietas ad
 tulleare ampe de pinguetudine fusca pora. sine sale et sem. nastur. quat
 quinq. natis. tunc b. et da equi comed. **E**t acc. tunc p. zolay. tunc
 i. castran. caput et p. g. suis et aq. b. et da ei de budio quinq.
 libras i mane ante equi comedat et hoc far p. aliquot dies. **E**t acc.
 quinq. dragmas de sero g. ultramarine. et tunc dragmas amli. et
 quinq. dragmas adraim. tunc b. et carne et lac pur. fuscum et
 dimittit p. vna nocte usq. mane et postea ing. i p. lactaminus mellea

S V hoc malum aduenit equo occisione magna labeis et post magnam
 labeis bibat aquas. **C**ura sua hoc est fallaxare eius et ambalaz
 denuz qd st i gulla ul de ambalaz denuz qd st i curubz suz et bngre
 cura saluamur cu bunc et faraz equi duore curu rera. Et postea
 auzpuz una libaz et dimidia frumit et faraz cu ay cu aq et dntre
 rasta gda et postea da equo comedit et distendit ab amona eius
 et mure ab oide. **S** V equas infundit suz occide mure uide dntre
 et cura supuz notat et postea faraz eius stant i aqua fugdas in
 tali loci i quo sit hntz aer. **E**t infunditur distendit ad pax equi
 auzp de seimenz et pax sup rera mudaz et pax i ipis ignis et dntre
 dntre gbulst fuerit farment et du rera fiat rula. Et postea munda
 bngulaz pax equi et dntre equi sup lona arbor postqz pax amruoz
 impullimaz et mundaui loci carboribz du cognoscat pax equi et
 compaz caldatur i calidatur fac istud qsalu p hntz dntz et istud
 qsalu fac ransue infunditur et munda bngulaz equi. **A**lia
 mediana de bngulle equi et plant munda rera. **C**ura bntu sulphur
 qstaz dnta gmarabiaz araz et gualaz scolligaz et fac ex hys bnglz
 Et auzp ex hys quatuer dragmas et bngre loca sup dnta. **A**lia me
 dicina q suat infunditur et dntre suat dntre pax equi. **C**ura
 gulla bituoli. Cologundz. m. id est tannu d bna rera d alia
 pax hntz mediana et cane cu pax stult et postea aer duotanta de
 pinguetie cognoscat auzp castan et colla et muller cu sup dntz rebz
 et fac ex mda bnglz et de ista mediana bngre sumitaz pax et p istaz
 mediana muller bngule et munda rera i tali modo q ipa ul ipa no
 munda rera et hoc est plabille. **V V V V V V V V**

Capitulu curandi coronaz pax equoz **V V V V**
Quand corona pax est fassa. **C**ura letazene. olz rera. amru lenu
 et forte et pax hnt i munda rera. **C**ura bngulaz bnguentuz et bngre hntaz

totas coronas. et hoc est iunatunus. **C**uratur sapiens qd dicitur id est inflano
dura i curatibz. et inflano coronaz pdriz et canea et canele uel cauble magne
et zarduz et inflano betra q no post ai meduz curau. **C**ura eaz est
coque cu igne. alij eiz dicunt q sunt supdurz et zarduz et inflano d nung
i foras. **A**rodina eoz est vngue cu igne. **I**nflano coronaz pdriz et car
i supdurz qd nascit apud genu no pot curari cu meduz. **C**ura eoz est
fian dinnuz coque eiz igne.

Capitulu curandi inflationez equoz

Apumordio fallaxa venaz q est sup genu iuna. Et postea curat
farina fumi et de succo malue uiridis. riva et mercurius et faraz
hoc pistare et mpre supuz aliqua eia. et rempa hac meduz cu lang
uine equi fallaxan. et dimitte p vna nocte sub celo lino. et fac empliz
a pte sup malu et dnt p septez dies. postea pone equi i aqua frigida. et
dus curat ut empliz et p istaz curaz liberabit equus. **E**t hoc malu est
venuz et est durz. cura sua est pone collores depillando pillos farassandi.
Et eiz hoc infirmuz est noua. acipe lutu mudi. salez. et sem luy. rre
hoc et faraz emplastuz sup nuz. et pone equi i aqua frigida. et
miz du maluz nuz cohiat. et hoc mediana iunatuna est. Et melle
aie filtri i uina recenti. **S**epz die et pone sup malu. Et lomu e
meduz supdurz et lague. **E**t si iunat aliqua istaz mediana
pone collores et faraz. **E**t hoc no iunat vnga cu igne et h est fmg
cure. **E**t ista infirmuz est maluz venuz et dura no nocet equo no
alaz eiz vngare.

Capitulu curandi supraossa

Quia istuz mali est hoc. **C**urap de olo elue et de cantharelly et pone
i ampulla et pte ad solez estans. et dimitte tantu stans i sole duz
dmgabit et spissus fuerit olz et simillabit pta liquida. Et postea ac
vgetaz vna et pone i capite vngte bambacini et mollea bambacini bn

i oleo sup dicto et tange cu ipso loco male ppe et no allui locum et fac istam
medicina bis ul ter **E**t molliabit locum stringe bñ et de eo exeat simille al
burnum ouero et postea unge locum cu oleo sissamino et est mly sumatunz

Alia medicina ad idz **E**t de apiz gilly et de apiz rora et de pingue
dure gilbi camelli pista bñ et pone i quoda guallo murg et liga eaz sup
locu mali et deinde eaz ab hora matutina usq ad nūdiez et no de
eaz plus dūre et si dimissis exordt ossa **E**t si malū supossit ficut
magis pone medicinas *conchy pora granata pona sup malis*

Alia medicina ad idz ac vasa de terra q sunt arida et fūas pista et
molleat cu aqua et facias emplastrum sup malis p vna diez naturalis
et postea auferas emplastrum et muenies locu molle et fac sepe istam
medicina donec locu fuerit molle et erit sic aqua et facias malū apere
cu lamola et munda bñ et punga plagas et unge cu oleo sissamino.

Alia medicina ad idz **E**t de amigdal amarus purp et unge cu
dure olleo locu supossit multoniz et postea restitua locu cu allis et locu
mali est simille apostum et post aliquos dies liberabit **A**lia medicina
ad idz pista oeg pillos mali de loco mali et accipe vna petra salgem
plenas bz quantitatiz mali et liga sup malis fortit et dure usq ad alia
diez hinc ad illas hora i qua posuisti et sic inuenies malū totum molle
fac pforare euz cu capite i cu pūcha lanivole s stringe malū et cura bene
ips et unge cu oleo et curabit **A**lia medicina ad idz accipe cenū et unge
cu ipso equo et noli ungere locu mali ut oleū no tangat arpius q **E**t p
et oleū et calletur euz et postea ac lentagenez hinc et pone i quadam
petra lni et liga euz et molle i caliduz oleū et pone eaz sup locu male
et sepe facias istū vsq p dies duos aut p tres et i olleo pā aliqu
annuliz salis et no apillennu pilli et qn videbis q malū fuerit bñ
oculus facias euz apne stringe et munda bene locū a putredine et laue
cu aceto et liberabit **A**lia medicina ad idz ac cap rora et fūda cu ul

pulvis & fluvis qđ dulus et sili sande et pve si mali. **A**lia mediana ad
idz ane duas dragmas & cantharillis 2. 3. q. & pinguetie regnans xxi.
Pista hie simul et facias sicut unguentum. Et postea ane & pulvis albus
et tempa cu aqua et unge multu bi cu mediana ista circa malu ut med
iana suspensa no tangat corpus equi. P ane & unguente sup dicitur
et unge cu ipso malu. sed no mng. et sup malu pone vni folium
hale reventis. et sup foliu pone vna poma pum lnu. et liga cum
quodam bindillo multu fortit et sic dicitur p vni dies ut p duos vel
p tres ad plus et p istis curis liberabit et postea refusa. **C**um
magis ponebant duo tm & pinguetie na suspensa qđ & cantharill
et ista mediana est sic ignis. et h mediana e imitabilis phabillis atq lva

Capitulu curandi malu qđ vocat chyl. i. malu homis equoz

Signu istius mali est inflatio pterius et postea descendit i ventres
tristitiz. curis. et i curibz anterioribz ut i curibz posterioribz. et
qui istud maluz descendit ad pny infimas extenuans sic dicitur est
lenu signus. Et si i pterore solu est maluz signus. et postea malum
aperit a multibz leas et dicit mdr aqua nupis multuz. **C**ura lva
habet a pncipio actipe lva et mediana q vocat olia lequida. et pve
i aquas et muna lva hie mediana i aqua dicitur deliquent. et postea
duras equi aliquantulu et postea unge leas inflatus cu ista mediana.

Alia mediana ad idz qđ maximo malle adst. **C**ur spina & olins i
spina facta ut spina & spazi et pante inflatus cu ea et liberabitur
et ista mediana facias sicut dicitur inflatio terdit. si cu sunt d plures
diebz et magis lactare pntemz fac mndre radiaz vni ap mtheloz
et ay cu igne lva suspensa. **A**ly vo dicunt expmte esse probabile
si pone lazuz ad pnt equi. et hie est vada lva mediana. **C**um
fem zuchaz i. curabitur et facias ipz comburi. pista et pone cum qđ
stiragine hicta. id est. stiragine mge et facias mndre hie lva.

79

frigida clara et da equo bilre. Si bilre nū illud iunge aqua et da ei. Si autē
 autē bilre totus facias h. spandi i gallas suas et custodias q. bñ bilre facias
 ei i terra sed facias eū i sed sicut debet. et medietas quas supradiximus
 facias tpe hvernale quia plus iuuat q. tpe estans. Et si fuerit estans
 da ei medietas medietas si fuerit narsitatu. Et postea da ei bilre aquas
 ut oleum mact i fibras suas et nō debet ei aliquid dare ad comedendum.
Si enī fuerit tps hbarp da ei comedre folia vngul. et nō iuuat
 o hys hbarp da ei fenu i aqua molcatas et pp hanc medietatem
 habet equus dolores et fures pñas et nō potit comedre sed bilre mltas aqua
 Et idō pñe dñt eū aquas i quada pelu et dimitte ei bilr quātus vult
 et illo vñ uero die purgabit equus. Et purgare suū potit stare hinc ad
 allui dies. Et tū purgabit equus hñoribz qui sūt i capite eū. Et pp hanc
 eū aut equus abillit. et tū da ei fragmā idst ordus facti bñ molcat
 ut trullus. Si enī nō inueniant hñ hñr da ei fenu purg et da ei ali
 quā mltā ordi facti bñ molcat et mltas eū feno abluo. et istud
 facias p vñā epdmodum. et aut ei iuuatū et mptigabit eū. Et co
 aut eū erit molle et pille eū delectant et mptigabit eū. **C**apit
 ut diffendit ut dñt q. hñ aia nō fiat i forti calloie neq. i forti
 fugie. sed i tpe vñs ut autūpñ. **A**llia medietas ad curadū scabiez
 ut gauratū equorū. **C**ur osnem et vñs i aqua bene. et postea facias
 eū stare ad solez donec desit coruū suū. Et postea aut. olz. catatellaz
 salē montanū. et comini mltas. tūc hñ et bullas i oleo et dimitte
 aliquantulu refrigerari. et unge ai qñ equi et facias ai stare ad solez
 et fac sit pñes dies. Et postea laua et unge eū oleo sūsumino l. sifaino
 et curabitur. **A**llia medietas ad idz. **C**ondition tūp et mltas ai oleo et
 unge ai qñ equi et pone capistrū i capite suo et duabz halteris i liga
 eū alius et custodiat eū ne fuerit. et manū linguas suas restitabit
 et inflabit et potit mēu. Et da ei anona suā i quodā sachello capite

lao appenso et dimittit eum sic cum medicina per unum diem vel duos dies naturales
et postea thugia cum et lava eum isto consilio librabis. **Alia** medicina ad idem
Cum oleum petrolei et petrolei idem fore agrestis conditum. cantharidibus et felle
et ex his facias unguentum. hoc quod superius diximus et ad ipsum unguentum unge equum
Alia medicina quoniam tractatus est in cauda equi. **C**um cinis rubeus et ter
eum bene et facias eum bullire cum lacte fusco et postea quoniam refrigeratus est aliquantulum
unge eum lacte superius dicto locum mali sepe. **Alia** medicina ad gramine equi
lava bene cum aqua calida et oleum. et facias eum stare ad solem donec assiccatur.
Postea assiccatum faciat unguentum cum oleo dactylorum et felle. et dimittit donec
assiccat. et postea lava eum cum aqua calida et oleum. et istas curas
facias sicut diximus. et cum hac cura liberabitur. **Alia** medicina ad idem
aperta. ad anapignis sal. et acutus et facias de ipso unguentum et lava equum cum
aqua calida et oleum. et quoniam assiccatum faciat refusa equum cum unguento superius dicto
et liga bene ut se non refrigeret vel reficiat. et postea lava eum cum aqua calida
vel non calida et dimittit stare aliquantulum et postea unge eum oleo fusco
vel sissamino. Et si oportuerit fac istud oleum semel vel bis. Et si habueris
plus istas medicinas. cum equo eum vestis vel alius l. foveas. **¶**

Capitulum curandi tractatus equorum. et curandi. synopsys **¶**
Pone in anona equi semen muscolis a rubis granis velis ad septem
et sepe da ei comedere. **E**t fac istud unguentum. ad argentum unum et unguentum
cum ipso acutus et caudas equi. **Alia** medicina ad idem ad odorem vel odorem
et tunc bene et tunc aq. oleo petroleo et unge eum ipso felle. et facias equum
stare ad solem. et istas medicinas facias bis vel ter. **Alia** medicina ad idem
et sumat quoniam pulli equi cadunt. **C**um cauda pignu et tunc bene et carne et postea
unge locum mali cum oleo. et pone pulverem. et ista medicina lenat
tractationem. et faciat exsiccare pillos. **¶**

Capitulum curandi eni si nullas equorum curas mortuas et putredine capz
Acupr & folis stellatarum et facias oleum et mix facias pulverem et lava

et cō equi cū vino pōt & puluē supradictū mēl & pōtē superius su-
per lūm mundas & carminatas et fac istas medunas bis vel ter.

Allia meduna ad idz et uincit qñ pulli equi cadūt plagis enantis
et clauibus q̄ cadūt hoibz & equis. **C**et de ferdiz auluz pign et
de ferdiz arbusti ul arbusti tamaris. et de hba q̄ mūcūt i aq̄ que uincit
p̄p̄ria et facias auluz eaz et de solis stellariū frustis. et facias aulū
istas medunas oēs. **V**ist. **H**ic et ainc cū pamo lūm bulli et mūg-
cū ipis videramū & halvas tū de una re qñtū de allia tre hē siml
et lūc et pōtē i quodā vase puru et aulodiaz cū aulata et de ista
meduna mple locū mali postq̄ lauauis & mudauis loūz.

Sequis eis inflant dūbz sui occipit talle sine putredine. **C**et
de ferdiz nūgus mūcūdis et pōtē i aquā et dūmtr p vni nocte
et p̄sta bñ et pōtē sup locū inflatus et est pūmūm. **C**et de plaga
fecit putredine ul carne mortuā ul bruchiaz mūda bñ lūc cū capte
langole et pōtē i plaga butro lūm vānū vel pūmūm & cū hāc a lōl
rabit. **E**t hūc hūc tū vāz qñtū medūa supradicta et silē stupa lūm
mūdatā i melle molcata tūc fac. **V**l p̄sta vna pām lūm molcata i
melle simlū valēt tūc & est mūlū uincit. **E**t mūlū mēl scālā q̄ nōlū
dū butro et qñ plaga fuerit bñ pūgata & mudata et nō hē fistullos
ad fāuēllā sanguis drāp. **H**ūc mūlū alopatū gūarabū. **H**ūc h
bñ sil et fac puluēz & pōtē i plagas. **A**llia medūa ad idz et pūat
fistulle ac mūda et semen banbani et cūmū et fac puluēz et
pōtē i loūz mali. **A**llia medūa q̄ pūat plagas apostemantū et
fistullos laica bñ lūc mali cū vno et postea ampt medūaz scīmō
banbani & mūalolam chibullē. **S**andra pūmōz granatōz dulcium
allūm iāmen. **F**ānā ordi mūdag. **P**iaz nūgus. **A**zā. **S**apnū. **P**gūlāz.
Lentazene et de pūgūdine lūm ul vā ul pōtē et facias bñgūz
et pōtē i plagas et obpiaz cū stupa lūc carminata et pura & pūat

Capitulum curandi equos de doloibz / et qui eq. st. fessi et de ventulim
libz eoz. et quando non possunt stallare p. sed laz vel p. vnum
et qui st. hūores cūpn

Nonnulli probantur ad dolores equorum
 et tunc dicitur parum i. curicilla dicitur et postea dicitur ista bl. Q.
 quod natus est multus dolores passus est. fuge dolores per dolores
 ipsi te placent ad dolores.

Capitulum faciendi equum grassum et hincellorū cor. finit et i for

B.F.

[illegible]

B.F.

+
Laus deo

Io no' so co' questo bello favore co' il quale niuno
cosa e' piu' bella che li fiori li quali

B.E.

cc. 85

L. 111

~~XII. E. S.~~

a. Q. 9, 3

Ms. ~~V. B. 25.~~

